

SSP-samarbejdet i det kriminalitetsforebyggende arbejde

Jill Mehlbye, Nichlas Permin Berger og Britt Østergaard Larsen

SSP-samarbejdet i det kriminalitetsforebyggende arbejde

© VIVE og forfatterne, 2019

e-ISBN: 978-87-7119-700-6

Arkivfoto: Lars Degnbol/VIVE

Projekt: 301361

Følgegruppe:

Ane Stallknecht, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF)

Kim Hansen, Dansk Socialrådgiverforening

Hanne Gøttrup, Kommunernes Landsforening (KL)

Ingrid Hauge Wøggsborg, Nordsjællands politi

Charlotte Bergen Skov og Maria Bislev, Rigspolitiet (NFC)

Jakob Jørgensen, Socialchefforeningen

Signe Mia Hansen, Socialstyrelsen

Benny Husted, SSP-samrådet

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

Denne rapport beskriver resultaterne af en undersøgelse om SSP-samarbejdet. Undersøgelsen er gennemført for Det Kriminalpræventive Råd.

Undersøgelsen skal give svar på følgende spørgsmål om SSP-samarbejdet over for de 10-17-årige børn og unge i kommunerne: *Hvordan fungerer det lokale SSP-samarbejde som koordinerende funktion? Hvilken rolle udfylder SSP-samarbejdet i det kriminalpræventive arbejde i dag?*

Undersøgelsen er baseret dels på en case-kommuneundersøgelse af fem kommuners SSP-samarbejde med kvalitative interview med ledere og medarbejdere i SSP-samarbejdet, dels på en spørgeskemaundersøgelse stilet til en SSP-konsulent i hver af landets kommuner samt en spørgeskemaundersøgelse stilet til lokalpolitiet knyttet til SSP-samarbejdet i landets kommuner.

Der har været knyttet en følgegruppe til undersøgelsen med henblik på råd og kommentarer til undersøgelsens forskergruppe.

Undersøgelsen og rapport er udført af seniorforsker, docent Jill Mehlbye, VIVE, forsker Nichlas Permin Berger, VIVE, og forsker Britt Østergaard Jensen, VIVE. Analytiker Louise Høyer Bom, VIVE, og videnskabelig assistent Amalie Krogh har bidraget til case-studieundersøgelsens gennemførelse.

Vi takker hermed alle, der har bidraget til undersøgelsens gennemførelse i kommuner og i politiet. Uden deres bidrag havde vi ikke kunnet gennemføre undersøgelsen. Vi takker også følgegruppen for deres råd og kommentarer under undersøgelsens gennemførelse, samt de tre reviewere, som har gennemlæst og kommenteret rapporten.

Kræn Blume Jensen

Forsknings- og analysechef for VIVE Social

2019

Indhold

Sammenfatning og konklusion	5
Baggrund	5
Hvordan fungerer det lokale SSP-samarbejde som koordinerende funktion?	6
Hvilken rolle udfylder SSP-samarbejdet i det kriminalpræventive arbejde?	8
Opmærksomhedspunkter i udviklingen af det fremtidige SSP-samarbejde	9
1 Baggrund, undersøgelsesspørgsmål, design og datagrundlag	12
1.1 Kort om udviklingen i SSP-samarbejdet	12
1.2 SSP-samarbejdets organisering	12
1.3 Lovgrundlag og målgruppe for SSP	14
1.4 Undersøgelsesspørgsmål, design og datagrundlag	16
1.5 Metodevurdering	23
2 Det politiske, strategiske og koordinerende led i SSP-samarbejdet	24
2.1 Kredsraad og lokalråd	24
2.2 SSP-udvalg	26
2.3 SSP-samarbejdets organisatoriske forankring	29
2.4 Koordinerende enheder	30
2.5 SSP-konsulentens som koordinerende led	31
2.6 SSP-lokalgrupper	32
2.7 Strategier og mål i SSP-samarbejdet	36
2.8 Økonomiske midler til SSP-samarbejdet	38
2.9 Opsamling	39
3 Det udførende led i SSP-samarbejdet	41
3.1 De udførende medarbejdere og deres arbejdsopgaver	41
3.2 SSP-konsulenters og lokalbetjentes alder og uddannelse	41
3.3 SSP-konsulenters og lokalbetjentes arbejdsopgaver og tidsforbrug	44
3.4 SSP-læreres og klubmedarbejders arbejdsopgaver	48
3.5 SSP-konsulenternes rolle	49
3.6 Lokalbetjentes rolle	50
3.7 Skolernes rolle	53
3.8 Socialforvaltningens rolle	56
3.9 Behandlingen af politiets døgnrapporter	58
3.10 Samarbejdet mellem SSP-konsulenter og lokalbetjente	62
3.11 Samarbejdet med øvrige aktører	65
3.12 Ledelsesopbakning	67
3.13 Indsatser i SSP-samarbejdet	68
3.14 SSP-konsulenters og lokalbetjentes ønsker til det fremtidige SSP-samarbejde	72
3.15 Opsamling	73
Litteratur	75
Bilag 1 Beskrivelse af de fem case-kommuner	76

Sammenfatning og konklusion

Baggrund

I 1975 blev der etableret et formaliseret samarbejde mellem Skole, Socialforvaltning og Politi (SSP). Formålet var at styrke den tværsektorielle koordinering af indsatser til udsatte børn og unge i landets kommuner ved at formalisere samarbejdet mellem de tre centrale myndigheder, der arbejder med forebyggelse af børne- og ungdomskriminalitet. Ønsket var at skabe en samarbejdsmodel, der kunne kvalificere tidligt forebyggende tværsektorielle indsatser, da *"utilstrækkeligt samarbejde (kan) være en af årsagerne til, at unge, der har brug for hjælp, undertiden får den for sent og noget tilfældigt"* (Det Kriminalpræventive Råd, 2012:5). Fra starten blev der lagt vægt på, at SSP-samarbejdet skulle ske på frivillig basis. Kommunerne er således ikke forpligtet til at deltage i SSP-samarbejdet.

SSP-samarbejdet i kommunerne har en lokal samarbejdsstruktur, som går igen i stort set alle kommuner. Samarbejdet består typisk af et *SSP-udvalg*, en eller flere *SSP-konsulenter*, en eller flere *lokalbetjente* og *SSP-lokalgrupper* i kommunernes forskellige distrikter. Desuden er der siden 2007 nedsat et *kredsråd* i hver politikreds, og et *lokalråd* i hver kommune, hvor den samlede udvikling i kriminaliteten i henholdsvis kredsen og kommunen drøftes.

SSP-udvalget har ansvaret for den overordnede koordination af SSP-samarbejdet i kommunen og for at sætte mål og strategier for samarbejdet. SSP-konsulenterne har bl.a. til opgave at koordinere, projektlede og formidle ny viden om metoder og indsatser i det kriminalitetsforebyggende arbejde over for børn og unge. Lokalbetjentene har bl.a. til opgave at foretage opsøgende arbejde i forhold til kommunens børn og unge og bekymringssamtaler med børn og unge med bekymrende adfærd. I SSP-lokalgrupperne drøftes kriminalitetsudviklingen i området og evt. indsatser i forhold til børn og unge i lokalområdet.

§ 115 i retsplejeloven om udveksling af fortrolige personfølsomme oplysninger er den lovgivningsmæssige ramme for SSP-samarbejdet. Den blev vedtaget i nær forbindelse med etableringen af SSP-samarbejdet i kommunerne i 1975, og uden denne ville målet med SSP-samarbejdet ikke kunne opnås.

I dag har stort set alle kommuner et formaliseret SSP-samarbejde. SSP-samarbejdet er således i dag en central ramme omkring kommunernes arbejde med at forebygge børne- og ungdomskriminalitet, og det er derfor relevant at undersøge, om samarbejdet i dag understøtter den lokale kriminalpræventive indsats. Derfor blev den foreliggende undersøgelse sat i gang, og den blev gennemført i året 2019. Denne rapport indeholder resultaterne fra undersøgelsen.

Følgende to hovedspørgsmål besvares i undersøgelsen med hensyn til det kriminalitetsforebyggende samarbejde målrettet de 10-17-årige i de danske kommuner:

1. *Hvordan fungerer det lokale SSP-samarbejde som koordinerende funktion?*
2. *Hvilken rolle udfylder SSP-samarbejdet i det kriminalpræventive arbejde i dag?*

Undersøgelsen består af et casestudie med kvalitative interview af ledere og medarbejdere i SSP-samarbejdet i fem forskellige kommuner og en spørgeskemaundersøgelse stilet til en SSP-konsulent og en lokalbetjent i alle landets kommuner. SSP-samarbejdet blev dermed undersøgt både i dybden i udvalgte kommuner og i bredden med en samlet kortlægning af kommunernes SSP-sam-

arbejde. I case-undersøgelsen gennemførtes interview med 65 ledere og medarbejdere i kommunerne, og svarprocenten i spørgeskemaundersøgelsen blandt SSP-konsulenterne var 88 % og blandt lokalbetjentene 71 %.

I det følgende præsenteres hovedresultaterne fra undersøgelsen.

Hvordan fungerer det lokale SSP-samarbejde som koordinerende funktion?

SSP-udvalgene

De fleste kommuner (73) har et SSP-udvalg med en bred repræsentation af samarbejdspartnere på ledelsesniveau og på tværs af sektorer. Det betyder, at det ikke er alle kommuner, der har et SSP-udvalg, hvilket er et fald i forhold til i 2008, hvor 81 af kommunerne havde et SSP-udvalg. Etableringen af lokalrådene i 2007 kan have haft betydning set i lyset af, at lokalrådet i dag varetager funktionen som SSP-udvalg i hver femte af landets kommuner.

En fjerdedel af landets kommuner har ifølge undersøgelsen således ikke et SSP-udvalg og angiver heller ikke, at de anvender lokalrådet som SSP-udvalg. Det skal dog bemærkes, at stort set alle kommuner i dag har en SSP-konsulent eller en SSP-kontaktperson. Det gælder også kommuner uden et SSP-udvalg.

SSP-udvalgene består af forvaltningschefer (66 % af kommunerne), afdelings- og sektorledere (61 %), SSP-konsulenter (73 %), lokalbetjente (56 %) samt politikommissærer eller politiinspektører (55 %).

SSP-udvalgene forventer ifølge case-kommuneundersøgelsen at få viden fra kredsrådene og lokalrådene til brug for tilrettelæggelsen af SSP-samarbejdet i kommunen, men det er ikke altid tilfældet, at de får denne viden. Der ses således i case-kommuneundersøgelsen både eksempler på, at kreds- og lokalråd drøfter SSP-samarbejdet i relation til det kriminalitetsforebyggende samarbejde i kommunerne, og at de ikke gør.

Undersøgelsen viser, at især lokalrådet spiller en væsentlig rolle i SSP-samarbejdet, når lokalrådet bl.a. drøfter rammer og fokusområder for SSP-samarbejdet, og denne information går videre til SSP-udvalget. Set fra SSP-udvalgenes side oplever medlemmerne af SSP-udvalget det således som meget utilfredsstillende, hvis de som udvalg ikke har viden om, hvad kreds- og lokalråd beskæftiger sig med, og de bliver dermed også usikre på deres egen rolle i SSP-samarbejdet.

I en stor del af kommunerne er der "gengangere", dvs. dobbeltrepræsentation af medlemmerne i henholdsvis lokalråd og SSP-udvalg (81 % af kommunerne). Det opleves af nogle som en stor fordel i forhold til koordineringen af informationer og tiltag mellem råd og udvalg, men af andre som spild af tid, fordi de samme drøftelser går igen i råd og udvalg.

Både spørgeskemaundersøgelsen og case-kommuneundersøgelsen viser, at SSP-udvalget i praksis især har et gensidigt informerende og godkendende sigte, men også at der gennem udvalgsarbejdet opstår en række uformelle kontakter, der understøtter det løbende daglige tværsektorielle samarbejde. Case-undersøgelsen viser det samme billede, hvad angår lokalrådet.

Plan og mål for SSP-samarbejdet

Case-kommuneundersøgelsen viser, at en plan og mål for SSP-samarbejdet styrker den fælles indsats i SSP-samarbejdet. Spørgeskemaundersøgelsen viser imidlertid, at der kun i lidt over halvdelen af landets kommuner (55 %) foreligger en samlet plan for SSP-samarbejdet med mål og fokuspunkter opdateret inden for de sidste fire år.

Samtidig viser spørgeskemaundersøgelsen, at der er tæt sammenhæng med hensyn til, om der er udarbejdet en plan med fokusområder og kommunens afsatte midler til SSP-samarbejdet, idet fire femtedele af kommunerne med en plan for SSP-samarbejdet også har fået afsat økonomiske midler til SSP-samarbejdet. I case-undersøgelsen opleves SSP-samarbejdet som godt understøttet af en fælles plan, hvilket betyder, at alle ved, hvad der konkret skal prioriteres i samarbejdet. Når det alene er kommunens børn- og ungepolitik, som kommunerne henviser til, når de ikke har en skriftlig SSP-plan som ramme for samarbejdet, er der ikke de fælles synlige mål målrettet kommunens SSP-samarbejde, som ledere og medarbejdere kan identificere sig med.

Forankringen af SSP-samarbejdet i kommunerne og i politi

I kommunerne kan SSP-samarbejdet være forankret organisatorisk set flere forskellige steder. SSP-samarbejdet kan være placeret direkte hos en forvaltningschef, en skolechef, en sektorchef for børn og unge, hos en ungdomsskoleleder i ungdomsskolen, eller det kan være delt mellem to chefer i to forvaltninger. Forankringen af SSP-samarbejdet er samtidig det organisatoriske udgangspunkt for, hvor SSP-konsulenterne er ansat.

En central placering i forvaltningen under en forvaltningschef betragtes i case-kommunerne og af SSP-konsulenterne især som en fordel, da det giver lettere adgang til afdelinger, sektorer og institutioner inden for børn- og ungeområdet, og dermed SSP-konsulentens mulighed for at få et helhedsperspektiv på SSP-samarbejdet. Omvendt er der også synspunkter på, at lokal forankring på en ungdomsskole er en styrke, da SSP-konsulenten er tæt på de unge og kan handle hurtigt i forhold til at iværksætte evt. lokale indsatser over for unge med begyndende kriminell adfærd.

Lokalbetjentene er fysisk og organisatorisk forankret på politigården i politikredsen i en række kommuner (24 %), mens lokalbetjenten i andre kommuner fysisk og organisatorisk er forankret i den samme eller en anden SSP-samarbejdskommune (59 %). I case-kommuneinterviewene giver SSP-konsulenterne især udtryk for, at det er en fordel for deres samarbejde med lokalbetjenten, at lokalbetjenten fysisk og organisatorisk er forankret tæt på samarbejdskommunen, idet korte geografiske afstande styrker samarbejdet mellem lokalpoliti og kommunens medarbejdere i SSP-samarbejdet.

SSP-konsulenterne og lokalbetjentene

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at stort set alle kommuner har ansat en eller flere SSP-konsulenter (97 %), og at stort set alle kommuner (98 %) har tilknyttet en lokalbetjent, som indgår i SSP-samarbejdet i kommunen. Samarbejdet mellem SSP-konsulent og lokalbetjent opfattes af flere af de interviewede i case-kommunerne som "krumtappen i samarbejdet".

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at SSP-konsulent og lokalbetjent har et løbende samarbejde især om de specifikke indsatser målrettet grupper af udsatte børn og unge, fx politikadetordningen, og de individuelle indsatser, fx støtteperson målrettet det enkelte barn og den enkelte unge med risikoadfærd. Den forebyggende indsats i SSP-samarbejdet i form af foredrag og undervisning, fx om mobning, fylder derimod ikke så meget i samarbejdet mellem SSP-konsulent og lokalpoliti. Det skyldes antageligt, at de især varetager hver deres undervisningsforløb, eller at andre i SSP-samarbejdet, fx de udpegede SSP-lærere på skolerne, varetager en stor del af den kriminalpræventive undervisning på skolerne.

Størstedelen af SSP-konsulenternes arbejdstid anvendes således især til det generelt forebyggende arbejde i SSP-regi såsom undervisning og lignende, mens der anvendes mindre tid på specifikke og individuelle indsatser. Lokalbetjentene angiver, at de især anvender tid på individuelle indsatser, idet bekymringssamtaler med unge og opsøgende arbejde i forhold til udsatte unge antageligt spiller en større rolle hos lokalbetjentene end hos SSP-konsulenterne.

SSP-konsulenterne har en stærkt koordinerende rolle i forhold til beslutninger og informationer i kraft af, at de er repræsenteret i flere led i SSP-samarbejdet. De er således repræsenteret i lokalråd, i SSP-udvalg, i SSP-lokalgrupper og i eventuelle koordinerende enheder (koordinationsgruppe, SSP-sekretariat, operativ gruppe og lignende) samt i behandlingen af politiets døgnrapporter ved overleveringsmøderne.

SSP-konsulenterne opfattes som tydeligt til stede i lokalmiljøerne, hvor de ifølge case-kommuneinterviewene har fokus på at skabe relationer til de andre samarbejdspartnere og løse de mange forskellige typer af opgaver, som dukker op – både planlagte eller ikke planlagte opgaver. SSP-konsulenterne er dermed centrale parter i det fælles samarbejdsnetværk, og de har dermed muligheder for at koordinere de kriminalpræventive indsatser og det tværfaglige samarbejde.

Den brede vifte af opgaver og den store kontaktflade kan imidlertid, ifølge case-kommuneundersøgelsen, være en udfordring, da SSP-konsulenterne selv oplever, at de ofte mangler tid til at kunne varetage alle opgaverne. Derudover oplever de, at der mangler mere struktur i deres arbejde, og at de ofte varetager opgaver, som ligger uden for deres område.

Skolerne

I kommunernes skoler gennemføres undervisning og aktiviteter af kriminalpræventiv karakter på det forebyggende niveau i SSP-regi. Undervisningen er en del af kommunens SSP-samarbejde og har en central rolle i forebyggelsen af risikoadfærd såsom rygning, alkohol- og stofmisbrug.

Der er SSP-lærere på skolerne i en stor del af kommunerne (78 %), hvor vejledning af andre medarbejdere om unge med risikoadfærd står centralt i deres arbejde. Case-undersøgelsen viser imidlertid også, at det er meget forskelligt, hvordan SSP-lærerne oplever deres egen rolle og status på skolerne. Der er således både eksempler på, at SSP-lærerne på nogle skoler ikke oplever sig som en del af SSP-samarbejdet, og eksempler på, at SSP-lærerne på andre skoler i andre case-kommuner i høj grad oplever sig som en del af kommunens SSP-samarbejde. Her synes det især afgørende, om de har fået afsat tid (timer) til SSP-samarbejdet.

Socialforvaltningen

Socialforvaltningen har især en rolle i den individuelle indsats. Det gælder bl.a. i behandlingen af politiets døgnrapporter samt i SSP-lokalgruppernes drøftelser, hvor socialrådgiverne deltager med faglig sparring til og rådgivning af de øvrige samarbejdspartnere. Socialrådgivernes funktioner består bl.a. i rådgivning om mulighederne for støtte efter serviceloven, faglig sparring på alvorlige børne- og ungdomsproblemer og iværksættelse af støtte til udsatte børn og unge efter serviceloven (jf. servicelovens § 52).

Hvilken rolle udfylder SSP-samarbejdet i det kriminalpræventive arbejde?

SSP-samarbejdet er i dag en central ramme i kommunernes arbejde med at forebygge kriminalitet, og der er ingen tvivl om, at den samlede kriminalitetsforebyggende indsats over for børn og unge i kommunerne i dag sker inden for rammerne af SSP-samarbejdet.

VIVEs undersøgelse af SSP-samarbejdet i dag viser, at stort set alle kommuner (95 %) lægger stor vægt på det forebyggende arbejde i forhold til foredrag og undervisning på alle kommunens skoler om fx risikoadfærd, mobning, digital dannelse og sociale medier. Derudover er der også iværksat en række specifikke indsatser. Indsatserne drejer sig især om rusmiddelindsats (83 %), konfliktmægling (79 %), åben rådgivning (75 %) og brand- eller politikadetordning (35 %) samt individuel støtte til unge, som er særlig udsat for at udvikle kriminel adfærd.

En central del af politiets samarbejde med ledere og medarbejdere i kommunerne er behandlingen af politiets døgnrapporter på overleveringsmøder, hvor det typisk er kommunens lokalbetjent, en socialrådgiver og SSP-konsulent, der deltager i møderne. I nogle kommuner deltager UU-vejledere, gadeplansmedarbejdere, klubmedarbejdere og skoleledere også i møderne. I case-kommunerne er der således også eksempler på, at døgnrapporterne behandles på SSP-lokalgruppemøderne med en stor gruppe deltagere fra lokalområdet, hvilket nogle påpeger som et problem, når fortrolige personfølsomme oplysninger deles med mange. Dog viser spørgeskemaundersøgelsen med SSP-konsulenter og lokalbetjente, at de mener, at det er de færreste i SSP-samarbejdet, der er usikre på fortolkningen af retsplejelovens § 115.

Case-kommuneinterviewene viser imidlertid, at der kan være en vis usikkerhed i kommunerne med hensyn til fortolkningen af § 115 om udveksling af fortrolige oplysninger i SSP-samarbejdet samt offentligt ansattes skærpede underretningspligt, jf. § 153 i serviceloven, dvs. der ikke altid er en klar fælles forståelse af, hvornår der er tale om en underretning og hvornår ikke.

Tre fjerdedele af landets kommuner har SSP-lokalgrupper (73 %) i kommunens forskellige skoledistrikter knyttet til SSP-samarbejdet, hvor en bred repræsentation af ledere og medarbejdere fra lokalområdet er repræsenteret. Det vil sige skoler, klubber, socialrådgivere, lærere, SSP-konsulenter, lokalbetjente m.fl. På SSP-lokalgruppemøderne drøftes især særlige problemstillinger blandt de unge i lokalområdet, hvor der også sker en koordinering af indsatser over for udsatte børn og unge i lokalområdet.

Den decentrale del af SSP-samarbejdet, især på skolerne, vurderer SSP-konsulenterne som meget afhængig af de enkelte skoler og den lokale skoleleders indstilling til og prioritering af SSP-samarbejdet. Det gælder især SSP-lærernes funktioner og roller på skolerne, og i hvilken udstrækning de har timer til at udføre SSP-funktionen på skolerne.

Opmærksomhedspunkter i udviklingen af det fremtidige SSP-samarbejde

På basis af vores undersøgelse kan vi pege på følgende områder, som kan indgå i overvejelserne om, hvordan det fremtidige SSP-samarbejde styrkes og udvikles.

Styrkelse af samarbejdet og kommunikationen mellem de tre øverste strategiske, politiske og koordinerende led i SSP-samarbejdet. Case-kommuneundersøgelsen tyder på, at samarbejdet og kommunikationen mellem kredsraad, lokalråd og SSP-udvalg med fordel kan styrkes. Arbejdsdelingen kan være mere klar eller mere forventningsafstemt, især mellem lokalråd og SSP-udvalg, herunder hvilke problemstillinger og emner samt beslutninger, der skal drøftes og besluttet i henholdsvis lokalråd og SSP-udvalg i forhold til forebyggelse af børne- og ungdomskriminalitet i kommunen. I den forbindelse kan det overvejes, hvorvidt der i SSP-samarbejdet er ved at udvikle sig en statisk organisation bygget op af et hierarki af politikere, ledende embedsmænd, medarbejdere m.m. i lighed med i den offentlige forvaltning. Opbygning af en mere organisk organisation kan overvejes ud fra målet om et øget samarbejde og en øget kommunikation mellem de forskellige niveauer i SSP-samarbejdet, dvs. mellem politikere, administrative embedsmænd og medarbejdere "i marken" samt blandt de unge. Det vil måske betyde, at nye initiativer og ideer i SSP-samarbejdet vil udvikles og styrkes.

Repræsentationen i råd og udvalg og opgavefordelingen mellem lokalråd og SSP-udvalg. I en stor del af kommunerne er der gengangere i repræsentationen i råd og udvalg (81 % af kommunerne). Fordelen ved dette er, at koordinationen styrkes – især i form af informationer og initiativer. Men der er risiko for dobbeltarbejde, dvs. de samme drøftelser går igen, hvorfor et af organerne betragtes

som ligegyldigt af medlemmerne. Derfor kan der også i denne forbindelse fokuseres på, hvilke opgaver og drøftelser der bør ligge hvor i SSP-samarbejdets forskellige led, og om det ene mødeforum eventuelt kan undværes.

Lokalpolitikets organisering og tilhørsforhold tillægges en stor rolle i SSP-samarbejdet og i lokalbetjentenes deltagelse i SSP-samarbejdet. SSP-samarbejdet mellem lokalpoliti og kommune fremstår især i case-kommuneundersøgelsen som afhængig af politikredsens fysiske og organisatoriske placering i forhold til de enkelte SSP-samarbejdskommuner, som alle ønsker en lokalbetjent, der kan indgå i nært samarbejde i SSP-samarbejdet i kommunen. Det bør derfor overvejes, hvordan lokalpolitikets mulighed for et tæt samarbejde med kommunerne i SSP-samarbejdet kan sikres.

SSP-samarbejdets organisatoriske forankring. Undersøgelsen viser, at forskellige organisatoriske forankringer af SSP-samarbejdet i kommunerne har forskellige fordele og ulemper. Det gælder især koordinationen af samarbejdet mellem sektorer, afdelinger og eksterne institutioner og for adgangen til ressourcer til iværksættelsen af indsatser og nye ideer i SSP-samarbejdet. Således synes en central placering direkte under en forvaltningschef at give de bedste handlemuligheder – især for den koordinerende og igangsættende SSP-konsulent.

De enkelte dele i SSP-organiseringen kan styrkes, og arbejdsdelingen kan være mere klar. Selvom samarbejdet på tværs er styrkt, så kan undersøgelsen godt tyde på, at samarbejdet mellem de enkelte dele i SSP-organiseringen kan styrkes. Det vil sige, at arbejdsdelingen kan være mere klar, sådan at alle i samarbejdet får et fælles og tydeligt overblik over, hvilke opgaver og funktioner alle led og hver aktør har heri.

Fælles viden og forståelse af risikoadfærd blandt børn og unge. Der er 62 % af lokalbetjentene og 47 % af SSP-konsulenterne, som i høj eller meget høj grad oplever en fælles teoretisk forståelse af forebyggelse af risikoadfærd i SSP-samarbejdet. Omvendt mener lidt over halvdelen af SSP-konsulenterne, at dette ikke er tilfældet. Det samme gælder knap to femtedele af lokalbetjentene. Det bør overvejes, hvordan det fælles teoretiske grundlag for samarbejdet kan styrkes, fx i en fælles efteruddannelse for SSP-ledere, SSP-lærere, SSP-pædagoger og lokalbetjente knyttet til SSP-samarbejdet i kommunerne.

Viden om og sikkerhed i lovfortolkninger. Hvad angår § 115 i retsplejeloven om overlevering af personoplysninger mellem myndigheder, angiver hovedparten af SSP-konsulenterne og lokalbetjentene i spørgeskemaundersøgelsen, at der er en fælles forståelse af § 115, og at kun forholdsvis få oplever, at det er svært at overholde loven om fortrolighed i SSP-samarbejdet. Men case-kommuneundersøgelsen synes at give et andet billede i praksis, da der både kan være en vis usikkerhed i fortolkningen af § 115 i retsplejeloven om udveksling af fortrolige oplysninger og i § 153 i serviceloven om skærpet underretningspligt for offentligt ansatte. Det er således et opmærksomhedspunkt i SSP-samarbejdet, om der er tilstrækkelig opmærksomhed på den personlige underretningspligt og reglerne om udveksling af personfølsomme oplysninger i SSP-samarbejdet.

Præcisering af SSP-konsulenternes rolle og funktion. Spørgeskema- og case-kommuneundersøgelsen viser et billede af medarbejdere med mange opgaver og mange både uformelle og formelle relationer og kontakter – og måske for mange funktioner og relationer. SSP-konsulenterne giver selv udtryk for, at de stortrives i deres arbejde, men også at opgaveprioriteringen kan være svær, især fordi der er mange opgaver, som kan være svære at nå rent tidsmæssigt. Derfor kan det med fordel vurderes, hvilke opgaver der bedst løses af SSP-konsulenten, og hvilke opgaver i SSP-samarbejdet der mest hensigtsmæssigt kan løses af andre.

SSP-lærernes opgaver og rolle kan med fordel defineres nærmere. SSP-lærerne har ikke nødvendigvis fået afsat timer øremærket til SSP-samarbejdet på skolerne, ligesom de angiver en usikkerhed om deres arbejdsopgaver og forventningerne til dem. SSP-lærernes rolle og funktion synes meget afhængig af skolens/skolelederens prioritering af deres arbejde, da det typisk er den enkelte skole, der beslutter SSP-lærernes timer til SSP-samarbejdet – og dermed prioriteringen af SSP-samarbejdet.

1 Baggrund, undersøgelsesspørgsmål, design og datagrundlag

1.1 Kort om udviklingen i SSP-samarbejdet

I 1975 blev der med nedsættelsen af det centrale SSP-udvalg taget initiativ til et formaliseret samarbejde mellem Skole, Socialforvaltning og Politi med henblik på *"at yde en samlet, tidlig, effektiv og kriminalpræventiv indsats over for børn og unge specielt i risikogruppen"* (Boolsen, 2000:9). Formålet var at styrke den tværsektorielle koordinering af indsatser til udsatte børn og unge i landets kommuner ved at formalisere samarbejdet mellem de tre centrale myndigheder, der arbejder med forebyggelsen af børne- og ungdomskriminalitet. Der var et ønske om at skabe en samarbejdsmodel, der kunne kvalificere tidligt forebyggende tværsektorielle indsatser, da *"utilstrækkeligt samarbejde (kan) være en af årsagerne til, at unge, der har brug for hjælp, undertiden får den for sent og noget tilfældigt"* (Det Kriminalpræventive Råd, 2012:5). Der blev fra starten lagt vægt på, at SSP-samarbejdet skulle ske på frivillig basis, så det blev lokalt initieret med hensynstagen til de lokale betingelser, og SSP-samarbejdet skulle derfor ikke gøres lovpligtigt i kommunerne.

Når vi kigger på SSP-samarbejdet gennem de sidste 40 år, har det været inde i en stadig udvikling, hvor flere og flere kommuner har etableret et formaliseret SSP-samarbejde. I 1988/1989 havde to tredjedele af landets dengang 275 kommuner et formaliseret SSP-samarbejde, og det gjaldt især de store kommuner og kommuner med et stort antal unge, der havde begået straffelovsovertrædelser (Mehlbye, 1989). I 1999 havde 92 % af landets dengang 275 kommuner nedsat et centralt SSP-udvalg (Boolsen, 2000). Umiddelbart efter kommunalreformen og politireformen med nu 98 kommuner og 12 politikredse havde alle kommuner nu havde et formaliseret SSP-samarbejde, og næsten alle (81 % af kommunerne) havde et centralt SSP-udvalg (Servicestyrelsen, 2008). I 1988 blev SSP-samrådet etableret med henblik på at skabe et landsdækkende forum at udveksle erfaringer, udbrede viden og "best practice" i SSP-arbejdet, og foreningen har i dag alle kommuner med i medlemskredsen.

Med udbredelsen af den tværsektorielle samarbejdsmodel begyndte kommunerne at ansatte SSP-konsulenter (på fuld- eller deltid) som tovholdere for SSP-samarbejdet. I 1988/1989 havde en fjerdedel af kommunerne SSP-konsulenter, oftest med en pædagogisk uddannelse og oftest ansat direkte under en ledende embedsmand i den kommunale forvaltning (Mehlbye, 1989). I 2019 har stort set alle kommuner en SSP-konsulent. Kun seks kommuner angiver, at de ikke har ansat en SSP-konsulent (Socialstyrelsen, 2019).

SSP-samarbejdet har gennem årene udviklet sig både organisatorisk og indholdsmæssigt (Det Kriminalpræventive Råd, 2012). Udgangspunktet var at sikre en tværfaglig koordinering af indsatser til udsatte børn og unge mellem tre myndigheder. I dag inddrages mange andre samarbejdspartnere i den tværfaglige koordinering, eksempelvis UU-vejledning, misbrugskonsulenter, klubmedarbejdere, gadeplansmedarbejdere og boligforeninger. Det kriminalpræventive fokus er blevet mere bredt funderet, og antallet af indsatser og aktiviteter i SSP-regi er vokset (Det Kriminalpræventive Råd, 2012).

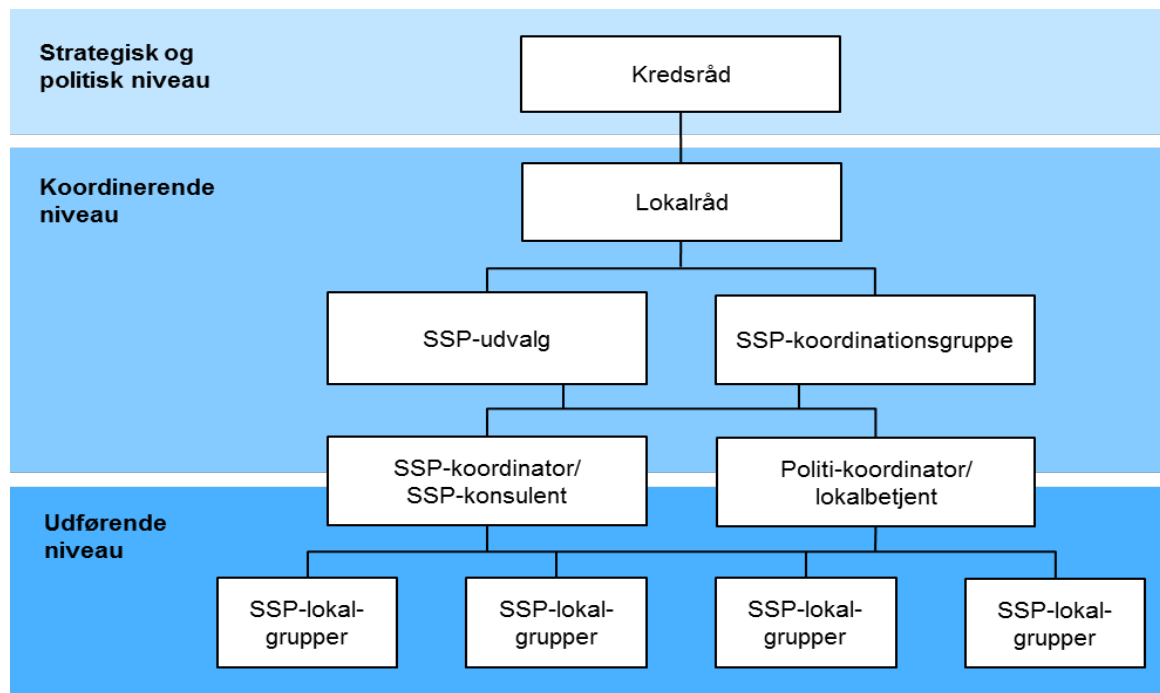
1.2 SSP-samarbejdets organisering

SSP-samarbejdet har en lang tradition for lokal forankring, hvilket betyder, at den konkrete organisering af samarbejdet kan være forskellig fra kommune til kommune. Der er en helt overordnet grundstruktur, som går igen i langt de fleste kommuner med henholdsvis et strategisk og politisk niveau, et koordinerende niveau og et udførende niveau. De tre niveauer i grundstrukturen for SSP-

samarbejdet er illustreret i Figur 1.1. De forskellige niveauer samt råd, udvalg og grupper er kort beskrevet i det følgende.

I denne undersøgelse tager vi udgangspunkt i denne struktur som grundlag for vores dataindsamling i såvel case-interview som spørgeskemaundersøgelser.

Figur 1.1 Niveauer i SSP-samarbejdet

Det strategiske og politiske niveau

Med politireformen i 2007 blev der nedsat 12 kredsråd, et i hver politikreds og 98 lokalråd, et i hver kommune. *Kredsrådets* opgave er at forebygge kriminalitet, skabe tryghed for borgerne og koordinere den samlede kriminalitetsforebyggende indsats i politikredsen på tværs af kommunegrænser. Kredsrådet har til opgave at skabe sammenhæng mellem kommunale og statslige udfordringer og i den forbindelse sørge for de nødvendige prioriteringer i det kriminalpræventive arbejde og udarbejde en samlet plan for samarbejdet om kriminalitetsforebyggelse i politikredsen, som kan lægge op til, at politiet vægter løsningen af bestemte opgaver højt i en begrænset periode. I alle politikredse er rådets medlemmer politidirektøren i kredsen og borgmestrene i kredsens kommuner, og andre samarbejdspartnere inviteres med efter behov (Det Kriminalpræventive Råd, 2018).

Det koordinerende niveau

Lokalrådet har det overordnede ansvar for at tilrettelægge det kriminalpræventive samarbejde i den enkelte kommune. Lokalrådets opgave er at drøfte fælles udfordringer og kriminalitetsudviklingen i egen kommune og strategi for samarbejdet mellem politi og lokalsamfund. Rådet skal fungere som lokal styregruppe, der har til opgave at udarbejde operative mål for det kriminalpræventive arbejde i kommunen, der er baseret på de strategiske mål og visioner, som kredsrådet udformer. Lokalrådet forventes at holde sig opdateret om kriminalitetsudviklingen i kommunen, sociale forhold og uddannelsesmæssige forhold og at arbejde med forebyggende og tryghedsskabende aktiviteter og vurderer resultaterne af de forskellige kriminalpræventive aktiviteter i kommunen. Lokalrådet har til opgave at sørge for, at informationer om udviklingen i kriminaliteten bliver bragt tilbage til kredsrådet.

Kommunerne vælger selv repræsentanter til lokalrådet i den enkelte kommune (Det Kriminalpræventive Råd, 2018).

SSP-udvalget er tillagt ansvaret for den overordnede koordination af det tværfaglige samarbejde samt for at fastsætte mål og fokuspunkter for SSP-samarbejdet i kommunen. Før lokalrådene blev oprettet som en del af politireformen, var der SSP-udvalg i stort set alle landets kommuner. Det samme billede ses ikke i dag, da der er færre kommuner med SSP-udvalg.

Koordinationsgrupper. I en række kommuner er der etableret koordinationsgrupper, operativgrupper, sekretariat o.l., hvis formål er at koordinere og sikre, at beslutninger om iværksættelse af indsatser og mål for det kriminalpræventive samarbejde bliver opfyldt.

Det udførende niveau

I politikredsene er der ansat *lokalbetjente*, som er tilknyttet SSP-samarbejdet i de enkelte kommuner. I hovedparten af landets kommuner er der ansat én eller flere *SSP-konsulenter* (også kaldet SSP-koordinatorer) (Socialstyrelsen, 2019), som typisk har SSP-samarbejdet som primær arbejdsopgave, herunder at koordinere, projektledere, monitorere risikoadfærd samt opsamle og viderefremme ny viden om metoder og indsatser (Det Kriminalpræventive Råd, 2012). Ud over en SSP-konsulent indgår der en række andre fagpersoner fra kommunalt regi i SSP-samarbejdet, eksempelvis myndighedssagsbehandlere, skolesocialrådgiver, klubmedarbejdere, gadeplansmedarbejdere og UU-vejledere. På skolerne er der i flere kommuner udpeget *SSP-lærere* (også kaldet SSP-vejledere eller SSP-kontaktlærere), som indgår i det lokale SSP-samarbejde og eksempelvis står for den kriminalpræventive undervisning på skolerne (Det Kriminalpræventive Råd, 2012).

Der er typisk to faste tværsektorielle samarbejdsfora i SSP-regi på det udførende niveau: overleveringsmøder og SSP-lokalgrupper (Det Kriminalpræventive Råd, 2012). Overleveringsmøder (også kaldet § 115-møder, mandagsmøder, akutmøder, listemøder) har typisk repræsentanter fra kommune og lokalpoliti og afholdes fast i mange kommuner. Her udveksles informationer om børn og unge, der optræder i politiets døgnrapporter med henblik på at sikre en hurtig og tidlig koordineret indsats. SSP-lokalgrupper (også kaldet SSP-distriktsgrupper eller netværksgrupper) er lokale grupper med repræsentanter fra forskellige faggrupper (fx SSP-lærere, klubmedarbejdere, boligsocialmedarbejdere, SSP-konsulent, lokalbetjent) tilknyttet mindre geografiske områder – typisk skoledistrikter, som mødes flere gange årligt.

1.3 Lovgrundlag og målgruppe for SSP

Et helt centralt element i SSP-samarbejdet er udvekslingen af personoplysninger mellem deltagende myndigheder om børn og unge med behov for støtte med henblik på fælles at vurdere enkeltsager og koordinere eventuelle indsatser. Lovgrundlaget for den tværsektorielle udveksling af informationer om private forhold til andre myndigheder er bl.a. retsplejelovens § 115.

Med baggrund i retsplejelovens § 115, som skal understøtte kommunernes SSP-samarbejde med henblik på udveksling af nødvendige følsomme personoplysninger, er det i vidt omfang muligt for en offentlig myndighed at videregive oplysninger, herunder også fortrolige oplysninger, om enkeltpersoner til en anden offentlig myndighed, når det af hensyn til det kriminalitetsforebyggende samarbejde, vurderes at være nødvendigt¹.

¹ § 115 og Justitsministeriets vejledning om "Behandling af personoplysninger i SSP-samarbejdet", december 2018. Uddrag af § 115 i retsplejeloven:

1. Politiet kan videregive oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold til andre myndigheder, hvis videregivelsen må anses for nødvendig af hensyn til det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSP-samarbejdet)

1.3.1 Model for det kriminalitetsforbyggende arbejde i SSP-regi

Det Kriminalpræventive Råd har udviklet en forebyggelsesmodel, der illustrerer tre niveauer for forebyggelse og kan danne grundlag for tværfaglige drøftelser af kriminalpræventive indsatser (Det Kriminalpræventive Råd, 2012). Det er i overvejende grad den model, der anvendes som udgangspunkt for SSP-samarbejdets forebyggelsesforståelse (jf. Figur 1.2).

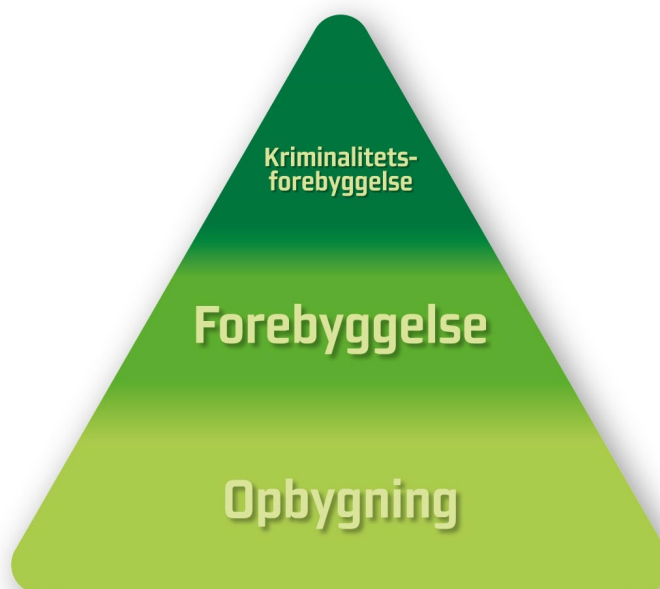
Opbygning, hvor man arbejder med at skabe gode og trygge vilkår for alle i samfundet. Initiativer på dette niveau vil sjældent have et konkret kriminalpræventivt formål, men begrundes ofte med deres almen nytte og kan eventuelt på længere sigt eller indirekte være kriminalitetsforebyggende. Det er typisk kommunernes opgave i forhold til alle børn og unge i kommunen, nemlig at sikre gode opvækstvilkår.

Forebyggelse, som er rettet mod at håndtere et problem, hindre uønsket adfærd og støtte ønsket adfærd. Initiativer på dette niveau har typisk ikke et direkte kriminalpræventivt sigte, men kan have kriminalitetsforebyggende effekter.

Kriminalitetsforebyggelse ligger øverst i forebyggelsestrekanten for at illustrere, at hvis de opbyggende og forebyggende indsatser lykkes, vil der forventeligt være behov for færre initiativer på dette niveau, som konkret er målrettet at nedbringe kriminalitet hos børn og unge.

Traditionelt har SSP-samarbejdet primært været fokuseret på forebyggelse og kriminalitetsforebyggelse (Det Kriminalpræventive Råd, 2012) (jf. Figur 1.2), som også er udgangspunktet for spørgsmål i case-kommune- og spørgeskemaundersøgelser i den foreliggende undersøgelse.

Figur 1.2 Det Kriminalpræventive Råds forebyggelsesmodel

Kilde: Det Kriminalpræventive Råd, 2012.

2. Stk. 2. I samme omfang som nævnt i stk. 1 kan en myndighed videregive oplysninger om enkeltpersoner til politiet og andre myndigheder, der indgår i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1. Oplysningerne må i forbindelse med de nævnte former for samarbejde ikke videregives med henblik på efterforskning af straffesager.
3. Stk. 3. Inddrages selvejende institutioner, der løser opgaver for det offentlige inden for social-, undervisnings- og beskæftigelsesområdet eller social- og behandlingspsykiatrien, i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1, kan der i samme omfang som nævnt i stk. 1 og 2 udveksles oplysninger mellem myndighederne og institutionerne.

Der er i undersøgelsen spurgt ind til konkrete eksempler på følgende tre indsatstyper af indsatser, som alle placerer sig inden for forebyggelse og kriminalitetsforebyggelse (jf. Figur 1.3).

Figur 1.3 Kriminalitetsforebyggende indsatser

- *Generelle indsatser:* Sættes ind over for alle børn og unge med henblik på at forebygge risikoadfærd (fx undervisning i social pejling² og forebyggelse af risikofaktorer).
- *Specifikke indsatser:* Sættes ind over for børn og unge, der har vist tegn på risikoadfærd eller mistrivsel (fx telefonrådgivning og brandkadetter).
- *Individorienterede indsatser:* Sættes ind over for unge, som har et kriminelt handlemønster for at forebygge ny kriminalitet (fx bekymringssamtaler og støttekontaktpersoner).

Kilde: Det Kriminalpræventive Råd, 2012.

1.4 Undersøgelsesspørgsmål, design og datagrundlag

Formålet med denne undersøgelse af SSP-samarbejdet er at kortlægge, hvordan SSP-samarbejdet er organiseret, hvilke opgaver der varetages i forskellige regi, hvordan det kriminalpræventive arbejde udføres, og hvilke iværksatte kriminalpræventive aktiviteter der er i gang i kommunerne for de 10-17-årige. Undersøgelsen afdækker følgende hovedspørgsmål:

1. Hvordan fungerer det lokale SSP-samarbejde som koordinerende funktion?

SSP-samarbejdet har til formål at forebygge kriminel adfærd hos børn og unge gennem forebyggende aktiviteter. I dette samarbejde indgår de mange aktører, der har med børn og unge at gøre i deres daglige arbejde, hvilket betyder, at der er behov for en koordinering af beslutninger og indsatser, og at alle arbejder ud fra fælles mål; at der er en klar arbejds- og opgavefordeling, og at der fx ikke foregår dobbeltarbejde eller er aftalte opgaver, der ikke udføres. Det betyder, at de enkelte aktører i samarbejdet har en fælles forståelse for, hvad indholdet i samarbejdet skal være, og hvilke unge der er målgruppen for samarbejdet. Det antages også, at hvert led i samarbejdet ved, hvad de andre led arbejder med, og at de koordinerer deres viden om de unge og de særlige problemer, der er eller kan være omkring de unge.

2. Hvilken rolle udfylder SSP-samarbejdet i det kriminalpræventive arbejde i dag?

Ud fra antagelsen at der også foregår en del kriminalpræventivt arbejde uden for SSP-samarbejdets regi, skal det undersøges, hvor stor en betydning det kriminalpræventive arbejde i kommunerne i SSP-regi har for den samlede kriminalpræventive indsats over for unge.

Til at besvare disse hovedspørgsmål er der valgt et undersøgelsesdesign, som kombinerer følgende metoder:

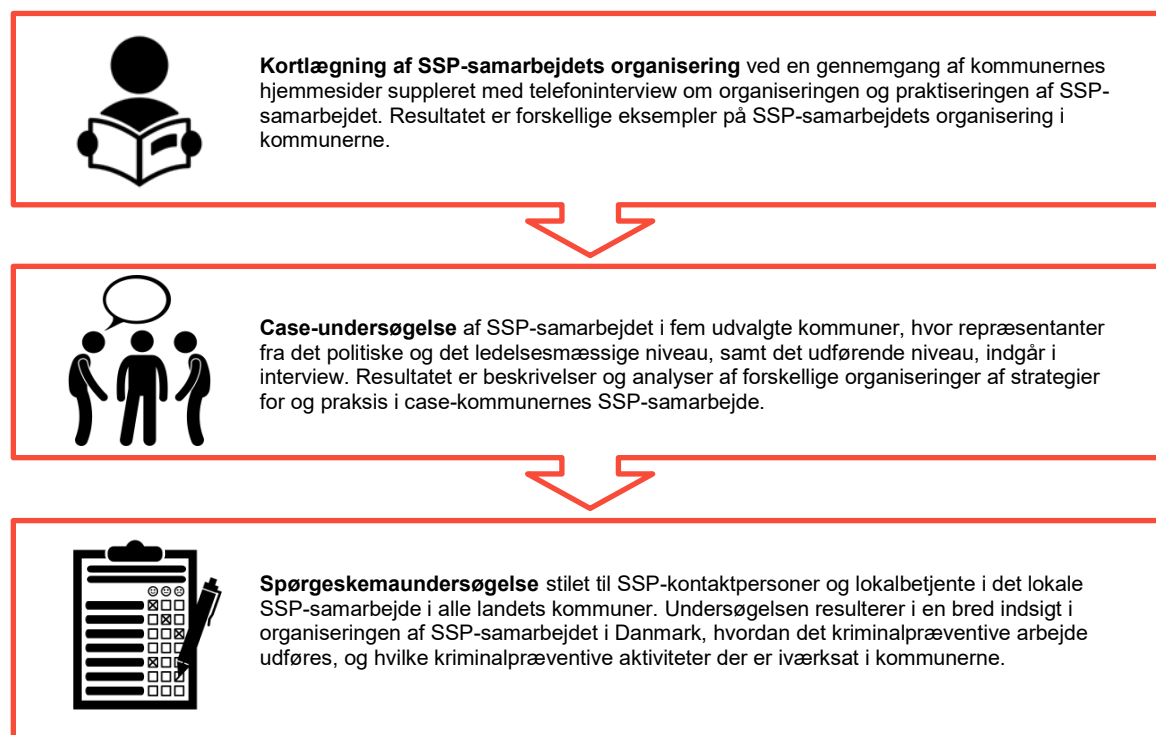
- En indledende kortlægning af forskellige organiseringer af SSP-samarbejdet
- Case-kommuneundersøgelse af SSP-samarbejdet i fem udvalgte kommuner
- Landsdækkende spørgeskemaundersøgelser med SSP-konsulenter og lokalbetjente.

² Social pejling er en metode, der forebygger generel risikoadfærd ved at korrigere de misforståelser, som børn og unge kan have om omgivelsernes adfærd og forventninger til dem.

Denne undersøgelse supplerer tidligere undersøgelser af SSP-samarbejdet (fx Boolsen, 2000; Det Kriminalpræventive Råd, 1998; Det Kriminalpræventive Råd, 2012; Mehlbye, 1989; Servicestyrelsen, 2008; Socialstyrelsen, 2019) med en opdateret beskrivelse af det tværsektorielle samarbejde ved at kombinere forskellige metodiske tilgange samt at inddrage både kommunale SSP-medarbejdere og repræsentanter for lokalpolitiet i undersøgelsen.

I undersøgelsens design er der lagt vægt på at kombinere indledende afdækninger af organiseringen af SSP-samarbejdet med kvalitative interview fra casestudier og landsdækkende besvarelser på spørgeskemaer fra udførende medarbejdere i både kommune og politi. Ved at integrere de forskellige metoder i projektet er det muligt løbende at kvalificere dataindsamlingerne gennem projekter. Således indgår viden fra den indledende kortlægning i grundlaget for udvælgelse af kommuner til casestudier og udarbejdelsen af interviewguides. Den viden suppleres efterfølgende med analyseresultater fra casestudierne, og tilsammen danner det grundlag for udarbejdelsen af to spørgeskemaer til henholdsvis SSP-kontaktpersoner og lokalbetjente tilknyttet SSP-samarbejdet. På den måde integreres de tre delelementer, og det er muligt at inddrage kvalitative analyseresultater og undersøge, hvorvidt disse resultater også gør sig gældende i resultaterne i de to landsdækkende spørgeskemaundersøgelser. De tre undersøgelsesdele er illustreret i Figur 1.4 og er beskrevet enkeltvis i de følgende afsnit.

Figur 1.4 Oversigt over undersøgelsens enkelte dele

1.4.1 Kortlægning af organiseringen af SSP-samarbejdet i kommunerne

Den indledende gennemgang af kommunernes hjemmesider med henblik på at kortlægge forskellige organiseringer af SSP-samarbejdet viste, at det langt fra var alle kommuner, der havde tilstrækkelige informationer om deres SSP-samarbejde, til at det var muligt at kunne kortlægge alle kommuners organisering af SSP-samarbejdet. Nogle kommuner havde oplysninger om deres organisation, forankring af SSP-samarbejdet og deltagere i samarbejdet samt særlige kriminalpræventive aktiviteter. Andre kommuner havde alene oplysninger om adgang til hjælp hos SSP-konsulenterne,

og andre igen havde ingen informationer overhovedet. Kortlægningen af landets kommuners struktur og organisering af SSP-samarbejdet resulterede således i en række eksempler på organiseringer.

1.4.2 Case-kommune undersøgelse

På basis af kortlægningen med eksempler på forskellige organiseringer af SSP-samarbejdet er der udvalgt fem kommuner ud fra følgende forskellige kriterier for at sikre en variation i case-undersøgelsens kommuner:

- Organisering og forankring af SSP-samarbejdet
- Kommunestørrelse
- Geografisk beliggenhed
- Kommunebeliggenhed i forhold til politikredse
- Andel af børn og unge i en social udsat position (høj/lav).

Baggrunden for udvælgelseskriterierne var et ønske om, at kommunerne repræsenterede forskellig kommunestørrelse, by- og landmiljø, forskellige politikredse, forskellig organisering og forankring af SSP-samarbejdet samt forskelligt omfang af børn og unge i socialt udsat position³. Der var en forventning til, at disse forhold, fx omfanget af udsatte børn og unge i kommunen, kunne have betydning for kommunernes behov for kriminalpræventive indsatser samt indholdet og organiseringen af SSP-samarbejdet.

Der er udvalgt fem kommuner ud fra de ovennævnte kriterier og fem sammenlignelige "erstatningskommuner". Alle fem udvalgte kommuner ville gerne deltage i undersøgelsen, så det blev ikke nødvendigt at kontakte "erstatningskommunerne". Navnene på case-kommunerne fremgår ikke af rapporten, og der er i beskrivelser og fremstilling af analyseresultater lagt vægt på, at enkeltkommuner ikke kan genkendes, da de udelukkende fremtræder som eksempler på kommunernes SSP-samarbejde. De informanter, der har medvirket i interview i de enkelte kommuner, er lovet anonymitet, så de kunne udtale sig frit om forhold ved samarbejdet, som de var tilfredse med, såvel som forhold, som de mente kunne forbedres.

1.4.3 Gennemførelsen af case-kommuneundersøgelsen

I de fem udvalgte kommuner til case-undersøgelsen (se også Bilag 1 og Tabel 1.1) indgår der tre mellemstore kommuner med en relativ høj andel udsatte børn og unge, heraf to landkommuner, samt to store bykommuner med lav andel udsatte børn og unge. Der er et forskelligt antal samarbejdslag i samarbejdet i de fem kommuner, men selve organiseringen er meget ens på tværs af kommuner med SSP-udvalg, SSP-konsulenter, lokalbetjente, SSP-lokalgrupper og SSP-lærere på skolerne. Derudover er der i enkelte case-kommuner en leder af SSP-koordinationsgruppe eller SSP-sekretariat.

³ Andel børn og unge i en social udsat position i en kommune måles på følgende måde: 1) andel af børn i relativt fattige husholdninger, 2) andel af børn i familier, hvor ingen voksne er i beskæftigelse eller uddannelse, 3) andel af børn, hvis mor ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse og 4) andel af børn i eneforsørgersfamilier (jf. Ottosen m.fl. 2018).

Tabel 1.1 Karakteristika for de fem udvalgte case-kommuner

Kommune	SSP-samarbejdets organisering	Organisatorisk forankring	Andel udsatte børn og unge
Kommune A Mellemstor landkommune (30-40.000 indbyggere)	SSP-udvalg SSP-konsulenter Lokalbetjente SSP-lokalgrupper SSP-lærere på skolerne	Skoleafdelingen	Høj
Kommune B Mellemstor bykommune (30-40.000 indbyggere)	SSP-udvalg SSP-leder SSP-koordinationsgruppe SSP-konsulenter Lokalbetjente SSP-lokalgrupper SSP-lærere på skolerne	Børn- og ungeforvaltningen	Høj
Kommune C Mellemstor landkommune (30-40.000 indbyggere)	SSP-udvalg SSP leder SSP-konsulenter Forebyggelsesbetjent (centralt ansat) SSP-lokalgrupper SSP-lærere på skolerne	Ungdomsskolen	Høj
Kommune D Stor bykommune (80-100.000)	SSP-udvalg SSP-koordinationsgruppe SSP-konsulent/-koordinator Forebyggelsesbetjent (centralt ansat) SSP-lokalgrupper SSP-lærere på skolerne	Skoleafdelingen (tidligere ungdomsskolen)	Lav
Kommune E Storbykommune 150.-200.000 indbyggere	SSP-udvalg SSP-sekretariat SSP-konsulenter Lokalbetjente SSP-lokalgrupper SSP-lærere på skolerne	Skoleforvaltningen og familie- og beskæftigelsesforvaltningen	Lav

Vi besøgte hver af de fem case-kommuner over 2-3 dage for at foretage interview med relevante aktører i SSP-samarbejdet.

I alle fem kommuner er der gennemført interview med repræsentanter for alle dele af SSP-organisationen og de relevante aktører (jf. Tabel 1.2). Flertallet af interview er gennemført som gruppeinterview, fordi gruppeinterview har den fordel, at interviewdeltagerne sætter gang i refleksionerne hos hinanden, når de forholder sig til interviewerens spørgsmål. En række interview blev gennemført som individuelle interview for at sikre repræsentation af alle relevante aktører. Der gennemførtes 65 interview. Alle interview gennemførtes ud fra en struktureret interviewguide med fastlagte spørgsmål og temaer for at sikre, at alle relevante emner blev afdækket i alle interview i de fem case-kommuner. Alle interview er optaget på bånd, og der er udarbejdet referater af alle interview som datagrundlag for de kvalitative analyser. Tabellen giver en oversigt over datagrundlaget for casestudierne med en liste over de udvalgte grupper af interviewpersoner og indhold i interviewene.

Tabel 1.2 Kvalitative interview, målgrupper og indhold i interviewguide

Målgruppe	Temaer
Interview med medlemmer af eller repræsentanter for kredsrådet (det regionale niveau), dvs. politidirektør og borgmester	Dialogen om det politiske visions- og strategiarbejde med SSP-samarbejdet i politikredsens kommuner, herunder hvilke særlige udfordringer der er i det kriminalpræventive arbejde i kommunens børn og unge
Interview med medlemmer af eller repræsentanter for lokalrådet/det centrale SSP-udvalg (det lokale niveau), dvs. leder fra kredsens politi, kommunale politiske ledere, forvaltningschefer, SSP-konsulenter, handelsstandsforeninger, kriminalforsorgen, UU-centeret, ungdomsskolen m.m.	Kommunale strategier for det lokale SSP-samarbejde, herunder udarbejdelsen af strategiplaner og handleplaner, afsatte ressourcer, dvs. hvilke rammer sættes der for det lokale SSP-samarbejde i forhold til de lokale udfordringer, og hvordan implementeres strategier og visioner samt aktiviteter i praksis
Interview med kommunale SSP-konsulenter og SSP-kontaktpersoner	Hvordan SSP-samarbejdet tager form i praksis, hvilke redskaber der anvendes, hvordan opgavefordelingen er i forhold til samarbejdspartnerne, hvordan de yder sparring/støtte af hinanden, samt hvordan de oplever linket til/opbakningen fra det centrale lokale SSP-udvalg, hvilke aktiviteter der er at betragte som henholdsvis inden eller uden for SSP-samarbejdet i kommunen
Interview med politiets SSP-medarbejdere tilknyttet kommunen, dvs. lokalpolitiet tilknyttet de enkelte kommuner	Hvordan SSP-samarbejdet tager form i praksis inden for politiet, ressourcer afsat hos politiet, hvilke redskaber og aktiviteter anvendes, hvordan kommunikationen og opgavefordelingen er i forhold til samarbejdspartnerne og gensidig sparring af/støtte, samt hvordan oplever de centrale SSP-udvalgs rolle i det kriminalpræventive arbejde
Interview med repræsentanter for øvrige samarbejdspartnere, dvs. SSP-medarbejdere på skoler, i ungdomsklubber, i fritidsklubber, foreninger m.m., typisk dem, der indgår i lokalgruppernes arbejde	Der er i kommunerne typisk skolekontaktlærere/SSP-lærere, SSP-medarbejdere i klubberne og eventuelt foreninger. De spørges til deres rolle i SSP-samarbejdet, deres særlige initiativer i forhold til de børn og unge, de har kontakt med, hvordan deres arbejde skal ses i forhold til det øvrige SSP-samarbejde samt kontakt til samarbejdspartnere uden for skole-, klub- og foreningsregi
Interview med medarbejdere i særlige udvalgte kriminalpræventive aktiviteter i kommunen, dvs. leder og eventuelt medarbejder i udvalgte aktiviteter	Der er udvalgt en til to kriminalpræventive aktiviteter i kommunens SSP-samarbejde som eksempler på det kriminalpræventive arbejde i praksis, og hvad der eventuelt adskiller kriminalpræventive aktiviteter i og uden for kommunens SSP-samarbejde fra hinanden

Note: Af hensyn til anonymitet og fortrolighed angives det ikke, hvem der er interviewet i de enkelte kommuner, men alene de organer, der er interviewet.

På basis af de indsamlede data har vi søgt at kortlægge og beskrive strategier, organisering og praksis i de fem case-kommuner samt analyser af, hvorvidt og hvordan strategierne, organiseringen og praksis i case-kommunerne spiller sammen. Følgende spørgsmål er bl.a. undersøgt: Koordineringen af SSP-samarbejdets opgaver og aktiviteter, særlige udfordringer i samarbejdet og i det kriminalpræventive arbejde, og hvad udfordringerne er betinget af, hvilke øvrige aktører parterne samarbejder med i SSP-regi, og hvordan det påvirker opgaveudførelsen i SSP-samarbejdet.

I casestudierne har vi også søgt at analysere, hvordan ledere og medarbejdere i udfører-ledet varetager deres opgaver, hvad der især styrker det tværfaglige samarbejde og koordinering af indsatsen.

Undersøgelsens resultater er søgt kvalitetssikret ved fortolkende interview med udvalgte nøglepersoner i SSP-samarbejdet i de udvalgte case-kommuner. Interviewpersonerne er anonyme, og referater af disse interview indgår ikke i denne rapport, da interviewene alene er til brug for intern kvalitetssikring af resultaterne til brug for forskerne på undersøgelsen.

1.4.4 Spørgeskemaundersøgelse

Spørgeskemaundersøgelsen er målrettet SSP-konsulenterne i kommunerne og lokalbetjentene knyttet til de enkelte kommuner, da de indgår som centrale parter i SSP-samarbejdet.

Formålet med denne del af undersøgelsen er:

1. at kortlægge, hvordan SSP-samarbejdet er organiseret, hvilke opgaver der varetages i forskellige regi, hvordan de enkelte dele af organisationen samarbejder og oplevelsen blandt medarbejdere af den organisatoriske opbygning og den ledelsesmæssige og politiske opmærksomhed og opbakning i udførelsen af SSP-samarbejdet og aktiviteter i samarbejdet
2. at undersøge, hvorvidt de fundne resultater i case-undersøgelsen er repræsentative for kommunerne og undersøge forskellige organiseringer af SSP-samarbejdet samt det øvrige kriminalpræventive arbejde i kommunerne uden for SSP-regi.

Spørgeskemaundersøgelsen resulterer i en beskrivelse af kommunernes organiseringer af SSP-samarbejdet, hvilke aktører der deltager i SSP-samarbejdet i kommunerne, samt hvilke kriminalpræventive aktiviteter der er igangsat i kommunerne. Der søges indsigt i organiseringen af samarbejdet lokalt, de tilstedeværende kompetencer samt den ledelsesmæssige opbakning til samarbejdet. Vi udleder generelle træk om kommunernes SSP-samarbejde, såvel som hvilke kommunale forskelle der ses. Vi beskriver, i hvor vid udstrækning kommunerne har fælles mål og planer for SSP-samarbejdet, og hvordan medarbejderne i kommuner og lokalpoliti vurderer forskellige dimensioner af samarbejdet som viden, kommunikation, koordinering, tid til opgaveløsning og indsatser.

I spørgeskemaundersøgelsen indgår følgende temaer:

- Hvor mange niveauer er SSP-samarbejdet organiseret på – herunder opgavefordeling?
- Hvem deltager i SSP-samarbejdet?
- Foreligger der handleplaner/virksomhedsplaner for samarbejdet og strategier for indsatsen, og er de drøftet med medarbejderne?
- Hvilke kompetencer og uddannelse/faglige kompetencer har SSP-kontaktpersonerne i kommunerne?
- Hvilke forebyggelsesniveauer prioriteres/hvad vægtes især i det kriminalpræventive arbejde?
- Inddrages børn og unge samt forældre tilstrækkeligt i det kriminalpræventive arbejde?
- Inddrages de frivillige foreninger og beboerforeninger i det kriminalpræventive arbejde i kommunerne?
- Lykkes det at koordinere samarbejdet mellem de mange forskellige lokale aktører i kommunen tilstrækkeligt?
- Hvilke typer af kriminalpræventive indsatser er iværksat i – og uden for SSP-regi?
- Efterlyses der flere forebyggende aktiviteter?

Spørgeskemaerne er udarbejdet efter dataindsamlingen til casestudierne i de fem udvalgte kommuner, hvilket har været centralt for udvælgelsen af temaer og udarbejdelsen af kategorier og definitioner på et område med divergerende praksis og begreber. Der er udsendt spørgeskemaer henvendt til de to udvalgte nøglepersoner inden for SSP-samarbejdet, nemlig en SSP-konsulent og en lokalpolitibetjent i hver af landets kommuner. De to spørgeskemaer er pilottestet blandt begge målgrupper og tilrettet på den baggrund.

Spørgeskemaerne er udsendt elektronisk medio juni 2019, og data er indsamlet ved brug af SurveyXact. For at kunne deltage fik SSP-konsulenterne hver tilsendt en kode med link til spørgeskemaundersøgelsen. Adresselisterne til SSP-konsulenterne fik vi fra SSP-samrådets kontaktpersonliste. Med hensyn til lokalbetjentene i kommunerne sendte vi links adresseret til de enkelte kommuner på en samlet liste til en kontaktperson i politikredsen, som så skulle videresende dem til lokalpolitiet i kommunerne og bede en lokalbetjent i hver kommune om at besvare spørgeskemaet.

Vi fik en besvarelsesprocent på 88 % blandt SSP-konsulenterne (n=86) i de enkelte kommuner, og blandt lokalbetjentene inden for politiet var svarprocenten 71 % (n=70). Det har været vigtigt for os at sikre, at alle politikredse indgår i undersøgelsen, og for alle kredse med flere kommuner er der besvarelser fra mindst tre af kommunernes repræsentanter.

Der er dog betydelig forskel mellem politikredsene med hensyn til andelen af kommuner, der er repræsenteret i undersøgelsen – lige fra 100 % dækning til kun lidt under halvdelen af kommunerne i kredsen (jf. Tabel 1.3). De op mod 30 % af kommunerne, som ikke er repræsenteret i lokalpolitiusundersøgelsen, kan derfor bidrage til mindre skævheder i data.

Der er i begge undersøgelser et lavt frafald i besvarelserne af skemaerne undervejs, og både SSP-konsulenter og lokalbetjente har i vid udstrækning taget sig tid til at give uddybende svar på de åbne spørgsmål, der var i spørgeskemaerne. Det har været muligt at svare "Ved ikke" eller "Ved ikke/Ikke relevant" til spørgsmålene i de to spørgeskemaer. Det er generelt få, der har benyttet disse svarkategorier, og "Ved ikke"-kategorien er derfor kun medtaget i af rapporteringen de enkelte steder, hvor en betydelig andel af respondenterne har valgt denne svarkategori.

Tabel 1.3 Antal besvarelser fra lokalbetjente, opdelt på kommuner og politikredse

Politikreds	Antal besvarelser fra lokalbetjente	Antal kommuner i politikredsen
Bornholms Politi	1	1
Fyns Politi	8	10
Københavns Politi	4	4
Københavns Vestegns Politi	5	11
Midt- og Vestjyllands Politi	8	11
Midt- og Vestsjællands Politi	7	10
Nordjyllands Politi	8	9
Nordsjællands Politi	8	13
Syd- og Sønderjyllands Politi	6	8
Sydsjælland og Lolland-Falsters Politi	6	7
Sydøstjyllands Politi	3	7
Østjyllands Politi	6	7
Total	70	98

Blandt respondenterne til SSP-konsulenten er 51 % SSP-konsulenter, 23 % er SSP-koordinatorer, 22 % er chefer/ledere af SSP-samarbejdet i kommuner, 2 % er SSP-medarbejdere, og 2 % er ansat i anden stilling. Af hensyn til læsbarheden vil denne gruppe under ét blive betegnet som "SSP-konsulenter" i de følgende kapitler.

Blandt respondenterne i politiet er 69 % lokalbetjente, 23 % (politi) koordinatorer for SSP, 2 % ledere af en forebyggelsesafdeling, og 6 % er ansat i anden stilling. Af hensyn til læsbarheden vil denne gruppe blive betegnet som "lokalbetjente" i det følgende.

Samlet set dækker de to spørgeskemaundersøgelser 156 repræsentanter for medarbejdere, som aktivt indgår i SSP-samarbejdet på det udførende niveau i landets kommuner, jf. Tabel 1.4.

Tabel 1.4 Fordelingen af respondenter i spørgeskemaundersøgelserne

Respondenter fra kommunerne (n=86)	Procent	Respondenter fra politiet (n=70)	Procent
SSP-konsulent	51	Lokalbetjent (forebyggelsesbetjent)	69
SSP-koordinator	23	Politi-koordinator/koordinator for SSP	23
SSP-medarbejder	2	Leder af en forebyggelsesafdeling i kredsen	3
Anden stilling	2	Anden stilling	6

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelser til SSP-konsulenter og lokalbetjente, 2019.

Note: Følgende definitioner var angivet i spørgeskemaet til SSP-konsulenterne: SSP-konsulent/koordinator: medarbejder, der arbejder i SSP-samarbejdet i størstedelen af sin arbejdstid. SSP-medarbejder er en medarbejder, der varetager SSP-opgaver i en del af deres arbejdstid (derudover kan de fx også deltage i lokale SSP-netværksgrupper). Det kan fx være en klubmedarbejder eller gadeplansarbejder. Chef for SSP, dvs. den leder, som har det formelle og daglige ansvar for SSP-samarbejdet i kommunen.

1.5 Metodevurdering

I den foreliggende undersøgelse har vi anvendt kvalitative interview med en bred gruppe repræsentanter i SSP-samarbejdet i de fem udvalgte kommuner. Såvel ledere som medarbejdere deltog i interview. Det betød, at vi havde mulighed for at stille "afprøvende spørgsmål" og "kontrolspørgsmål" for at sikre, at vi forstod interviewudsagnene på samme måde, som de interviewede havde ment dem – ligesom antagelser kunne afprøves i interviewene med de enkelte respondenter.

På denne måde fik vi en viden om SSP-samarbejdet i de fem kommuner, men ikke om, hvordan SSP-samarbejdet så ud i landets øvrige kommuner. Dette var formålet med den efterfølgende spørgeskemaundersøgelse, hvor vi spurgte om to centrale SSP-medarbejderes erfaringer med og viden om SSP-samarbejdet i deres egen kommune.

SSP-konsulenterne blev valgt, fordi de typisk både har kontakt til medarbejdere og ledere i SSP-samarbejdet og derfor vil kunne videregive oplysninger om og erfaring med det samlede SSP-samarbejde i kommunerne. Lokalbetjentene blev valgt som politiets repræsentanter, fordi vi vurderede, at de havde den bedste viden om og erfaringer med det udførende SSP-samarbejde.

Det betyder, at de data vi indhenter fra spørgeskemabesvarelsene, alene er de to respondentgruppers vurderinger og viden, men vi kan ikke vide, hvorvidt fx ledere og politikere i de samme kommuner ville have svaret det samme eller noget helt andet. I princippet kan vi ikke udelukke, at eksempelvis formændene for SSP-udvalgene ville have svaret helt anderledes end SSP-konsulenterne på de samme spørgsmål i undersøgelsen. I læsningen af rapporten bør der derfor være opmærksomhed på, at besvarelsene i spørgeskemaerne er SSP-konsulenters og lokalbetjentes vurderinger, erfaringer og viden.

Samtidig er styrken i spørgeskemaundersøgelsen, at vi stort set har alle kommuner med i undersøgelsen, så når flere eller mange respondenter svarer det samme, er der en sandsynlighed for, at det generelt gør sig gældende for kommunernes SSP-samarbejde.

2 Det politiske, strategiske og koordinerende led i SSP-samarbejdet

I det følgende kapitel beskrives og analyseres den politiske og strategiske ledelse og koordineringen af SSP-samarbejdet med udgangspunkt i case-analyser og spørgeskemaanalyser. På dette niveau indgår kredsråd, lokalråd, SSP-udvalg, eventuel koordinationsgruppe/øvrige koordinerende enheder og lokalgrupperne i kommunens enkelte distriktsområder.

2.1 Kredsråd og lokalråd

I alle landets kommuner udgør kredsråd og lokalråd de øverste to led i organisationen for SSP-samarbejdet (jf. kapitel 2). De 12 regionale kredsråd udgør det øverste strategiske og politiske niveau, hvor politidirektør og borgmestre fra kredsens kommuner mødes. Kredsrådet har til opgave at udarbejde en årlig plan med mål og visioner for samarbejdet om den samlede kriminalitetsforebyggelse i politikredsen. Det betyder, at SSP-samarbejdet ikke nødvendigvis berøres i kredsrådene, hvilket heller ikke er en forpligtigelse for dem. Vedtagne mål og visioner i kredsens planer danner den overordnede strategiske ramme for det lokale SSP-samarbejde.

Casestudierne i de fem kommuner peger i retning af, at det er meget forskelligt, hvor meget fokus der er på SSP-samarbejdet i de enkelte kredsråd⁴. En gennemgang af kredsrådsreferater i de kredse, der indgår i denne undersøgelse, viser, at SSP-samarbejdet kun sjældent nævnes, hvis overhovedet. Deltagerne i kredsrådene fortæller i interviewundersøgelsen, at kredsrådsmøderne især anvendes til gensidig information om udviklingen i den generelle kriminelle aktivitet i kredsen. Det er sjældent, at SSP-samarbejdet drøftes. Vores interview med kredsrådsmedlemmer i caseundersøgelserne peger i retning af, at der heller ikke altid er meget viden om SSP-samarbejdets indhold og form på kreds niveau, og omvendt at den øvrige SSP-samarbejdsorganisation ofte kun har overfladisk kendskab til, "hvad der sker i kredsrådet", og hvilke opgaver, som de formelt har.

Lokalrådene i kommunerne har ansvaret for at udmønte og koordinere det kriminalpræventive arbejde i hver enkelt kommune baseret på de strategiske mål, visioner og indsatsområder, som kredsrådet udformer. Lokalrådets sammensætning i de udvalgte case-kommuner er forskelligt afhængig af, hvilken sammensætning den enkelte politikreds og kommune har valgt. For eksempel er by- og landskabsforvaltningen repræsenteret i lokalrådet i en af case-kommunerne. Aktører fra lokalrådet og SSP-udvalget fremhæver, at det er en fordel for samarbejdet, at der også er repræsentanter fra "By- og Landskab" i rådet, idet denne forvaltning bl.a. berører de unges fritidssituation:

"Når børnene får fri fra skole, befinder de sig på kommunens udeområder, fx sportsarealer, så udformningen af disse kan vi drøfte i lokaludvalget". (Ledende embedsmand)

Interviewene i case-kommunerne peger i retning af, at kommunerne opfatter en bred repræsentation i lokalrådet som en styrke, fordi:

"... det kan styrke et hensigtsmæssigt og innovativt tværsektorielt samarbejde, hvor det boligsociale og byplanlægningsmæssige også tænkes ind i SSP-indsatserne og i de overordnede retninger for det kriminalpræventive arbejde". (Lokalrådsmedlem)

⁴ De fem valgte kommuner ligger i hver sin politikreds.

Det bliver pointeret fra flere af de interviewede ledere, som er repræsenteret i lokalrådet i case-undersøgelsen, at de mener, at lokalrådet styrker SSP-samarbejdet, da det medfører et helhedssyn og kan modvirke "silo-begrænsninger" (opdelingen i sektorer), især når forvaltningschefniveauet også er repræsenteret i lokalrådet. I sidste ende er det, set fra lokalrådsmedlemmernes side, med bemyndigelse fra lokalrådet, at de lokale kriminalitetsforebyggende initiativer kan realiseres, fordi lokalrådet kan styrke det tværsektorielle samarbejde og samtænke indsatserne i forhold til de forskellige sektorer.

De interviewede lokalråds- og kredsrådsdeltagere pointerer, at en af de helt store og utilsigtede gevinster ved lokalrådet og kredsrådet er de uformelle kontakter, man opnår, når man sidder i et formelt samarbejdsorgan.

"Det bedste er, at nu kan jeg let ringe til min politidirektør eller en kollega i en anden kommune, når der er noget, jeg har brug for at drøfte, det gør det hele lettere". (Borgmester)

Case-undersøgelsen viser således her, at det uformelle samarbejde, som opstår i kraft af det formelle samarbejde, ofte tillægges stor værdi fra kreds- og lokalrådsmedlemmernes side, da personkendskabet styrker samarbejdet på tværs af fag, sektorer og kommuner.

Ifølge de interviewede medarbejdere og lokalrådsmedlemmer i case-undersøgelsen er det dog sjældent i lokalrådet, "at idéerne opstår", og en deltager i et af lokalrådene fremhæver, at der mest bliver snakket om "form frem for indhold på lokalrådsmøderne".

Den gennemgående oplevelse blandt de interviewede i case-kommunerne er, at det kun er få initiativer, der direkte stammer fra beslutninger taget i kreds- eller lokalrådet, selvom disse råd er de centrale organer i forhold til overordnede strategiske planer for det kriminalpræventive arbejde i kommunen (men ikke nødvendigvis i SSP-samarbejdet).

Flere af de interviewede i de udførende led oplever i stedet, at mange initiativer bliver igangsat "bottom-up", dvs. i de mere koordinerende og udførende organer (SSP-konsulenter, SSP-lokalgrupper, skoler m.m.), og af de udførende medarbejdere. Det gælder især SSP-konsulent, SSP-sekretariat eller koordinationsgruppe, som har stor bemyndigelse til at handle og også i nogle tilfælde har eget budget til rådighed til nye initiativer. Det betyder også, at der er eksempler på, at fx lokalrådets handleplan i form af fokuspunkter i flere tilfælde udarbejdes på grundlag af oplæg fra SSP-sekretariatet, SSP-konsulenten eller andet koordinerende organ ifølge interview med SSP-konsulenterne.

Samlet peger case-undersøgelsen på, at det er forskelligt, hvor meget fokus der er på SSP-samarbejdet i lokal- og kredsråd i kommunerne. Begge råd fungerer især som gensidigt informerende organer om den generelle kriminalitetsudvikling i kredsen og kommunen, og rådene tager sjældent konkrete initiativer til indsatser i SSP-samarbejdet.

Billedet fra case-kommuneundersøgelsen synes at være, at kreds- og lokalrådenes fokus på SSP-samarbejdet betyder noget for, hvordan de to råds sammenhæng er til resten af SSP-samarbejdet med hensyn til koordination af beslutninger og udveksling af information.⁵ Interviewdata peger her i retning af, at især SSP-udvalgets medlemmer oplever sig selv som en mere central del af SSP-samarbejdet, når der er en sammenhæng mellem lokalråd og SSP-udvalg.

⁵ Der er ikke spurgt til kredsrådet og lokalrådet i spørgeskemaundersøgelsen.

I case-kommuneundersøgelsen er der eksempler på, at lokalrådet sammenlignet med SSP-udvalget opfattes som mindre relevant for SSP-samarbejdet. Det begrundes dels med, at der drøftes mange andre og ikke alene SSP-relevante emner på møderne, fx statistikker og den mere generelle kriminalitetsudvikling i kommunen, dels med, at det er SSP-udvalget, som har *"fingeren på pulsen"*.

Omvendt synes lokalrådet alligevel at have en vis betydning ifølge case-kommune-interviewene. Der er således eksempler på, at de interviewede i SSP-udvalget oplever, at det er diffust, hvilke opgaver SSP-udvalget formelt har/skal varetage. Interviewpersonerne mener i nogle tilfælde, at usikkerheden i forhold til opgaverne for SSP-udvalget hænger sammen med manglende viden om, hvad der sker i andre dele af SSP-samarbejdet, og om hvad der drøftes og eventuelt besluttet i lokalrådet. Det gælder især, hvis et af SSP-udvalgets medlemmer ikke er repræsenteret i lokalrådet. Selvom der foreligger skriftelige referater fra lokalrådsmøderne, opleves den mundtlige og personlige kontakt som bedre. I de kommuner, hvor en repræsentant fra SSP-udvalget også deltager i lokalrådets møder, oplever medlemmerne i udvalget, at der sker en koordinering, og at der skabes sammenhæng mellem lokalråd og SSP-udvalg. Hvis det ikke er tilfældet, efterlyses det:

"Vi vil godt have bedre informationer om lokalrådet. Samtidig vil vi gerne sikre, at vores viden og snak kommer videre, og at lokalrådet får den viden, som SSP-udvalget har [...]. Der skal være et bedre samarbejde og bindeled mellem os og lokalrådet". (Repræsentant for et SSP-udvalg)

Endelig peger interviewene i case-undersøgelsen på, at det kan være betydningsfuldt, når repræsentanter både deltager i SSP-udvalg og lokalråd af hensyn til koordinationen af information og beslutninger (mødereferater) fra og til lokalråd og SSP-udvalg.

2.2 SSP-udvalg

Ifølge SSP-konsulenternes besvarelser er det 73 % af kommunerne, som har SSP-udvalg, eller hvor lokalrådet fungerer som SSP-udvalg (jf. Tabel 2.1). I 2008 var der SSP-udvalg i 81 % af kommunerne (Servicestyrelsen, 2008), dvs. der er sket et fald i antallet af kommuner, der har et SSP-udvalg, fra 81 % til 73 %.

Dette kunne tolkes som, at oprettelsen af lokalråd (og kredsråd) med politireformen i 2007 har haft en betydning for de øverste led i organiseringen af SSP-samarbejdet, da lokalrådet i dag varetager funktionen som SSP-udvalg i hver femte kommune i landet (jf. Figur 2.1). Ifølge SSP-konsulenterne er det bl.a. sket med den begrundelse, at der ofte er et stort personsammenfald i råd og udvalg. I de (73 % = 44) kommuner (jf. Tabel 2.1), hvor der fortsat er et SSP-udvalg, angiver SSP-konsulenterne, at der er personsammenfald mellem repræsentanterne i råd og udvalg i 81 % af kommunerne (jf. specialkørsel af data).

Blandt de 18 kommuner, hvor lokalrådet fungerer som SSP-udvalg, har halvdelen af kommunerne ifølge SSP-konsulenterne nedsat en SSP-koordinationsgruppe.

Der er således 23 kommuner (27 %), som ifølge SSP-konsulenterne ikke har et SSP-udvalg, og hvor lokalrådet heller ikke har den funktion. Heraf har 3 kommuner nedsat en koordinationsgruppe, og 2 kommuner har et SSP-sekretariat. Der er således en række kommuner, som hverken har et udvalg eller en anden enhed på det strategiske, koordinerende niveau i SSP-samarbejdet.⁶

⁶ Det skal her bemærkes, at det ikke er en forpligtelse for kommunerne at have et SSP-samarbejde, og dermed heller ikke, at de har et SSP-udvalg.

Tabel 2.1 SSP-konsulenterne: SSP-udvalg eller SSP-styregruppe i kommunen (n=86)

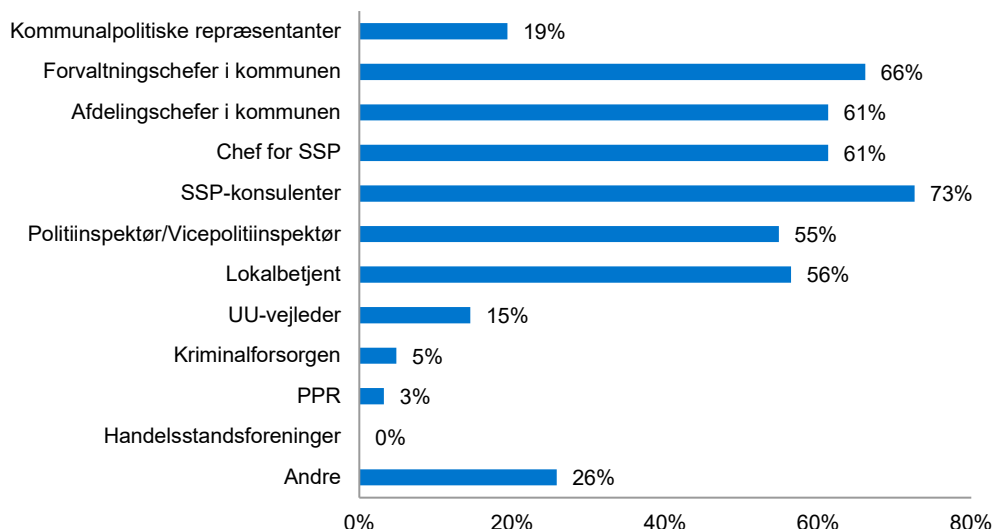
Svar	Procent
Ja	52
Lokalrådet fungerer som SSP-udvalg/-styregruppe (18 kommuner)	21
Nej, ingen styregruppe angivet (23 kommuner)	27

Spm.: Er der i jeres kommune nedsat et SSP-udvalg eller en SSP-styregruppe?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

SSP-udvalget består især af SSP-konsulenter, kommunale forvaltningschefer, politi-/vicepolitiinspektører og lokalbetjente. Kommunalpolitikerne er kun repræsenteret i udvalget i forholdsvis få kommuner (19 %), og Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU), kriminalforsorgen og Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) er i endnu mindre omfang repræsenteret (jf. Figur 2.1).

Figur 2.1 SSP-konsulententer: Repræsentanter i kommunens SSP-udvalg (procentdel af kommunerne, n=62)

Spm.: Hvilke repræsentanter sidder i udvalget/styregruppen? (Sæt gerne flere kryds).

Note: Spørgsmålet er stillet til de 62 kommuner, som har SSP-udvalg/-styregruppe, eller hvor lokalrådet fungerer som SSP-udvalg/-styregruppe.

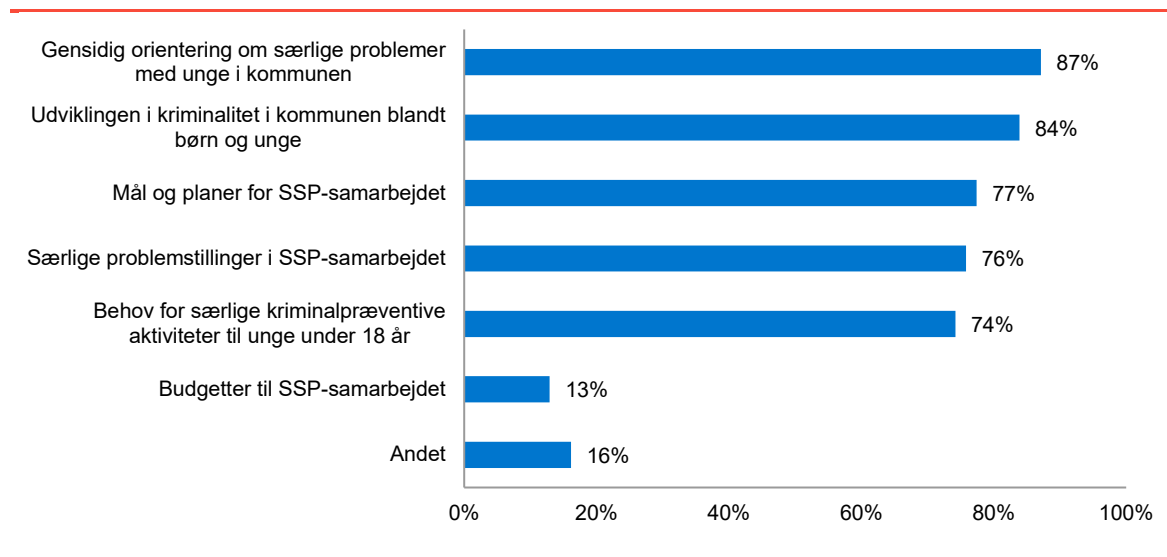
Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Case-kommuneundersøgelsen peger i retning af, at når SSP-udvalget mødes, er der ofte primært tale om gensidig information "bordet rundt", herunder om udviklingen i ungdomskriminaliteten i kommunen og et eventuelt behov for nye indsatser. Dermed opnår alle medlemmer at få en fælles viden om, hvad der er i gang på forskellige områder og om udviklingen i ungdomskriminaliteten i kommunen.

Dette billede går igen i spørgeskemaundersøgelsen, hvor SSP-konsulenterne i kommunerne angiver, at emnerne på dagsordenen til møderne i SSP-udvalget typisk er gensidig orientering om problemer blandt kommunens unge, udviklingen i kriminaliteten blandt unge, mål og planer for SSP-samarbejdet samt behovet for kriminalpræventive aktiviteter. Kun i forholdsvis få kommuner (13 %) er budgettet for SSP-samarbejdet på dagsordenen i SSP-udvalget (jf. Figur 2.2). En forklaring herpå kan være, at der er tale om et årligt budget, og det kun er i kommunerne (og ikke hos politiet), at der

er afsat særlige midler til SSP-samarbejdet (jf. afsnit 2.8), hvorfor budgettet ikke diskuteres i dette tværfaglige forum.

Figur 2.2 SSP-konsulenter: Emner på dagsordenen i SSP-udvalg/-styregrupper (procentdel af kommunerne, n=62)

Spm.: Hvilke punkter er typisk på dagsordenen på møderne i SSP-udvalget/-styregruppen? (Sæt gerne flere kryds)

Note: Spørgsmålet er stillet til de 62 kommuner, som har SSP-udvalg/-styregruppe, eller hvor lokalrådet fungerer som SSP-udvalg/-styregruppe.

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Et udvalgsmedlem i en case-kommunes SSP-udvalg mener, at der er en risiko for, at de to organer – lokalråd og SSP-udvalg – udfører de samme opgaver eller handler uens i forhold til de samme problemstillinger, fordi det er forholdsvis uklart, hvilke opgaver de forskellige niveauer og aktører skal varetage, ligesom der ikke er klare beskrivelser/definitioner af det kriminalitetsforebyggende SSP-arbejdes formål og indhold i kommunen. Dette er især et problem, hvis der ikke er fælles repræsentanter i henholdsvis i lokalråd og SSP-udvalg.

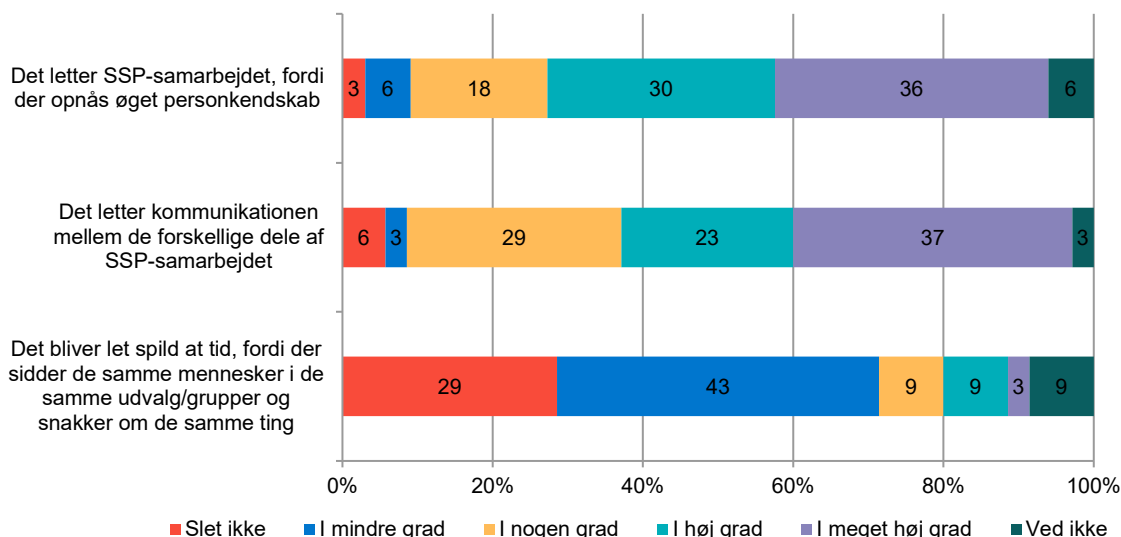
En anden problemstilling, som nævnes i forbindelse med case-kommuneundersøgelsen blandt enkelte repræsentanter, som både sidder i lokalråd og SSP-udvalg, er, at når de sidder begge steder, opleves det lidt som "dobbeltarbejde", da drøftelserne er meget lig hinanden i de to udvalg/råd og let opleves som spild af tid, og at det derfor er unødvendigt med både råd og udvalg.

"Der er næsten for mange møder, hvor vi snakker om det samme. Vi taler om lidt af det samme for meget. Lokalrådet er egentlig fint nok, men det, jeg får noget ud af, er vore udvalgsmøder". (Sektorchef)

I spørgeskemaundersøgelsen har vi fulgt op på denne problemstilling blandt SSP-konsulenterne i de 35 kommuner, hvor der er personsammenfald mellem deltagerne i lokalråd og SSP-udvalg, og spurgt, hvilken betydning SSP-konsulenterne mener, det har, når de samme personer er repræsenteret både i lokalråd og udvalg. To tredjedele af SSP-konsulenterne (66 %) i de 35 kommuner vurderer, at det i høj/meget høj grad letter SSP-samarbejdet, fordi der opnås øget personkendskab til hinanden, og lidt over halvdelen af SSP-konsulenterne (60 %) mener, at det letter kommunikationen mellem de forskellige dele af SSP-samarbejdet. Kun få (12 %) oplever, at det i høj/meget grad er spild af tid (jf. Figur 2.3). Det skal dog nævnes, at der er en vis usikkerhed med hensyn til deres

besvarelse, da vi ikke ved, om de svarer på egne vegne (ofte er de repræsenteret begge steder) eller i forhold til fx sektorchefer.

Figur 2.3 SSP-konsulenter: Betydningen af personsammenfald i lokalråd og SSP-udvalg (n=35)

Spm.: I hvor høj grad har personsammenfaldet i SSP-udvalg og lokalråd betydning for følgende?

Note: Spørgsmålet er stillet til de 35 kommuner, som har SSP-udvalg/-styregruppe, og hvor der er personsammenfald med repræsentanter fra lokalrådet.

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

2.3 SSP-samarbejdets organisatoriske forankring

I spørgeskemaundersøgelsen er der i åbne spørgsmål spurgt til, hvor i organisationen SSP-samarbejdet organisatorisk set er forankret, og hvor SSP-konsulenterne derfor er ansat. Beskrivelserne afspejler tydeligt, at den formelle organisatoriske forankring af SSP-samarbejdet varierer, og at også forvaltnings- og afdelingsstrukturen varierer betydeligt fra kommune til kommune.

Overordnet tegner der sig dog et billede af, at SSP-samarbejdet i kommunerne typisk er forankret i forvaltningen for børn- og familier/social/skole, en ungeenhed, ungdomsskolen eller en stabsenhed.

I alle fem case-kommuner er kommunens SSP-samarbejde forankret i børn- og ungeforvaltningen. Børn- og ungeforvaltningen i kommunerne indeholder en række sektorer/afdelinger såsom skoleområdet, socialområdet, sundhed, kultur, idræt, PPR m.m.

Blandt case-kommunerne er der eksempler på, at SSP ligger forankret på forvaltningsniveau eller på sektorlederniveau i børn- og ungeforvaltningen. I en enkelt kommune er det forankret i ungdomsskolen og i en anden i både børn- og ungeforvaltningen og i familie- og beskæftigelsesforvaltningen. Fordelen ved en stor forvaltning eller en kombination af flere forvaltninger er tilgangen til flere ressourcer, muligheden for at flytte rundt på ressourcer og at kunne bruge ressourcer på tværs af afdelinger og forvaltninger, udtaler forvaltningsdirektøren i en kommune.

"Børn- og ungechefen har mange afdelinger og dermed mange ressourcer at råde overalt med børn og unge og kultur og fritid – det betyder, at det er lettere at anvende ressourcer på tværs". (Forvaltningsdirektør)

"Vi har en flydende organisationsform. Vi inddrager de organisationer, der er brug for, fx også boligorganisationer". (Forvaltningsdirektør)

En decentral placering i en afdeling i en større forvaltning, fx den forankring nogle SSP-samarbejder har til ungdomsskolen i skoleforvaltningen, giver ikke nødvendigvis den samme adgang til de besluttende chefer, herunder mulighed for at rykke rundt/samle ressourcer og personale fra forskellige sektorer.

I en af case-kommunerne, hvor SSP-samarbejdet i dag er centralt forankret i børn- og ungeforvaltningen, men tidligere lå decentralt i ungdomsskolen, siger sektorchefen følgende:

"Vi har tidligere haft en decentralt placeret leder af SSP, som var forankret på ungdomsskolen – det var ikke særlig heldigt. SSP-lederen skal kunne handle for hele systemet – og ikke kun med udgangspunkt i ungdomsskolen". (Sektorchef)

Omvendt er der samtidig også eksempler på, at de interviewede i case-kommuneundersøgelsen oplever fordele ved placeringen af SSP-samarbejdet i fx ungdomsskolen, hvor der er mulighed for at iværksætte indsatser i samarbejdet med de unge på ungdomsskolen på hurtig vis. Som SSP-konsulent er der fordele ved at være ansat tæt på et ungdomsmiljø og have tilknytning til en mindre enhed, som giver mulighed for at handle hurtigere og have en bedre fornemmelse af, hvad der rører sig blandt de unge.

"Det er godt, at jeg er ansat på ungdomsskolen som leder af SSP-samarbejdet og som chef for SSP-konsulenterne, fordi jeg har stor selvstændighed i mit arbejde og egne økonomiske midler til SSP-samarbejdet. Men jeg er lidt langt væk fra skolelederne, og vi arbejder jo tæt sammen med skolerne. Hvis jeg var ansat i forvaltningen under skolesektoren, ville jeg have mere kontakt til skolelederne". (SSP-leder ansat på ungdomsskolen)

"Jeg kunne reagere hurtigere dengang (da jeg var ansat i ungdomsskolen), der var ressourcer, jeg umiddelbart kunne trække på. Jeg kendte de unge, herunder især de udsatte unge, og hvad der rørte sig blandt de unge, derfor var det også lettere at iværksætte initiativer. Men omvendt (dengang) var skolelederne langt væk. Nu har jeg meget tættere samarbejde med skolelederne". (SSP-konsulent, der tidligere var ansat i ungdomsskolen)

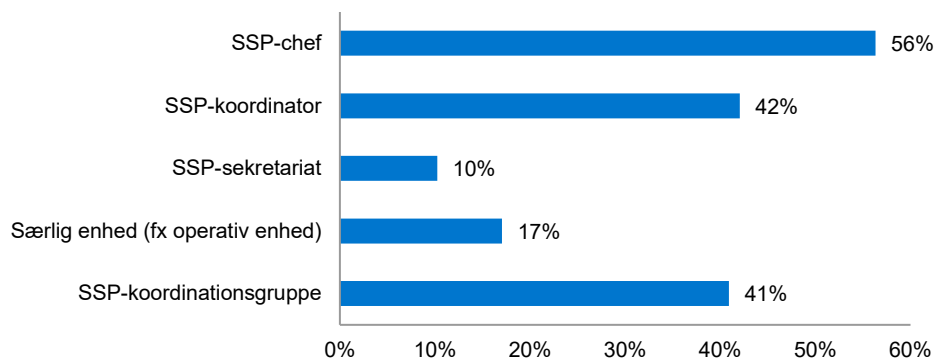
2.4 Koordinerende enheder

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at der i en række kommuner er etableret særlige koordinerende enheder i SSP-samarbejdet (jf. Figur 2.4). 41 % af kommunerne har en SSP-koordinationsgruppe, 17 % har en særlig koordinerende enhed (operativ enhed e.l.), og 10 % har et SSP-sekretariat. Derudover har 42 % af kommunerne ansat en SSP-koordinator (typisk hvis kommunen har flere SSP-konsulenter). Syv kommuner har både en SSP-koordinationsgruppe og en særlig koordinerende enhed. De resterende 11 % af kommunerne angiver, at de ikke har nogen af de listede koordinerende enheder i spørgeskemaundersøgelsen.

Over halvdelen af kommunerne (56 %) har en SSP-chef (eventuelt koblet med andre funktioner), som er leder af det samlede SSP-samarbejde i kommunen (jf. Figur 2.4). I case-undersøgelsen er der også eksempler på kommuner, hvor forvaltningschefen – typisk skolechefen/-direktøren – er den direkte overordnede chef for SSP i kommunen. Der er eksempler på kommuner, hvor der er en

SSP-chef, som samtidig er chef for ungeindsatsen, hvormed den generelle ungeindsats er tæt koordineret med SSP-indsatsen, og endelig er der kommuner, hvor lederen for ungdomsskolen er chef for SSP-samarbejdet.

Figur 2.4 SSP-konsulenterne: Koordinerende enheder for SSP-samarbejdet (procentdel af kommunerne, n=86)

Spm.: Har kommunen en SSP-chef for SSP-samarbejdet/-aktiviteterne, eventuelt koblet med andre funktioner (fx ungechef)?

Er der etableret særlige koordinerende enheder for SSP-aktiviteterne i kommunen? (Sæt gerne et eller flere kryds).

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

I en case-kommune oplyser koordinationsgruppen, som består af lokalpoliti, SSP-lærere, ungdomsskoleleder, socialrådgiver og leder af ungeindsatsen, at initiativer og ideer til kriminalitetsforebyggende aktiviteter kommer både fra koordinationsgruppen og "ovenfra" fra forvaltningen eller SSP-udvalget. Koordinationsgruppemedlemmerne har løbende kontakt til lokalgrupperne i kommunen, hvor de drøfter kriminalpræventive indsatser og hører både om fælles problemer på tværs af SSP-lokalgrupper og lokalområders særlige problemer. Koordinationsgruppen har 150.000 kr. til rådighed til egne initiativer. Kommunens udmeldte fokuspunkter for SSP-samarbejdet drøftes i gruppen, formidles til lokalgrupperne og evalueres ved, at medlemmerne af koordinationsgruppen fordeler fokusområderne mellem sig og drøfter dem med lokalgrupperne hvert andet år.

2.5 SSP-konsulenten som koordinerende led

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at SSP-konsulenterne er repræsenteret i SSP-udvalg (75 % af konsulenterne), i SSP-lokalgrupper (90 %), i koordinationsgrupper og i overleveringsmøder i forbindelse med drøftelse af politiets døgnrapporter (85 %). Der er således en række kommuner, der har valgt, at SSP-konsulenten så vidt muligt er repræsenteret i diverse SSP-fora.

Det er SSP-konsulenterne, der er nøglen. Det er dem, som er bindeleddet. Det er dem, som styrer den matrix, der er. De finder frem til videndelen, og så udveksler de erfaringer med alle de andre inden for SSP. De har en fast struktur på, hvilke opgaver de skal varetage. Men de er stadig mobile, så der kan sagtens flyttes på ressourcer. SSP-konsulenterne kører på det informative og forebyggende arbejde". (SSP-udvalgsmedlem)

Case-kommuneundersøgelsens interview viser således, at de interviewede mener, at SSP-konsulenterne har en central placering, i og med de ofte er repræsenteret i flere udvalg og organer. Det betyder, at SSP-konsulenterne samler, koordinerer og udbreder viden, som er nødvendig for, at

SSP-samarbejdet kan udforme overordnede retningslinjer såvel som udføre og koordinere konkrete indsatser.

SSP-konsulenterne er tydelige og til stede i lokalmiljøerne, mener flere af de interviewede i case-kommuneundersøgelsen, hvor SSP-konsulenterne har fokus på at skabe relationer til de andre aktører og åbenlyst gør en dyd ud af at gøre SSP-samarbejdet til "en åben organisation".

En ledende embedsmand fremhæver, at konsulenternes styrke ligger, i *"at de både kan lede opad og nedad, da de typisk er meget centralt placeret i SSP-samarbejdets organisering, men også deltager i de decentrale organer og kan kanalisere viden og informationer både opad og nedad"*.

I en case-kommune understreger de interviewede, at der er stor smidighed i SSP-organisationen som følge af, at lokalrådet og SSP-udvalget sikrer et tværsektorielt samarbejde, og af SSP-konsulenternes omfattende bemyndigelse, hvilket betyder, at der er meget kort "fra problem til handling".

Alle aktører kan handle hurtigt og er ikke afhængige af at vente på næste møde eller på at få bemyndigelse "oppefra". SSP-konsulenterne selv mener, at denne smidighed bl.a. har været medvirkende til, at der ikke er massive ungegrupperinger eller boligområder på ghettolisten i deres kommune. Når der opstår problemer og bekymrende grupperinger/adfærd i bestemte områder, kan de som SSP-konsulenter i samarbejde med andre aktører, fx lokalbetjentene eller medarbejderne i ungdomsklubberne, hurtigt sætte ind og handle i forhold til problemerne.

Billedet af, at de interviewede i case-kommunerne trods udfordringerne i samarbejdet på de forskellige niveauer har et tæt og smidigt SSP-samarbejde i kommunen, mener SSP-konsulenterne, især skyldes to ting, nemlig den tværfaglige organisering og SSP-konsulenternes rolle og funktion som tovholdere for den samlede SSP-indsats.

2.6 SSP-lokalgrupper

Spørgeskemaundersøgelsen med SSP-konsulenterne viser, at der i 79 % (68) af kommunerne indgår SSP-lokalgrupper i de enkelte distrikter af kommunen i SSP-samarbejdet (jf. Tabel 2.2).

Tabel 2.2 SSP-konsulententer: SSP-lokalgrupper i kommunen (n=86)

Svar	Procent
Ja	79
Nej	21

Spm.: Er der i din kommune nedsat SSP-lokalgrupper fx knyttet til skoledistrikter i kommunen, som indgår i SSP-samarbejdet?

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

I Tabel 2.3 ses en række karakteristika for SSP-lokalgrupper og tegner et billede af, at grupperne grundlæggende er organiseret meget ens i de 68 kommuner.

I de fleste kommuner med SSP-lokalgrupper (62 %) er der fast planlagte møder i SSP-lokalgrupperne, mens SSP-lokalgrupperne i de øvrige kommuner har fast møder og derudover mødes efter behov (37 %). Langt de fleste SSP-lokalgrupper (75 %) har altid faste dagsordener til møderne, og de fleste grupper (61 %) mødes 1-2 gange i kvartalet eller hver anden uge. Det er i de fleste tilfælde SSP-konsulenten (jf. Tabel 2.3), der indkalder til møderne. I en række kommuner (19 %) er det også skolen, der indkalder enten ved SSP-læreren eller skolelederen.

Tabel 2.3 SSP-konsulenter: Mødeaktivitet og rammer for SSP-lokalgrupper (n=68)

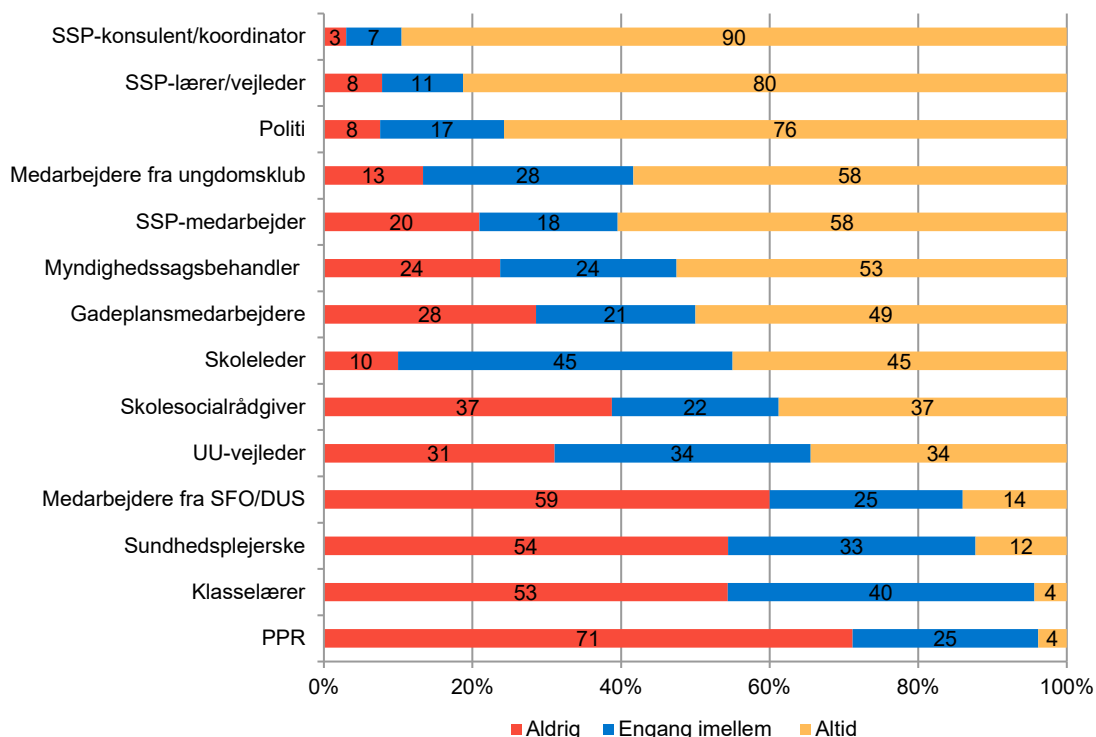
	Procent
<i>Mødeplanlægning</i>	
Vi har faste planlagte møder	62
Vi har faste planlagte møder og mødes derudover efter behov	37
Vi mødes kun efter behov	1
<i>Fast dagsorden til møderne</i>	
Altid	75
Ofte	19
Engang imellem	4
Sjældent	1
<i>Mødehyppighed</i>	
Hver 14. dag	1
Månedligt	16
1-2 gange i kvartalet	60
1-3 gange årligt	18
Andet	4
<i>Indkalder til møderne</i>	
SSP-konsulent/koordinator	59
Skoleleder	21
SSP-lærer/vejleder	16
SSP-medarbejder	3
Andre	1

Note: Spørgsmålet er stillet til de 68 kommuner, som har SSP-lokalgrupper.

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenterne i kommuner, 2019.

Ifølge SSP-konsulenterne i spørgeskemaundersøgelsen er SSP-konsulenten, SSP-læreren og lokalpolitiet næsten altid repræsenteret ved lokalgruppemøderne. SSP-medarbejdere, klubmedarbejdere, gadeplansmedarbejdere og myndighedssagsbehandlere er altid med til møderne i halvdelen af kommunerne. I 90 % af kommunerne deltager skoleledere ofte eller engang imellem, mens det er forskelligt fra kommune til kommune, hvorvidt UU-vejledere og skolesocialrådgivere deltager i møderne, idet de i en tredjedel af kommunerne altid deltager i SSP-lokalgrupper, og i en tredjedel deltager de aldrig (jf. Figur 2.5).

Figur 2.5 SSP-konsulenter: Mødedeltagere i SSP-lokalgrupper

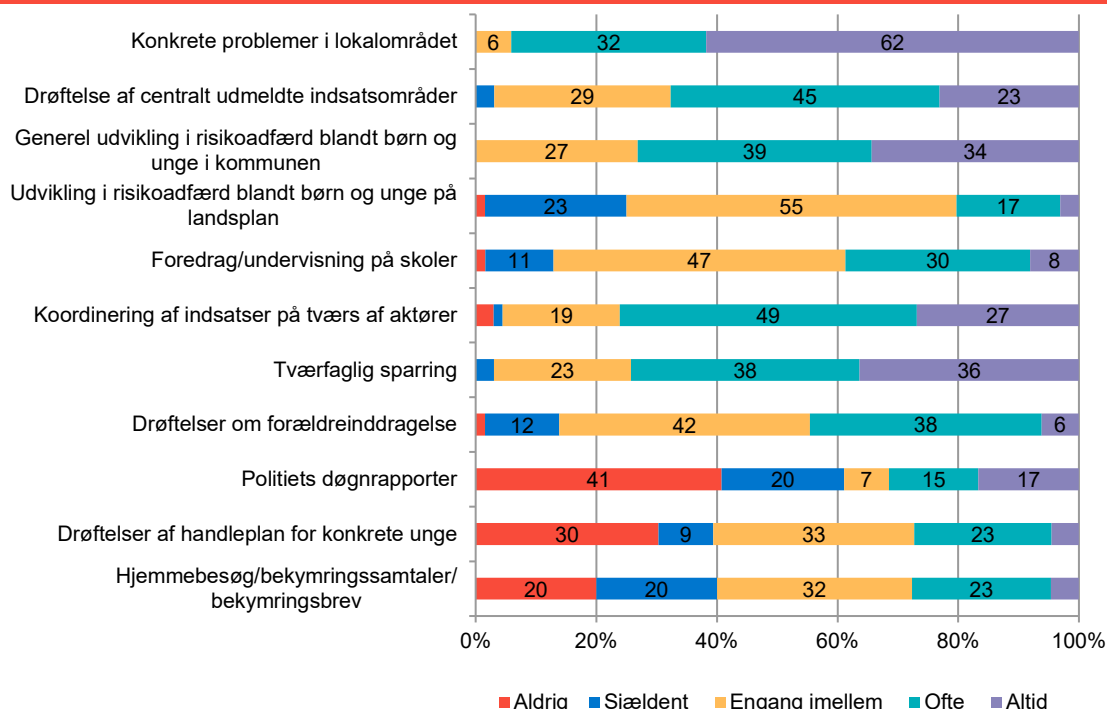
Spm.: Hvilke personer deltager typisk i møderne i SSP-lokalgrupperne?

Note: Spørgsmålet er stillet til de 68 kommuner, som har SSP-lokalgrupper.

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Figur 2.6 viser, hvilke emner der er på dagsordenen, når SSP-lokalgrupperne mødes. Konkrete problemer i lokalområdet er altid eller ofte på dagsordenen i 94 % af kommunerne. Højt på listen står også emner som udviklingen i risikoadfærd blandt børn og unge i kommunen, koordinering af indsatser, tværfaglig sparring samt drøftelse af centralt udmeldte indsatsområder. 32 % af kommunerne svarer, at politiets døgnrapporter ofte eller altid er på dagsordenen. Omkring 40 % har aldrig eller kun sjældent handleplaner eller hjemmebesøg/bekymringssamtaler for konkrete unge på dagsordenen, mens godt 30 % af kommunerne ofte eller altid har disse emner med.

Figur 2.6 SSP-konsulenter: Emner på dagsordenen i SSP-lokalgrupper omkring børn og unge

Spm.: Når SSP-lokalgrupperne holder møde, hvad er så typisk på dagsordenen?

Note: Spørgsmålet er stillet til de 68 kommuner, som har SSP-lokalgrupper.

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Ifølge interview med ledere og medarbejdere i case-kommunerne fungerer lokalgrupperne meget forskelligt fra skole/lokalgruppe til lokalgruppe/skole i de enkelte kommuner, da mødeaktiviteten afhænger af skolernes forskellige behov og problemstillinger.

I alle case-kommuner er der SSP-lokalgrupper med udgangspunkt i kommunernes skoledistrikter og med en personsammensætning, der især afspejler frontmedarbejderne i SSP-samarbejdet, ligesom der er SSP-lærere på alle eller nogle af skolerne i alle fem case-kommuner.

Lokalgruppemøderne bliver i case-kommunerne især brugt til at drøfte særlige problemstillinger blandt de unge i området, og i den forbindelse hvorvidt der er behov for opsøgende arbejde fra politiets eller klubbernes side samt eventuelle behov for tiltag.

Ifølge spørgeskemaundersøgelsen med SSP-konsulenter er SSP-konsulenten, SSP-læreren og lokalpolitiet repræsenteret i lokalgruppemøderne, mens klubmedarbejdere, gadeplansmedarbejdere og myndighedssagsbehandlere kun deltager fast i halvdelen af kommunernes lokalgrupper. I næsten alle kommuner deltager skoleledere ofte eller engang i mellem, mens det er forskelligt fra kommune til kommune, hvorvidt UU-vejledere og skolesocialrådgivere samt PPR deltager i møderne. På møderne drøftes, ligesom i case-kommunerne, især problemer i lokalområdet, udviklingen i kriminalitet blandt børn og unge i området, mål og planer for SSP-samarbejdet og særlige problemstillinger i SSP-samarbejdet.

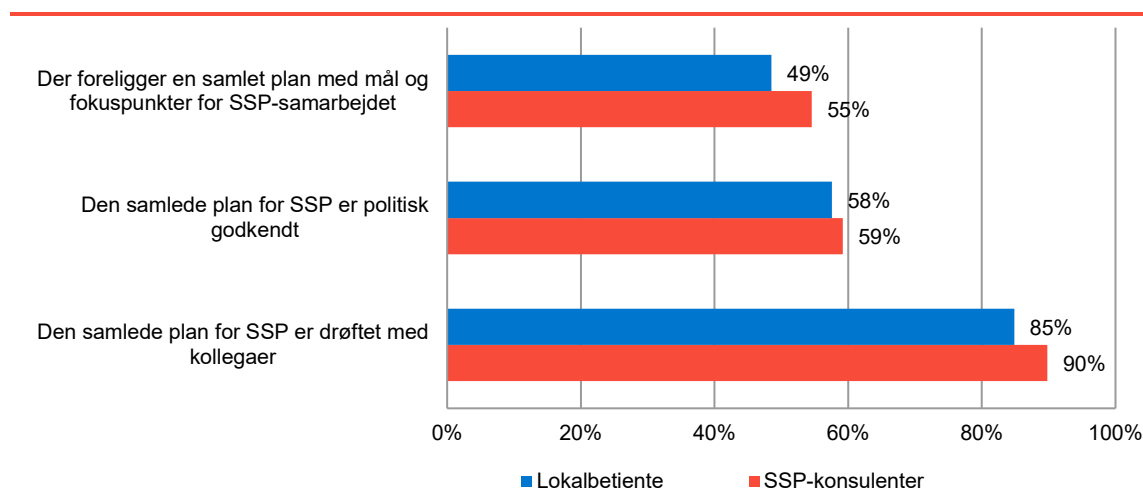
2.7 Strategier og mål i SSP-samarbejdet

Efter 2015 er der ikke længere et formelt krav til, at der skal foreligge en handleplan for SSP-samarbejdet i kommunerne. I spørgeskemaundersøgelsen har vi derfor spurgt ind til, hvorvidt der foreligger en samlet plan med mål og fokuspunkter for SSP-samarbejdet, som er opdateret inden for de sidste fire år.

Lidt over halvdelen (55 %) af kommunernes SSP-konsulenter svarer, at der foreligger en opdateret plan for SSP-arbejdet i deres kommune, og knap halvdelen (49 %) af SSP-medarbejderne i politiet, som har kendskab til en sådan plan (jf. Figur 2.7). Det ser således ud til, at kommunernes brug af skriftligt formulerede planer for SSP-samarbejdet er faldet, når der sammenlignes med opgørelsen fra 2008, hvor der var skriftlige virksomheds-/handleplaner for SSP-samarbejdet i 81 % af kommunerne (Servicestyrelsen, 2008).

Blandt kommuner med en plan for SSP angiver op mod 60 %, at den er politisk godkendt, og næsten alle SSP-konsulenter (90 %) og lokalbetjente (85 %) angiver, at planen er drøftet med kolleger. Det peger i retning af, at der i de kommuner, hvor der udarbejdes fælles mål og fokuspunkter for SSP, også er en drøftelse af disse på det udførende niveau, og dermed er implementeringsprocessen af planen så småt i gang.

Figur 2.7 SSP-konsulenter: Samlet plan med mål og fokuspunkter for SSP-samarbejdet (procentdel af kommunerne)

Note: Spørgsmålene til politisk godkendelse og drøftelse med kollegaer er stillet til de kommuner, som har angivet, at der foreligger en samlet plan med mål og fokuspunkter for SSP-samarbejdet, der er opdateret inden for de sidste fire år.

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelser til SSP-konsulenter og lokalbetjente, 2019.

I de fem case-kommuner er der både eksempler på, at kommunen har en separat plan for mål og indhold (eventuelt formuleret som fokusområder) i SSP-samarbejdet, og at kommunen ikke har en plan, men alene refererer til kommunens børn- og ungepolitik⁷. I de tilfælde, hvor der foreligger en plan med fokuspunkter, oplyser SSP-konsulenten i de pågældende kommuner, at de hvert år følger op på og evaluerer, om der er arbejdet med fokuspunkterne – og eventuelt med hvilket resultat. På denne måde bliver mål og fokuspunkter et fælles referencepunkt, der samler SSP-samarbejdet om en fælles plan. Det er dog ikke altid tilfældet, viser interviewene i case-kommunerne, at alle i SSP-

⁷ Der har tidligere været krav om, at kommunerne udarbejdede en sammenhængende indsats over for ungdomskriminalitet (jf. Servicelovens § 19, stk. 3) som led i den sammenhængende børn- og ungepolitik.

samarbejdet kender mål og handleplaner, og det svækker fokuspunkternes opgave som fælles styringsmiddel for samarbejdspartnerne i samarbejdet.

I de case-kommuner, der har en samlet plan for SSP-samarbejdet udarbejdes den ofte af SSP-konsulenterne, eventuelt i samarbejde med medlemmer af kommunens SSP-koordinationsgruppe. Planen med fokusområderne for den kriminalpræventive indsats bekræftes typisk i lokalrådet eller /og SSP-udvalget, og det er lokalrådet eller SSP-udvalget, der følger op på og løbende evaluerer på, om planen følges.

Eksempler på fokusområder i case-kommunerne, hvor man ved iværksættelse af følgende aktiviteter søger at styrke den unges viden, kompetencer og tro på sig selv:

- Forebyggende undervisning (fx øge viden om, hvad der er lovligt og ikke)
- Social pejling (forebyggelse af risikoadfærd via viden om klassekammeraters risikoadfærd)
- Politi- eller brandkadet-uddannelse (styrkelse af den unges tro på sig selv, empowerment).

I interviewene i case-kommunerne fremhæver samtlige SSP-aktører, at der i kommunerne foregår et systematisk forebyggende arbejde med fokus på børns trivsel inden for børne- og ungepolitikken, der også angives som den overordnede ramme for SSP-samarbejdet i de fem kommuner.

Der er i case-undersøgelsen eksempler på, at det kan være svært for ledere og medarbejdere i SSP-samarbejdet at skelne mellem kommunens generelle tværfaglige forebyggende samarbejde og SSP-samarbejdet. Når vi i vores interview spørger om interviewpersonernes mening om, hvornår det er det almindelige forebyggende samarbejde i kommunerne, og hvornår det er i SSP-samarbejdets regi, fortæller de fx, at de synes, at den eneste forskel er politiets deltagelse i SSP-samarbejdet, men ellers har de svært ved at skelne.

Et eksempel på dette ses i en af case-kommunerne, hvor man på skolerne har møder, hvor man drøfter børnenes trivsel på skolen og også har SSP-lokalgruppemøder med nogenlunde samme deltagergruppe (plus politirepræsentant), og møderne opleves derfor af nogle af de interviewede som dobbeltmøder om de samme børn og de samme problemstillinger. Forskellen er alene, at på SSP-lokalgruppemøderne deltager lokalbetjenten i SSP-mødet, men ikke i trivselsmødet.

"Jeg har arbejdet på SSP længe – det særlige ved det her område er, at der er mange medarbejdere og ledere, der ikke har styr på, hvornår det er SSP, og hvornår det er tværfagligt samarbejde, det er måske også ok. Det vigtige er, at man er tværfaglige medarbejdere, der arbejder sammen". (SSP-udvalgsmedlem)

Dette overlap mellem børn- og ungepolitikken og strategien for SSP-samarbejdet vurderes at have nogle klare styrker i kraft af, at det skaber et stort fokus på trivsel og gør det mere smidigt at bevæge sig mellem de to niveauer – og de to politikker. Det understreges således i case-kommunerne helt i tråd med kommunens børn- og ungepolitik, at unges trivsel er altafgørende, og det gælder om at skabe så gode rammer som muligt for børn og unge, så mistrivsel undgås, og dermed at unge udvikler en uheldig adfærd, måske med kriminalitet til følge.

"Vi skal væk fra det reaktive over til det proaktive – være på forkant" og "Vi skal sikre, at alle børn og unge når længst muligt med de forudsætninger og interesser, de har". (Interviewpersoner i SSP-udvalget i en kommune)

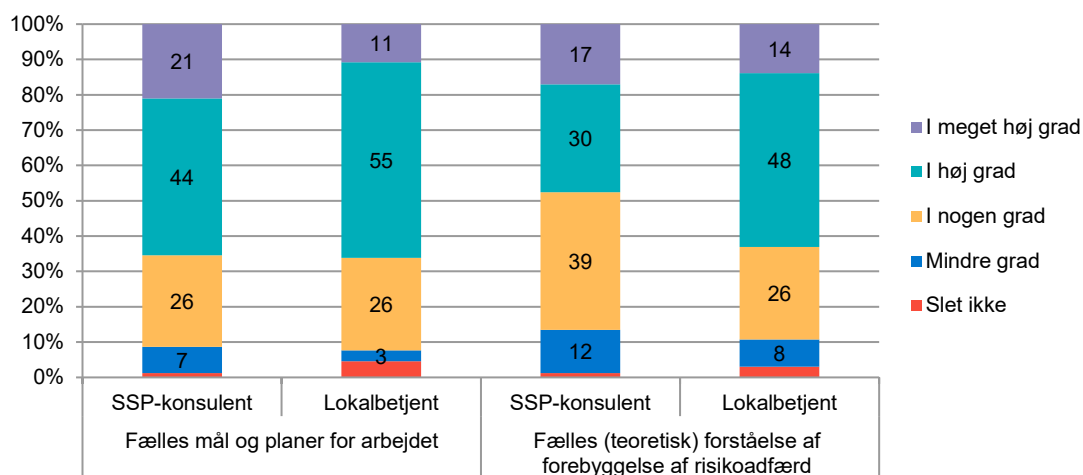
"Vi har en fælles ambition om, at alle børn og unge bliver mødt med en sammenhængende og tværfaglig indsats, som understøtter udvikling af identitet, dannelse og ambitioner for eget liv". (Interviewperson på ledelsesniveau)

Ledere og medarbejdere på tværs af sektorer og fag i case-undersøgelsen tager således afsæt i fælles værdisæt omkring generel trivsel, og hvordan risikoadfærd forebygges. Den generelle forebyggelse over for børn og unge i kommunen og den generelle kriminalitetsforebyggelse i SSP-samarbejdet kan være svær/umulig at skelne fra hinanden.

Det kan siges at være en styrke, at SSP-samarbejdet understøtter den generelt forebyggende indsats i kommunerne, og man kan dermed sige, at SSP-samarbejdet styrker den tværfaglige indsats i kommunerne, hvilket oprindeligt også var et af formålene med SSP-samarbejdet (se kapitel 1).

Billedet fra case-undersøgelsen i de udvalgte kommuner af et fælles planer og værdisæt går i nogen udstrækning igen i resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen.

Figur 2.8 SSP-konsulententer (n=82) og lokalbetjente (n=66): Fælles mål og planer samt fælles forståelse af forebyggelse af risikoadfærd

Spm.: I hvor høj grad oplever du, at I har følgende i SSP-samarbejdet ...?

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelser til SSP-konsulenter og lokalbetjente, 2019.

Selvom det langt fra er alle kommuner, der har en opdateret plan med mål og fokusområder for SSP-samarbejdet, så er der en udbredt oplevelse af fælles mål og planer for samarbejdet, hvilket går igen både blandt informanterne i casestudierne og blandt SSP-konsulenter og lokalbetjente i spørgeskemaundersøgelserne. Der er samtidig et potentiale for at styrke den fælles teoretiske forståelse af forebyggelse af risikoadfærd, idet 39 % af SSP-konsulenterne og 34 % af lokalbetjentene kun i nogen og mindre grad oplever, at det er til stede i SSP-samarbejdet i dag (jf. Figur 2.8).

2.8 Økonomiske midler til SSP-samarbejdet

I spørgeskemaundersøgelserne har vi spurgt både SSP-konsulenter og lokalbetjente, hvorvidt der er afsat særlige økonomiske midler til SSP-samarbejdet i henholdsvis kommune og politi (jf. Tabel 2.4). I politiet er der ikke afsat særlige midler til SSP-samarbejdet, som lokalbetjentene selv kan råde over. Det er der til gengæld i 75 % af kommunerne, hvor SSP-samarbejdet har økonomiske midler til initiativer, som de selv kan råde over uden at skulle ansøge om ekstra midler i kommunen.

Blandt de 63 kommuner, hvor kommunen har tildelt økonomiske midler til SSP-samarbejdet, er det 80 % af kommunerne, som også har en samlet plan med mål og fokuspunkter for SSP-samarbejdet, hvilket er flere end i de kommuner, hvor der ikke er afsat økonomiske midler.

Tabel 2.4 Lokalbetjente (n=67) og SSP-konsulenter (n=86): Særlige økonomiske midler afsat til SSP-samarbejdet

	Procent		
	Ja	Nej	Ved ikke
Politiet har afsat særlige økonomiske midler til aktiviteter i SSP	0	75	25
Kommunen har afsat særlige økonomiske midler til aktiviteter i SSP	75	19	6

Spm.: Er der afsat særlige økonomiske midler fra politiets side til initiativer/aktiviteter i SSP-samarbejdet i den enkelte kommune, som I som lokalbetjente selv kan råde over?
 Er der afsat særlige økonomiske midler til initiativer/aktiviteter i SSP-samarbejdet, som I selv kan råde over uden at skulle ansøge om ekstra midler i kommunen?

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelser til SSP-konsulenter og lokalbetjente, 2019.

Der synes dermed at være en sammenhæng mellem skriftlige planer for SSP-samarbejdet og økonomiske midler i kommunen særligt målrettet SSP-samarbejdet.

2.9 Opsamling

Vi har i dette kapitel set, at der er en forholdsvis tæt sammenhæng mellem kommunernes børne- og ungepolitik og strategien for SSP-samarbejdet, hvilket vi vurderer, har nogle klare styrker. Med trivsel som en central fælles værdi er der et tydeligt fokus på at skabe så gode rammer som muligt for børn og unge og mindske mistrivsel og derved også forebygge risikoadfærd og kriminalitet.

Kapitlet viser eksempler på, at der ikke altid er tilstrækkelig kommunikation mellem kreds- og lokalråd og SSP-udvalget i den enkelte kommune. Dette betyder, at de enkelte led ikke altid ved, hvad der sker i de andre led, hvilket kan skabe usikkerhed i forhold til deres egen rolle i SSP-samarbejdet. Rådene, og i særlig grad lokalrådet, er ofte centrale legitimerende organer, hvori der træffes beslutninger om at realisere de konkrete indsatser, der som oftest kommer nedefra via forslag fra eksempelvis SSP-konsulenterne, SSP-udvalg eller SSP-lokalgrupper. Gennem udvalgsarbejdet i de forskellige fora opstår en række uformelle kontakter, som de involverede oplever understøtter og styrker det løbende daglige tværsektorielle samarbejde.

I kommunerne er SSP-samarbejdet forskelligt forankret. Der er eksempler på, at SSP-samarbejdet er placeret direkte under forvaltningschefen, hos en skolechef i skolesektoren eller i ungdomsskolen under ungdomsskolelederen. Det kan også være delt mellem to forvaltninger. En central placering i kommunen fremhæver interviewpersonerne som positivt, fordi samarbejdet mellem kommunens børn-, unge- og skoleforvaltning og socialforvaltningen opleves særligt smidigt, når ansvar og opgaver deles.

Stort set alle kommuner har en SSP-konsulent (eller en SSP-kontaktperson), herunder også kommuner, som ikke har et SSP-udvalg. SSP-konsulenterne er generelt repræsenteret i diverse fora, herunder sidder 3 ud af 4 konsulenter i SSP-udvalgene. Interviewpersoner fremhæver, at SSP-konsulenterne netop har en central placering i SSP-samarbejde, fordi de er godt repræsenteret i de forskellige udvalg og grupper. SSP-konsulenterne samler, koordinerer og udbreder altså viden, som er nødvendig, for at de kan udstikke den overordnede retning i SSP-samarbejdet såvel som at udføre og koordinere konkrete forebyggende indsatser.

Samtidig påpeger SSP-konsulenterne, at de har mange opgaver, og at de mangler struktur og en klarere opgavebeskrivelse.

Et stærkt SSP-samarbejde kan dels sikres gennem, at lokalrådet og SSP-udvalget understøtter et stærkt tværsektorielt arbejde, hvor SSP-konsulenter har handlefrihed og et tilstrækkeligt manøvre-rum, dels via at få skabt en klar rolle for SSP-konsulenterne, bl.a. som tovholdere for den samlede SSP-indsats.

Det er en generel oplevelse blandt medarbejdere i kommuner og lokalbetjente, at der er fælles mål og planer for SSP-samarbejdet. Det tyder på, at der er et solidt potentiale for at skabe en stærkere fælles teoretisk forståelse af risikoadfærd og forebyggelse, som en del af SSP-konsulenterne ifølge spørgeskemaundersøgelsen ikke mener, der er tilstrækkelig enighed om.

Mellem kommunerne er det forskelligt, hvorvidt kommunen har afsat egentlige økonomiske midler til SSP-samarbejdet, og blandt de 63 kommuner, som har dette, svarer 80 %, at de også har en samlet plan med mål og fokuspunkter for samarbejdet, hvilket er flere end i de kommuner, hvor der ikke er afsat økonomiske midler. Dette kan tyde på, at der i disse kommuner er en relativt højere prioritering eller vægtning af SSP-samarbejdet end andre kommuner.

3 Det udførende led i SSP-samarbejdet

Dette kapitel beskriver, hvordan medarbejdere i kommuner og lokalbetjente indgår i det udførende led i SSP-samarbejdet, og hvilke funktioner de varetager samt deres indbyrdes samarbejde. Kapitlet beskriver også, hvilke typer af aktiviteter der iværksættes i regi af SSP-samarbejdet.

3.1 De udførende medarbejdere og deres arbejdsopgaver

I næsten alle kommuner (97 %) er der ansat SSP-konsulenter eller -koordinatorer, og der er fast tilknyttede lokalbetjente til SSP-samarbejdet i stort set alle (98 %) kommuner (jf. Tabel 3.1). Ifølge SSP-konsulenterne/-kontaktpersonerne er det kun af 3 % af kommunerne, som ikke har ansat en SSP-konsulent. Med hensyn til forklaringer på dette oplyses det, at bl.a. skyldes, at kommunen er for lille til, at der (økonomisk set) kan afsættes en stilling til en SSP-konsulentfunktion.

Ifølge SSP-konsulenterne er der tilknyttet SSP-lærer(e) på skolerne (alle skoler eller enkelte skoler) i 78 % af kommunerne, at der er ansat gadeplansmedarbejdere i over halvdelen af kommunerne (58 %), og at der i 52 % af kommunerne er ansat skolesocialrådgivere knyttet til en eller flere skoler i kommunen. Der er ansat ungdomsklubmedarbejdere med SSP-funktioner/-opgaver i 42 % af kommunerne.

I de 58 % (49 kommuner) af kommunerne, der har ansat gadeplansmedarbejdere, har en tredjedel af kommunerne 1-2 gadeplansmedarbejdere, en tredjedel af kommunerne har 3-5 gadeplansmedarbejdere, og den sidste tredjedel af kommunerne har ansat 6 eller flere gadeplansmedarbejdere (jf. Tabel 3.1).

Tabel 3.1 SSP-konsulenter: Medarbejdere i SSP-samarbejdet (procentdel af kommunerne, n=86)

	Procent
SSP-konsulenter	97
Fast tilknyttet lokalbetjent(e) til SSP-samarbejdet	98
SSP-lærere	78
Alle skoler 62 %	
Nogle skoler 16 %	
Gadeplansmedarbejdere	58
Skolesocialrådgiver	52
Alle skoler 39 %	
Nogle skoler 13 %	
Klubmedarbejdere med SSP-funktion/opgaver	46
Alle klubber 22 %	
Nogle klubber 24 %	

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenterne i kommuner, 2019.

3.2 SSP-konsulenter og lokalbetjentes alder og uddannelse

I en tredjedel af kommunerne er der ansat en SSP-konsulent, næsten halvdelen af kommunerne (49 %) har 2-3 SSP-konsulenter, mens 11 % har SSP-konsulenter ansat, og 7 % af kommunerne har ansat 6 eller flere SSP-konsulenter (jf. Tabel 3.2).

I kommuner med flere SSP-konsulenter og flere lokalområder angiver SSP-konsulenterne i interviewundersøgelsen, at de fordeler lokalområderne mellem sig og følger lokalgruppemøderne – på denne måde får de et godt overblik over det samlede billede af børn og unges situation i kommunen.

I en kommune, hvor SSP-funktionen er delt mellem to forvaltninger, der er gået sammen om forankringen af SSP i kommunen, og hvor de to SSP-konsulenter i kommunen er knyttet til hver deres forvaltning, kan SSP-konsulenterne dermed også koordinere eventuelle tiltag mellem de to forvaltninger.

Blandt de 66 kommuner, der har en fast tilknyttet lokalbetjent (forebyggelsesbetjent), er der typisk 1 eller 2 lokalbetjente tilknyttet SSP-arbejdet i den enkelte kommune. I de kommuner, hvor flere lokalbetjente deltager i SSP-samarbejdet, angiver 49 % af lokalbetjentene i kommunerne, at de er fordelt på forskellige distrikter i kommunen, og 45 % at de varetager forskellige funktioner i kommunen.

Tabel 3.2 Antal SSP-konsulenter/-koordinatorer (n=83), gadeplansmedarbejdere (n=49) og lokalbetjente i SSP-samarbejdet i kommunerne (n=66)

	Procent		
	SSP-konsulenter/ -koordinatorer	Gadeplansmedarbejdere	Lokalbetjente i SSP
1 ansat	33	10	32
2 ansatte	20	22	32
3 ansatte	29	16	20
4-5 ansatte	11	16	9
6 eller flere ansatte	7	35	8

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelser til SSP-konsulenter og lokalbetjente, 2019.

Hvor SSP-konsulenterne og lokalbetjentene tidligere overvejende var mænd (Mehlbye, 1989), er det nu 34 % af SSP-konsulenterne, der er kvinder, og 20 % af lokalbetjentene er kvinder (Tabel 3.3). Aldersfordeling og anciennitet giver et klart billede af, at mange rutinerede SSP-konsulenter indgår i SSP-samarbejdet. 59 % af SSP-konsulenterne og 51 % af lokalbetjentene har mere end 10 års erfaring med SSP-arbejdet. 46 % af SSP-konsulenterne og 69 % af lokalbetjentene er over 50 år, og kun 14 % af SSP-konsulenterne og 15 % af lokalbetjentene er under 40 år.

70 % af SSP-konsulenterne har en mellemlang videregående uddannelse, mens langt færre har en kort eller lang videregående uddannelse.

De fleste SSP-konsulenter er uddannede (33 %) pædagoger eller (29 %) lærere. Noget færre (13 %) er uddannede som socialrådgivere og politibetjente (5 %), og nogle få er psykologer (1 %). De sidste 19 % af SSP-konsulenterne har angivet "anden uddannelse" (fx kriminolog) som uddannelse.

Det stemmer overens med, hvad tidligere undersøgelser finder, som også viser, at de fleste (70 %) har en mellemlang uddannelse, men tidligere var de fleste (49 %) lærere, mens noget færre (12 %) var pædagoger (Socialstyrelsen, 2008).

Det betyder, at der tidligere var langt flere lærere og færre pædagoger end blandt SSP-konsulenterne, hvor billedet i dag er det omvendte. Hvad det skyldes, kan undersøgelsen ikke sige noget om. Det kunne overvejes, om det er andre kompetencer, der er brug for i dag såsom pædagogiske frem for undervisningsmæssige kompetencer, men kan også tolkes som, at SSP-konsulentjobbet tidligere var knyttet til lærerjobbet.

Tabel 3.3 Karakteristika for SSP-konsulenter og lokalbetjente

<i>Køn</i>	Procent	
	SSP-konsulent (n=86)	Politi (n=70)
Kvinde	34	20
Mand	66	80
<i>Alder</i>		
30-39 år	14	15
40-49 år	40	15
50-59 år	34	46
60-69 år	12	23
<i>Anciennitet SSP-arbejde</i>		
Under 1 år	3	1
1-4,5 år	18	23
5-9,5 år	20	25
10-14,5 år	21	22
15-19,5 år	24	16
20-24,5 år	8	9
25-30 år	6	4
<i>Uddannelsesniveau</i>		
Gymnasial/erhvervsuddannelse (højeste uddannelse)	2	
Kort videregående uddannelse (højeste uddannelse)	6	
Mellemlang videregående uddannelse (højeste uddannelse)	70	
Lang videregående uddannelse (højeste uddannelse)	2	
<i>Faglig uddannelse</i>		
Lærer	29	
Psykolog	1	
Pædagog	33	
Politibetjent	5	
Socialrådgiver	13	
Anden uddannelse	19	
Efteruddannelse relevant for SSP-arbejde	72	50

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelser til SSP-konsulenter og lokalbetjente, 2019.

Med hensyn til relevant efteruddannelse er der forholdsvis mange især blandt SSP-konsulenterne (72 %) og også forholdsvis mange (50 %) af lokalbetjentene, som er i gang med eller har fuldført en efteruddannelse relevant for deres SSP-arbejde (jf. Tabel 3.4). Det gælder alt lige fra kandidatuddannelser og diplomuddannelser til kurser af kortere varighed.

Næsten halvdelen af SSP-konsulenterne (42 %) har også andre job ved siden af SSP-samarbejdet, fx ungdomsskoleleder/inspektør, SFO/fritidsklubleder og leder af gadeplansarbejde eller boligsocial indsats, hvilket bl.a. gør fx diplomuddannelsen i ledelse relevant.

Tabel 3.4 Eksempler på relevant efteruddannelse for SSP-konsulenter og lokalbetjente

SSP-konsulenter	Lokalbetjente
Diplomuddannelse i kriminologi	Grundlæggende forebyggelse
Diplomuddannelse i ledelse	Analysebaseret forebyggende arbejde
Projektlederuddannelse	Bekymringssamtaler
Konfliktmægling/konfliktåndter	Konfliktmægling
Kandidat i kriminologi	PPG
Master i udsatte børn og unge	Basisuddannelse SSP
Kriminalpræventivt arbejde (5-dages kursus KU)	Diplomuddannelse i kriminologi
Coach uddannelse	Coachuddannelse
Misbrugskonsulent	

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelser til SSP-konsulenter og lokalbetjente, 2019.

3.3 SSP-konsulenters og lokalbetjentes arbejdsopgaver og tidsforbrug

SSP-konsulenterne har en opgave- eller arbejdsbeskrivelse i 79 % af kommunerne, mens det samme gør sig gældende for lokalbetjentene i 57 % af kommunerne (jf. Tabel 3.5).

Tabel 3.5 Afsatte timer og opgavebeskrivelse (procentdel af kommunerne)

	Procent	
	SSP-konsulenter (n=86)	Lokalbetjente i SSP (n=68)
Der foreligger en opgave- eller arbejdsbeskrivelse	79	57
Afsat bestemt timetal pr uge til SSP	-	15

Spm.: Foreligger der en opgave- eller arbejdsbeskrivelse for SSP-konsulenten i SSP-samarbejdet i kommunen?

Foreligger der fra politiets side en opgave- eller arbejdsbeskrivelse for (lokal)betjentenes opgaver i SSP-samarbejdet i kommunen?

Har du afsat et bestemt timetal pr. uge til SSP-samarbejdet?

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelser til SSP-konsulenter og lokalbetjente, 2019

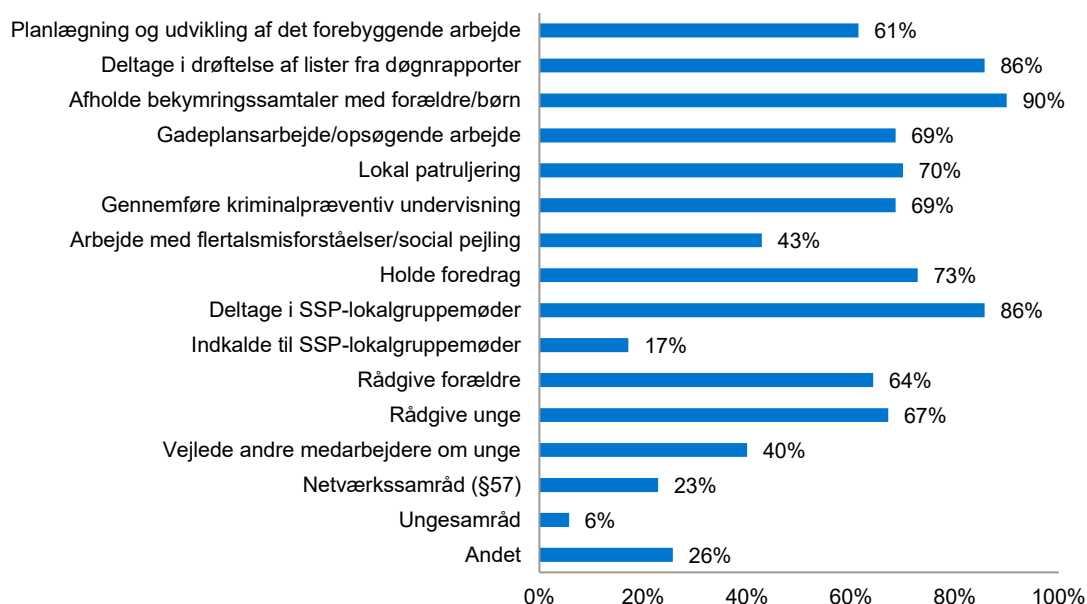
I spørgeskemaet til lokalbetjentene er der spurgt om deres arbejdsfunktioner i SSP-samarbejdet, og hvorvidt de har afsat et bestemt timetal pr. uge til SSP. Det er kun 15 % af lokalbetjentene, der har et fast ugentligt timetal til SSP-arbejdet. De øvrige har SSP-arbejdet som en del af deres samlede arbejdstid og -opgaver.

Med hensyn til arbejdsopgaver angiver lokalbetjentene, at de har bekymringssamtaler med unge og deres forældre (90 % af lokalbetjentene), mens 86 % af lokalbetjentene deltager i drøftelse af døgn-rapporter og 86 % i lokalgruppemøder. Tre opgaver, som dermed udgør en stor del af lokalbetjentenes arbejde.

Omkring 70 % af lokalbetjentene oplyser, at udfører gadeplansarbejde og lokal patruljering. Derudover er der mange, der holder foredrag (69 %) og gennemfører kriminalpræventiv undervisning (69 %), og 43 % af lokalbetjentene arbejder med flertalsmisforståelser/social pejling.

En stor del lokalbetjentene bruger også deres arbejdstid på at rådgive forældre (69 %) og unge (64 %), og en del (40 %) vejleder andre medarbejdere om unge. Som del af SSP-arbejdet deltager 23 % af lokalbetjentene i netværkssamråd (§ 57), (jf. Figur 3.1).

Figur 3.1 Lokalbetjentenes funktioner (n=70)

Spm.: Hvilke SSP-funktioner har lokalbetjente(n) i den aktuelle kommune typisk?

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

Både SSP-konsulenter og lokalbetjente er spurgt om, hvilke typer af kriminalpræventive indsatser (jf. kapitel 2) de især arbejder med, opgjort på indsatser på følgende niveauer (se også Figur 3.2 og Figur 3.3):

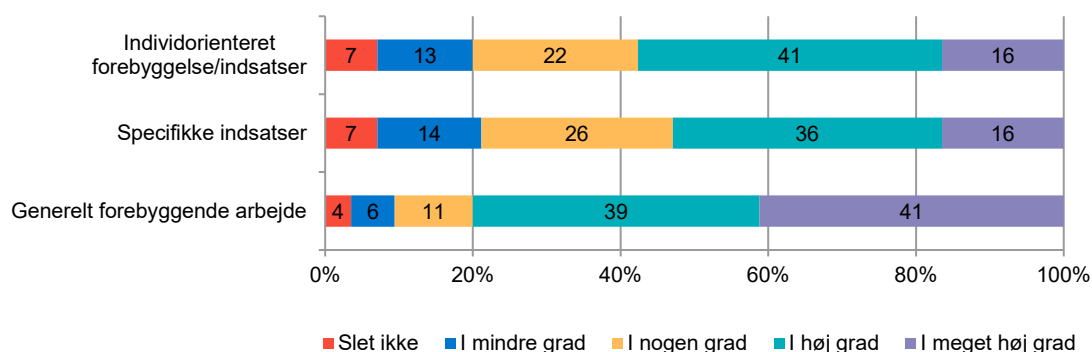
- Generelt forebyggende indsatser, som retter sig mod alle unge (undervisning på det forebyggende niveau i forhold til risikoadfærd såsom rygning, alkohol- og stofmisbrug og fx undervisning i viden om, hvad klassekammeraterne gør med det formål at korrigere sociale flertalsmisforståelser (social pejling))
- Specifikke indsatser over for børn og unge, som viser tegn på risikoadfærd eller mistvivl (fx gadeplansarbejde, rusmiddelindsats eller brandkadetter)
- Individuorienterede indsatser over for børn og unge, som har et kriminelt handlemønster (fx mentorordninger og bekymringssamtaler).

Helt overordnet vurderer SSP-konsulenterne og lokalbetjentene de tre niveauer som centrale for deres arbejde.

SSP-konsulenterne bruger især deres tid (jf. Figur 3.2) på generelt (kriminalitets)forebyggende indsatser (80 % af deres arbejdstid), fx undervisning i social pejling i skolen. Der anvendes mindre tid på individuorienterede indsatser over for børn med et kriminelt handlemønster (57 % af arbejdstiden) og på specifikke indsatser over for børn og unge i særlig risiko for at udvikle kriminel adfærd (52 % af arbejdstiden).

Dette står i modsætning til lokalbetjentene, som svarer, at de især bruger deres arbejdstid på de individuorienterede indsatser (43 % af arbejdstiden) og mindre tid på de generelt forebyggende indsatser (34 % af arbejdstiden, jf. Figur 3.3).

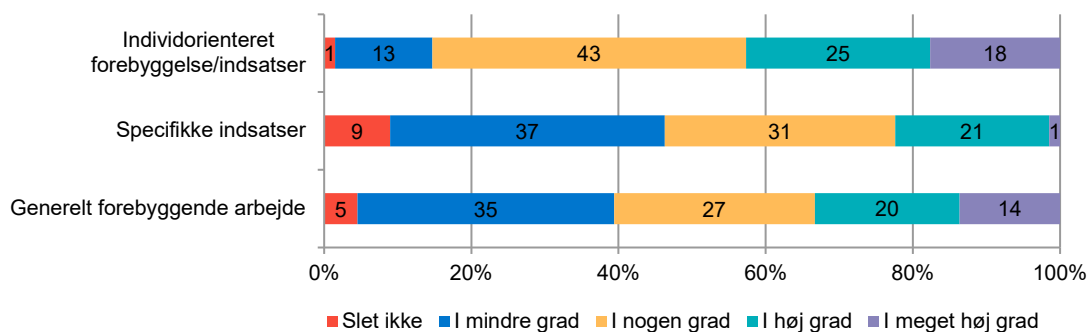
Figur 3.2 SSP-konsulenternes brug af deres arbejdstid (n=85)

Spm.: I hvor høj grad anvendes arbejdstiden for SSP-konsulenter typisk til følgende opgaver? Her tænker vi på opgaver som du/l enten planlægger, koordinerer eller udfører.

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Figur 3.3 Lokalbetjentenes brug af deres arbejdstid, (n=68)

Spm.: I hvor høj grad anvendes arbejdstiden for lokalbetjente med SSP-funktion typisk til følgende opgaver? Her tænker vi på opgaver som du/l enten planlægger, koordinerer eller udfører.

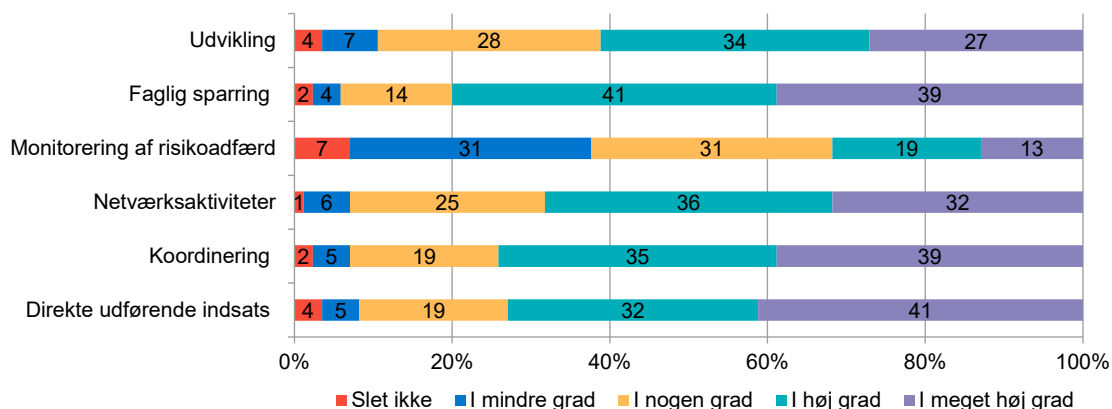
Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

Figur 3.4 og Figur 3.5 viser, hvordan henholdsvis SSP-konsulenter i kommuner og lokalbetjente bruger deres arbejdstid. De fleste SSP-konsulenter angiver, at de især bruger tid på faglig sparring (80 % af konsulenterne), koordinering (74 % af SSP-konsulenterne) på direkte udførende indsats (73 %) og på netværksaktiviteter (68 %). Til sammenligning kan fremhæves monitorering af risikoadfærd, som betydeligt færre (32 %) angiver, at de bruger deres arbejdstid på.

For lokalbetjentene ses det, at de generelt vurderer, at deres arbejdstid anvendes til ovennævnte opgaver i noget mindre omfang. Flertallet af lokalbetjentene angiver, at de anvender tid på netværksaktiviteter (32 %), faglig sparring (39 %) og den direkte udførende indsats (32 %).

Det kan dog være svært direkte at sammenligne disse to grupper, fordi de har givetvis ganske forskellige arbejdsvilkår, ligesom deres arbejdsfunktionsbeskrivelser også må antages at være væsensforskellige. Det skal dog bemærkes, at en forholdsvis stor andel af lokalbetjentene angiver slet ikke/i mindre grad med hensyn til udvikling, monitorering af risikoadfærd, koordinering og direkte udførende indsats.

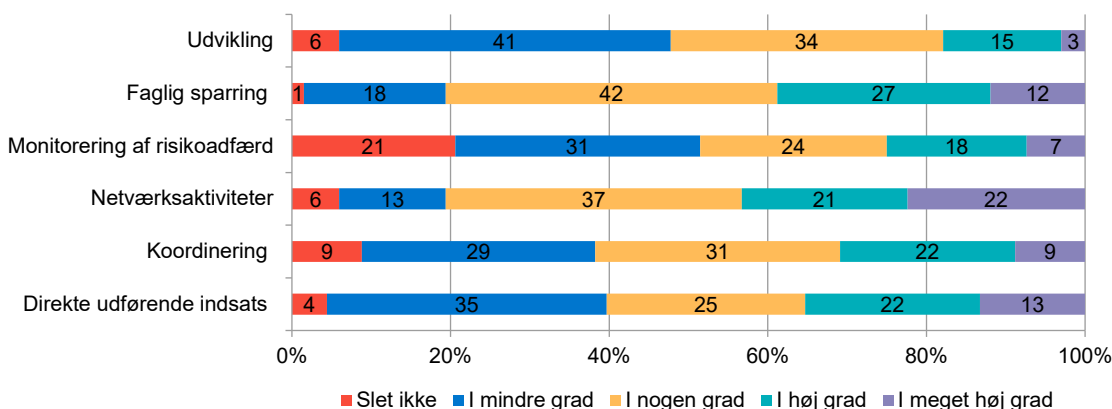
Figur 3.4 SSP-konsulenternes anvendte arbejdstid (n=85)

Spm.: I hvor høj grad anvendes arbejdstiden for SSP-konsulenter typisk til følgende opgaver?

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Figur 3.5 Lokalbetjentenes anvendte arbejdstid (n=68)

Spm.: I hvor høj grad anvendes arbejdstiden for lokalbetjente med SSP-funktion typisk til følgende opgaver?

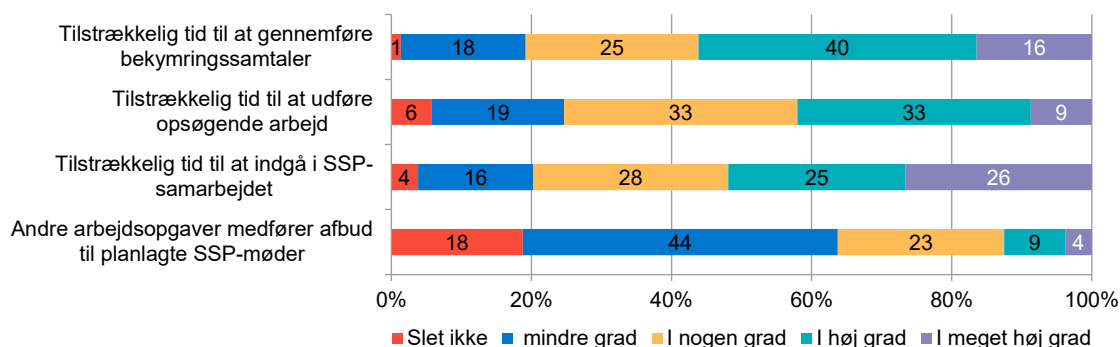
Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

Figur 3.6 og Figur 3.7 viser, hvordan SSP-konsulenterne i kommunerne vurderer deres tid. Det ses, at der kun er henholdsvis 13 % af SSP-konsulenterne og 11 % af lokalbetjentene, som oplever, at de i høj grad eller meget høj grad må melde afbud til planlagte møder i SSP-samarbejdet på grund af andre arbejdsopgaver.

Samtidig oplever 51 % af SSP-konsulenterne og 42 % af lokalbetjentene, at de i høj grad eller meget høj grad har tilstrækkelig tid til at indgå i SSP-samarbejdet – og omvendt mener 52 % af SSP-konsulenterne og 46 % af lokalbetjentene ikke, at de har nok tid til opsøgende arbejde.

Hos lokalbetjentene er det især tiden til at udføre opsøgende arbejde, der er udfordret, idet 40 % kun i mindre grad oplever, at de har tilstrækkelig tid til denne opgave. I forhold til at gennemføre bekymringssamtaler ser der ud til at være to grupper af lokalbetjente, hvor 37 % i høj grad eller meget høj grad har tilstrækkelig tid, mens 60 % kun i nogen eller mindre grad har tid nok til denne opgave. Ovenstående indikerer et billede af, at lokalbetjentene oplever, at de har for lidt tid til at udføre de opgaver, som de ellers forventer at skulle løse som del af deres SSP-funktion.

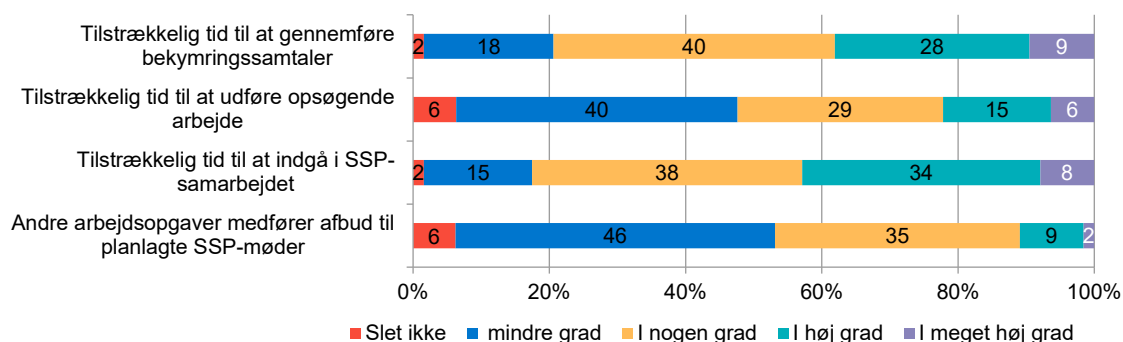
Figur 3.6 SSP-konsulenter: Vurdering af deres tid til arbejdsopgaver (n=82)

Spm.: I hvor høj grad oplever du, at have ...?

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Figur 3.7 Lokaltbetjente: Vurdering af tid til arbejdsopgaver (n=66)

Spm.: I hvor høj grad oplever du, at have ...?

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

3.4 SSP-læreres og klubmedarbejderes arbejdsopgaver

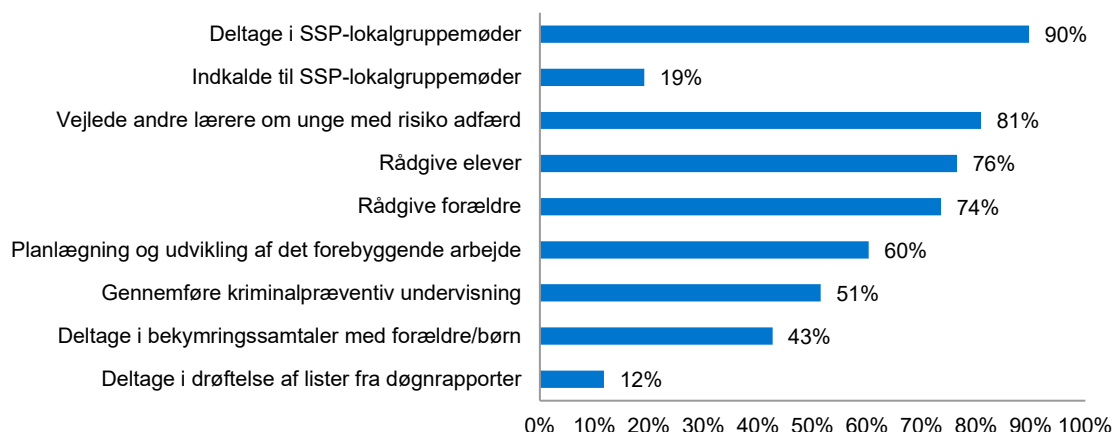
Figur 3.8 og Figur 3.9 viser SSP-konsulenternes angivelse af SSP-læreres og klubmedarbejderes opgaver og funktioner i SSP-samarbejdet i kommunerne.

Her er SSP-lærernes deltagelse i SSP-lokalgrupper (90 % af kommunerne), vejledning af andre medarbejdere om unge med risikoadfærd (81 % af kommunerne) samt rådgivning af elever (76 %) og forældre (74 %) en stor del af SSP-arbejdet for SSP-lærerne i de fleste kommuner.

Hvad angår klubmedarbejdere er billedet nogenlunde det samme, nemlig deltagelse i SSP-lokalgrupper (75 % af kommunerne), rådgivning af unge (75 %), gadeplansarbejde (63 %) og vejledning af andre medarbejdere om unge (53 %).

I omkring 40 % af kommunerne deltager SSP-lærere og/eller klubmedarbejdere i bekymringssamtaler. I halvdelen af kommunerne med SSP-lærere gennemfører de kriminalpræventiv undervisning, mens det samme kun gælder for 18 % af klubmedarbejderne.

Figur 3.8 SSP-konsulenter: SSP-lærernes opgaver/funktioner (n=68)

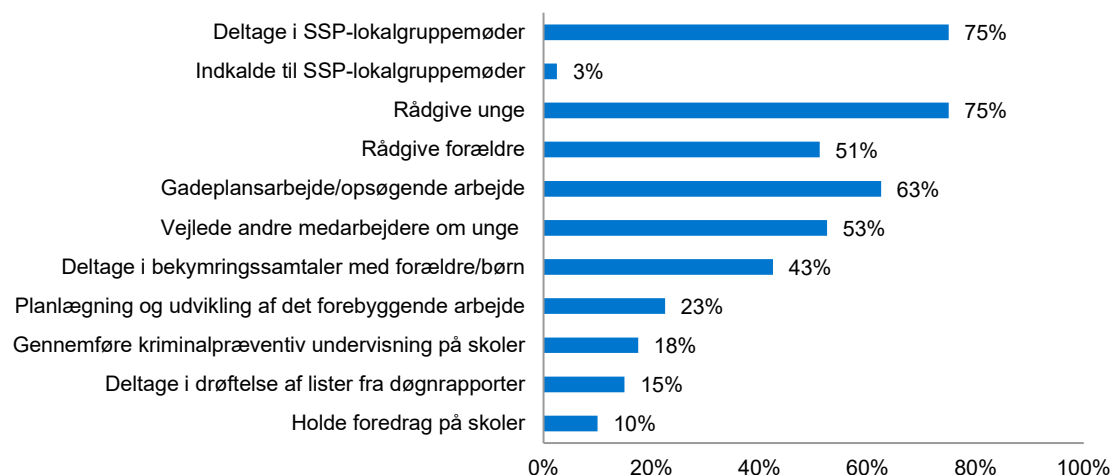

Spm.: Hvilke funktioner har en SSP-lærer/SSP-vejleder typisk? (Sæt eventuelt flere kryds)

Note: Spørgsmålet er stillet til de 68 kommuner med SSP-lærere/-vejledere.

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Figur 3.9 SSP-konsulenter: Klubmedarbejderes SSP-opgaver/funktioner for (n=40)

Spm.: Hvilke SSP-funktioner/opgaver har klubmedarbejderen typisk? (Sæt eventuelt flere kryds)

Note: Spørgsmålet er stillet til de 40 kommuner som har medarbejdere i ungdomsklubberne med afsat tid til særlige SSP-funktioner/opgaver.

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

3.5 SSP-konsulenternes rolle

Som vi så tidligere (jf. Figur 3.2), anvender SSP-konsulenterne især deres tid på det generelle (kriminalitets) forebyggende arbejde, fx undervisning i social pejling i skolen, brug af rusmidler m.m. De anvender derimod mindre tid på de individorienterede indsatser og på de specifikke indsatser over for børn og unge i særlig risiko for at udvikle kriminel adfærd. Desuden angiver de fleste SSP-konsulenter, at de især bruger tid på faglig sparring (af samarbejdspartnere, koordinering (af aktiviteter), på direkte udførende indsats i forhold til fx rådgivning af unge og på netværksaktiviteter, hvor de arbejder i tæt kontakt med en række samarbejdspartnere (jf. afsnit 2.3).

Det velfungerende samarbejde mellem SSP-konsulenterne og de øvrige aktører (i politiet, på skolerne, på fritidscenter m.m.) mener de interviewede kun er muligt i kraft af parternes nære kendskab til hinanden. SSP-konsulenterne er tydelige og til stede i lokalmiljøerne, har fokus på at skabe relationer til de andre aktører, og gør åbenlyst en dyd ud af at gøre SSP-samarbejdet til "en åben organisation". Desuden har SSP-konsulenterne ofte arbejdet i SSP-regi i over 10 år, og ledelsen (fx lokalrådet) har opbygget en høj tillid til konsulenterne, som har resulteret i konsulenternes høje grad af selvbestemmelse og en stor smidighed i samarbejdet med SSP-konsulenterne.

SSP-konsulenterne søger at give råd, sparring og vejledning til aktørerne i samarbejdet, som fortæller, at de generelt føler sig godt opdateret. Aktørerne finder det samtidig naturligt at tage kontakt til SSP-efter behov, da SSP-konsulenterne stort set kender alle relevante i kommunen.

Det generelle billede blandt de interviewede på tværs af kommuner er således, at SSP-konsulenterne er gode til at få bredt deres råd, sparring og vejledning ud til alle aktørerne, som føler sig godt opdateret og støttet. Baggrunden er, at SSP-konsulenterne kender området godt og har skabt en tillid til aktørerne i samarbejdet, hvilket betyder, at disse gerne deler deres viden og erfaring med SSP-konsulenterne.

SSP-konsulenterne i en case-kommune fortæller således, at de ud over at deltage i lokalråd og SSP-udvalg også prioriterer at deltage i de lokale SSP-lokalgruppemøder, fordi det er her, de bliver opdateret og får kendskab til kommunens unge og aktuelle strømninger/tendenser blandt de unge i kommunernes forskellige områder – en viden, der er helt central i forhold til at give input til SSP-udvalget, som kan videregive information til lokalrådet. SSP-konsulenterne fungerer hermed som centrale "videnspersoner", der både kanalisere viden rundt til de andre aktører (opad) samt viden med til de lokale møder (nedad).

Opbygningen af SSP-samarbejdet omkring kendte SSP-konsulenter betyder, at kendskabet til SSP-konsulenterne opleves som afgørende for det indbyrdes samarbejde mellem SSP-konsulenterne og de øvrige samarbejdspartnere i SSP-samarbejdet.

Kommunernes samlede SSP-samarbejde fremtræder dermed som meget afhængigt af SSP-konsulenterne.

3.6 Lokalbetjentenes rolle

Langt hovedparten af lokalbetjentene i kommunerne har kontorplads på en lokalpolitistation, 59 % i en kommune,⁸ hvor de indgår i SSP-samarbejdet, og 23 % på en lokalstation i en anden kommune end der, hvor de indgår i SSP-samarbejdet. 24 % af lokalbetjentene har kontorplads på hovedstationen (politigården) i politikredsen, mens 11 % har kontorplads i andre lokaler end hos politiet (jf. Tabel 3.6). 46 % af lokalbetjentene har lederen af en forebyggelsesafdeling som nærmeste chef, mens 41 % har en leder på den lokale politistation som chef.

⁸ Nogle lokalbetjente er knyttet til flere kommuner i deres SSP-funktion.

Tabel 3.6 Lokalbetjente: placering af kontor og chef (n=70)

	Procent
<i>Kontorplads</i>	
På en lokal politistation i en kommune, hvor jeg indgår i SSP-samarbejdet	59
På hovedstationen i politikredsen	24
På en lokal politistation i en kommune, hvor jeg ikke indgår i SSP-samarbejdet	13
I andre lokaler i en kommune, hvor jeg indgår i SSP-samarbejdet	10
I andre lokaler i en kommune, hvor jeg ikke indgår i SSP-samarbejdet	1
Andet sted	6
<i>Chef for lokalbetjenten</i>	
Leder af en forebyggelsesafdeling i politikredsen	46
En afdelingsleder på den lokale politistation, hvor du er ansat	28
Øverste leder på den lokale politistation, hvor du er ansat	13
Afdelingsleder for politikredsens lokalpoliti	10
Anden chef	3

Spm.: Hvor har du kontorplads til daglig? / Hvem er din/jeres nærmeste chef?

Note: Til spørgsmålet om kontorplads har det været muligt at angive flere svarmuligheder, hvorfor svarfordelingen summer mere end 100.

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

Flere interviewede i case-kommuneundersøgelsen giver udtryk for, at lokalpolitiets nærhed til den kommune, hvor de indgår i SSP-samarbejdet, har betydning for samarbejdet. Der er således en udfordring i SSP-samarbejdet, da nogle aktører oplever, at de mangler støtte fra politiet, når der ikke er tilknyttet en lokalbetjent til kommunen, som har daglig omgang i og solidt kendskab til området/kommunen. De ville i disse tilfælde ønske, at samarbejdet med politiet kunne være tættere. Det gælder især i de kommuner, hvor politiet tidsmæssigt ikke eller sjældent har mulighed for at patruljere regelmæssigt i kommunens lokalområder samt eventuelt også at deltage i SSP-lokalgruppemøderne, fordi de fysisk er placeret langt væk fra kommunen/kommunerne, hvor de indgår i SSP-samarbejdet.

Nogle kommuner har ikke en lokalbetjent tilknyttet i (fysisk) nærhed til kommunen, da der geografisk er langt fra stationen til kommunen. Tidligere var der måske en lokal betjent med kendskab til byen. I dag, fortæller nogle af interviewpersonerne i case-kommunerne, kan den nærmeste station være mange kilometer væk, og i de tilfælde peger interviewpersonerne på, at politiet ikke i tilstrækkelig grad er 'klædt på' til opgaven, da de ikke har lokalkendskabet. Det gør det meget vanskeligt for politiet at sætte fokus på fx problemer med unge grupper i bymiljøet. Fordi politistationen ligger meget langt væk fra kommunen, betyder det også, at informationer om særlige problemstillinger i bestemte lokalområder må overleveres til vagtchefen, som så skal sikre, at den almindelige patruljering lægger vejen forbi området, hvilket fremtræder lidt usikkert med hensyn til, om de kommer forbi eller ej.

I en case-kommune er der en politibetjent tilknyttet, som benævnes "SSP-konsulent", hvilket vidner om, at man ønsker politiet tæt integreret i SSP-samarbejdet. Denne SSP-betjent sidder både med i lokalrådet, SSP-udvalget og SSP-sekretariatet i kommunen og er derfor både med til at udforme og indholdsbestemme lokalrådets handleplan og SSP-sekretariatets tilstandsrapporter.

I case-kommuneundersøgelsen peger de interviewede ledere og medarbejdere på, at de oplever, at det både er politiet og gadeplansmedarbejdere, der inden for SSP-samarbejdet har "fingeren på

pulsen” med hensyn til at være opsøgende i forhold til uroskabende og utryghedsskabende aktiviteter blandt unge i kommunen. For politiets vedkommende i forbindelse med patruljering, når der fx opstår uro blandt unge i et område, og når de udarbejder døgnrapporter om unge, som udviser bekymrende adfærd.

I nogle af de fem case-kommuner er der tilknyttet lokalbetjente til de enkelte lokalområder/skoledistrikter i de tilfælde, hvor der er mere end én lokalbetjent knyttet til kommunen, hvorved betjentene får et godt kendskab til det enkelte område/den enkelte kommune og desuden får erfaring med og viden om de unge, som færdes der. Dermed kan de bidrage til at spotte de unge i lokalområdet, hvis nogen af dem ”stikker ud” og i SSP-samarbejdet med den enkelte kommune lægge en plan og sætte specifikke tiltag i gang for at løse eventuelle problemer blandt kommunens unge.

Lokalbetjentene har således i større eller mindre grad en opsøgende gadeplansfunktion, hvilket spiller en rolle i forhold til at opbygge kendskabet til fx lokale grupper af unge. I den forbindelse fremhæver nogle af de interviewede i en af case-kommunerne den såkaldte *‘community policing’*, som er en metodetilgang, hvor såvel politiets synlighed som grad af nærvær vægtes højt, og hvor lokalbetjente systematisk inddrager lokalsamfundet i det lokale politiarbejde for at øge borgeres tryghed, tillid til og tilfredshed med politiet gennem en problemorienteret tilgang til deres arbejde.

Det påpeges dog også i interviewene i case-kommunerne, at samarbejdet har været præget af mange udskiftninger i politiet gennem de seneste par år, hvilket har udfordret samarbejdet, fordi personkendskabet skal bygges op efter hver udskiftning, og dette opleves som vigtigt blandt de interviewede i case-kommunerne – især hos SSP-konsulenterne. Særligt én kommune nævner sårbarheden for udskiftninger inden for politiet, da man har oplevet, at politiet i de pågældende politikredse har været præget af mange udskiftninger, og det tager tid at opbygge kendskab til og fortrolighed med de nye repræsentanter fra politiet. På denne måde er politiets rolle og kontinuiteten i lokalpolitiet/-betjenten lige så sårbart for udskiftninger som i SSP-konsulenternes tilfælde.

Andre arbejdsopgaver spiller også en rolle, idet lokalpolitiet i nogle politikredse spiller en vigtig rolle, da det i visse tilfælde kan risikere at blive kaldt ud til andre arbejdsopgaver og derfor må aflyse mødedeltagelse. Imidlertid viser spørgeskemaundersøgelsen blandt lokalbetjentene i kommunerne, at de sjældent må melde afbud til møder i SSP-samarbejdet, idet kun 11 % af lokalbetjentene angiver, at de har meldt afbud til møder i SSP-samarbejdet grundet andet arbejde (jf. Figur 3.14).

I forhold til det generelt forebyggende arbejde i SSP-regi⁹ holder lokalpolitiet foredrag for de unge, lærerne og deres forældre på skolerne, fx om konsekvenserne af lovovertrædelser særligt inden for misbrugsområdet, eventuelt sammen med rusmiddelkonsulenter, og fx om trivsel og konsekvenserne af ikke at trives med de andre i klassen for eleverne på skolen sammen med SSP-konsulenterne. Derudover er der også eksempler på, at politiet holder oplæg for forældrene om trivsel med henblik på forældrenes opgave med at styrke deres børn:

”... Her underviser jeg om de unges handling og fortæller om konsekvenserne heraf. Det kunne også være konsekvenserne ved, at man tager stoffer, deler forbudte ting på mobiltelefonerne og så videre. Jeg underviser samtlige 5. klasser hvert år i hele kommunen. I den anledning inviterer man så alle forældrene med til et oplæg. Jeg forsøger at tilpasse et foredrag til forældrene”. (Lokalbetjent)

⁹ Det vil sige, at dette afsnit handler om det forebyggende samarbejde i SSP-regi og ikke kommunernes forebyggende arbejde over for alle børn og unge i kommunen, som i SSP-regi benævnes det opbyggende arbejde, jf. kapitel 2.

Generelt bliver det i case-kommunerne fremhævet af ledere og medarbejdere i SSP-samarbejdet, at samarbejdet med politiet er velfungerende, og at de er meget vigtige aktører i forhold til de handlinger, som kan blive igangsat både i forhold til den enkelte unge og grupper af unge.

Det er politiet, der primært gennemfører bekymringssamtaler med de unge, som vækker bekymring med deres adfærd. Her bliver hjemmebesøg og bekymringssamtaler især fremhævet som en central forebyggende kriminalpræventiv aktivitet, hvor politiet ofte, sammen med andre aktører, tager hjem til unge med (eller uden) uniform og taler med både den unge og forældrene om episoder eller bekymrende adfærd, hvilket især synes at virke set både fra politiets SSP-konsulenternes side ifølge case-kommuneinterviewene.

Bekymringssamtaler handler ifølge interviewene med lokalbetjentene også om at få fat i forældrene, og lokalpolitiet søger også at vurdere, om den unge er i et hårdt miljø – og om det skal være ”en mere pædagogisk tilgang eller en blå skjorte”.

Hvis der er alvorligere problemer omkring den unge, er det politiet, der tager samtalen med den unge, og ved mindre alvorlige hændelser kan det være den unges klasselærer e.l., der tager samtalen. I forbindelse med bekymringssamtalen vurderes det, om der skal foretages yderligere i forhold til en ung, og om der skal ske en underretning til socialforvaltningen med henblik på eventuelt iværksættelse af sociale foranstaltninger.

Beslutninger om hjemmebesøg afgøres på skolerne/lokalgruppemøderne, § 115-møder eller på SSP-koordinations- eller sekretariatsmøder. Det er ofte politiet, der sammen med en socialrådgiver/myndighedssagsbehandler fra socialforvaltningen/familiegrupperne udfører disse besøg.

En lokalrådsformand i en kommune udtaler stor tilfredshed med bekymringssamtalerne ved politiet, da hans vurdering er, at kommunen har undgået mange politianmeldelser af unge – især på grund af de forebyggende hjemmebesøg ved politiet.

3.7 Skolernes rolle

På alle skoler i kommunerne gennemføres undervisning og aktiviteter af kriminalpræventiv karakter på det forebyggende niveau i SSP-regi (jf. Figur 1.2 og Figur 1.3). Skolerne er således et klart udgangspunkt for det lokale SSP-samarbejde.

På skolerne varetages undervisningen som del af forebyggelsen af risikoadfærd såsom rygning, alkohol- og stofmisbrug og undervisning i viden om, hvad klassekammeraterne selv gør med det formål at korrigere sociale flertalsmisforståelser (social pejling).

Fra case-kommunerne er der eksempler på, at det især er skolens egne lærere, fx SSP-kontaktlærerne¹⁰ på skolerne, der underviser (antagelig afhængig af andelen af afsatte timer til at varetage SSP-funktionen og forventningerne til denne funktion), og eksempler på at lokalbetjente, SSP-konsulenter og rusmiddelkonsulenter også bidrager til den forebyggende undervisning på skolerne.

I de fem case-kommuner er der således udpeget en SSP-kontaktlærer på skolerne, som måske har et fast antal timer til SSP-samarbejdet eller måske ikke har afsatte timer til SSP-lærerfunktionen. SSP-lærerfunktionen er typisk knyttet til en AKT-/LKT-funktion på skolen.

¹⁰ De benævnes noget forskelligt i kommunerne, fx SSP-lærere, SSP-kontaktlærere m.m. I denne rapport benævner vi alle som SSP-lærere for forståelsens skyld.

SSP-samarbejdets udøvende led, dvs. SSP-kontaktlærere på skolerne og SSP-lokalgrupperne i skoledistrikterne (jf. afsnit 2.6) er i vid udstrækning organiseret decentralt på de enkelte skoler i kommunerne, og samarbejdet er derfor ifølge case-interview med SSP-konsulenter og andre af skolens samarbejdspartnere afhængigt af den enkelte skoleledelses prioritering af SSP-samarbejdet. Det er fx skolen, typisk SSP-kontaktlæreren her, som er ansvarlig for, at der bliver udarbejdet en dagsorden for SSP-lokalgruppemøderne og indkaldt til SSP-lokalgruppemøder – samt på det individuelle plan at der udarbejdes en handleplan for den enkelte unge. Flere interviewpersoner fortæller imidlertid, at de oplever, at viljen til at prioritere SSP-samarbejdet varierer en del mellem de forskellige skoler, og at samarbejdet er afhængigt af den enkelte skoleleder og SSP-lærerne på de pågældende skoler. En SSP-konsulent bemærker: *”Der er den risiko ved, at de lokale led har ansvaret, at de ikke tager det (ansvaret) på sig”*.

SSP-lærerne er kontaktpersoner på skolerne for SSP-samarbejdet og varetager – ud over undervisningen på skolen – i nogle tilfælde vejledning af lærere i forhold til underretninger og problemer omkring unge på skolen samt rådgiver og vejleder elever og forældre, når de unge har problemer. Der er imidlertid også eksempler på, at SSP-lærerne er usikre på deres funktioner og ikke ved, hvad de skal bruge deres funktion til, eller oplever at de andre lærere ikke bruger dem, ligesom de ikke har fået afsat tid til SSP-arbejdet på skolen.

Den decentrale del af SSP-samarbejdet er således afhængig af de enkelte skoler/skole-distrikter og den lokale leders indstilling til og prioritering af SSP-samarbejdet. SSP-lærerne har således ikke nødvendigvis fået afsat tid til SSP-samarbejdet, ligesom der er eksempler på, at de er usikre på deres arbejdsopgaver.

Med hensyn til skolernes SSP-læreres samarbejde med SSP-konsulenter og lokalbetjente angiver SSP-konsulenterne, at de har en løbende dialog mellem skolernes SSP-lærere, hvor 39 % af SSP-konsulenterne angiver, at de har kontakt til skolernes SSP-lærere hver uge, 17 % har kontakt hver 14. dag og 21 % har kontakt hver måned. SSP-konsulenternes møder med skolernes SSP-lærere finder typisk sted månedligt eller kvartalsvist, hvilket stemmer overens med beskrivelserne af SSP-lokalgrupper, hvor begge repræsentanter ofte deltager (jf. Tabel 3.7).

Lokalbetjentene har typisk kontakt til skolernes SSP-lærere om elever enten månedligt (28 %), kvartalsvist (24 %) eller 1-3 gange årligt (18 %). Kontakten med skolernes SSP-lærere om den kriminalpræventive undervisning på skolerne sker typisk enten kvartalvis (24 %) eller 1-3 gange årligt (46 %). Det er kun 10 % af lokalbetjentene, som aldrig er i kontakt med skolernes SSP-lærere om elever, og 19 % af lokalbetjentene, som aldrig har kontakt til skolernes SSP-lærere om kriminalpræventive undervisningsforløb (jf. Tabel 3.7).

Tabel 3.7 SSP-konsulenters og lokalbetjentes kontakt til skoler/SSP-lærere

	SSP-konsulenter (n=84), procent			Lokalbetjente (n=68), procent	
	Kontakt	Mødes	Info	Kontakt om elever	Kontakt om undervisning
Ugentligt	39	17	26	7	1
Hver 14. dag	17	13	19	9	3
Månedligt	21	27	30	28	4
1-2 gange i kvartalet	14	27	11	24	24
1-3 gange årligt	6	12	6	18	46
Aldrig	0	0	0	10	19

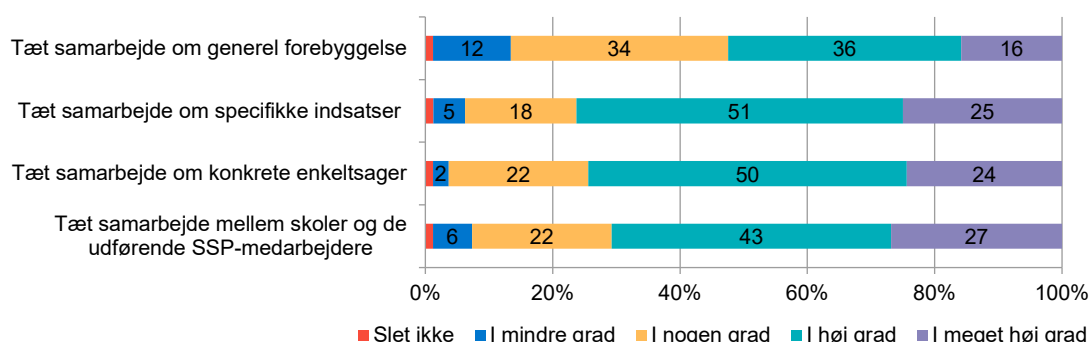
Spm.: Hvor tit har du/I kontakt til skoler/SSP-lærere?
Hvor mødes du/I med skoler/SSP-lærere?
Hvor ofte modtager du/I information fra skoler/SSP-lærere?
Hvor tit har du/I typisk kontakt med skoler/SSP-lærere?
Hvor tit har du/I typisk kontakt med skoler/SSP-lærere om den kriminalpræventive undervisning på skolerne?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelser til SSP-konsulenter og lokalbetjente, 2019.

SSP-konsulenters og lokalbetjentes samarbejde med skolernes SSP-kontakt lærere i forhold til de tre niveauer i det kriminalitetsforebyggende arbejde (jf. Figur 2.3) ses i Figur 3.10 og Figur 3.11. Både SSP-konsulenter og lokalbetjente angiver, at de har et tæt samarbejde med skolerne om konkrete enkeltsager. SSP-konsulenterne angiver, at de ligeledes har et tæt samarbejde med skolerne om specifikke indsatser. Når det kommer til de generelt forebyggende indsatser i SSP-regi, er det 52 % af SSP-konsulenterne, der i høj grad eller meget høj grad oplever et tæt samarbejde med skolerne, mens det samme kun gælder for 21 % af lokalbetjentene.

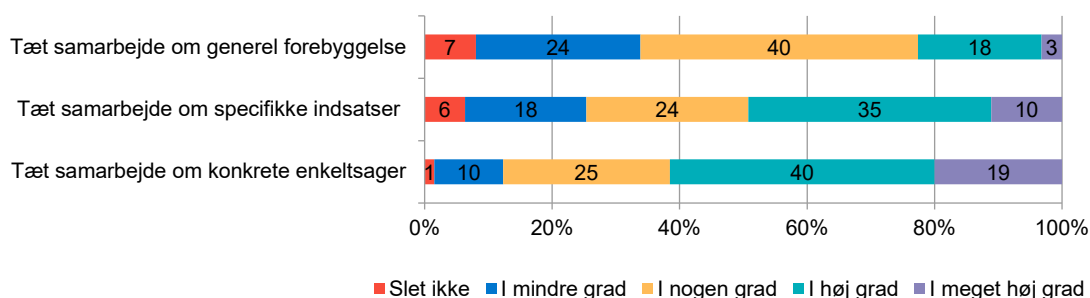
SSP-konsulenterne angiver således, at de især samarbejder med skolerne/SSP-lærerne på skolerne om de specifikke indsatser og de individuelle indsatser, mens lokalbetjentene især samarbejder med skolerne/SSP-lærerne på skolerne om de individuelle indsatser.

Figur 3.10 SSP-konsulenters samarbejde med skolerne/SSP-lærerne på skolerne (n=83)

Spm.: Hvordan vurderer du jeres samarbejde med skoler og SSP-lærere/-vejledere i kommunen? Der er et...
 Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter, 2019.

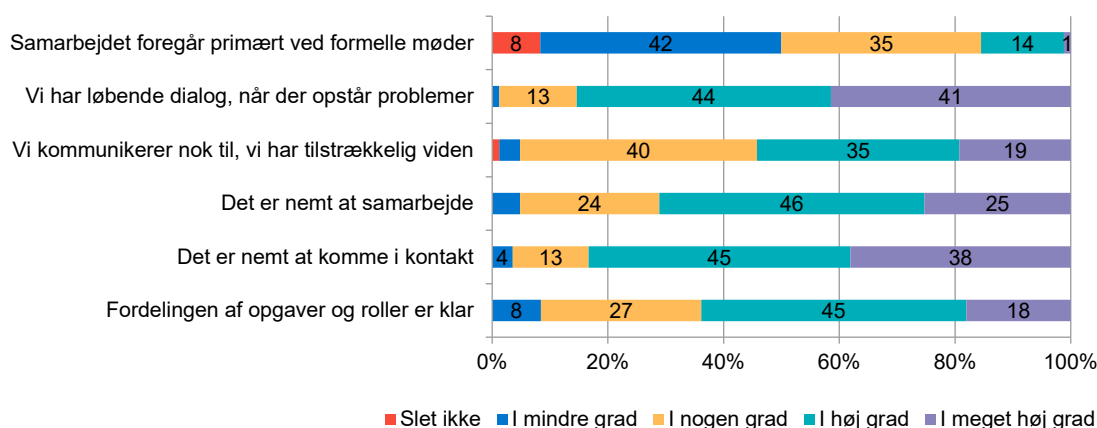
Figur 3.11 Lokalbetjentes samarbejde med skolerne/SSP-lærere (n=68)

Spm.: Hvordan vurderer du jeres samarbejde med skoler og eventuelt SSP-lærere/SSP-vejledere i den aktuelle kommune? Der er et...
 Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

Hovedparten af SSP-konsulenterne og lokalbetjentene vurderer i høj grad eller meget høj grad, at det er nemt at komme i kontakt og samarbejde med skolerne/SSP-lærerne, ligesom der er en løbende dialog, når der opstår problemer i området (jf. Figur 3.12 og Figur 3.13). Men kun 40 % af SSP-konsulenterne og 31 % af lokalbetjentene mener i nogen grad, at der er nok kommunikation med skolerne/SSP-lærerne til at sikre tilstrækkelig fælles viden.

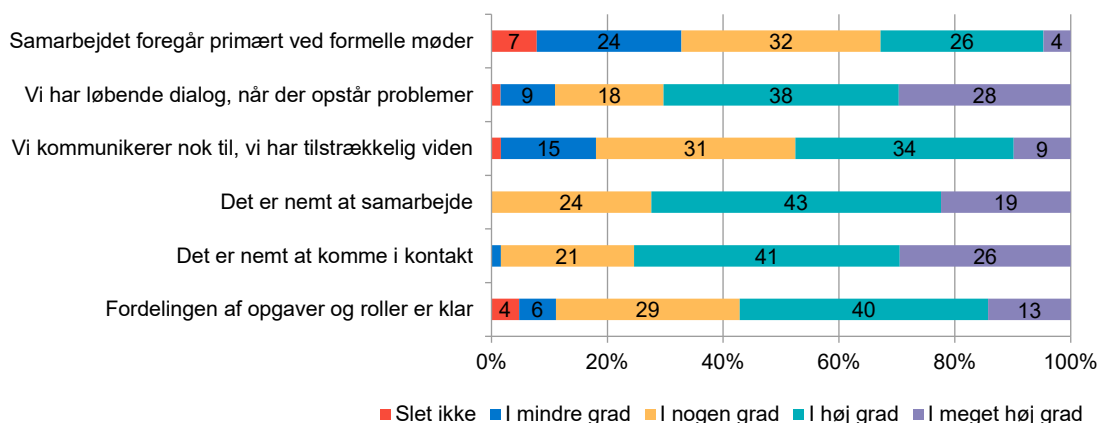
Figur 3.12 SSP-konsulenters vurdering af deres samarbejde med skoler og SSP-lærere (n=84)

Spm.: I hvor høj grad oplever du følgende i samarbejdet med skoler og SSP-lærere?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse med SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Figur 3.13 Lokalbetjentes vurdering af deres samarbejde med skoler og SSP-lærere (n=68)

Spm.: I hvor høj grad oplever du følgende i jeres samarbejde med skoler og eventuelt SSP-lærere/-vejledere i den aktuelle kommune?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

3.8 Socialforvaltningens rolle

Myndighedssagsbehandleren deltager ifølge spørgeskemaundersøgelsen stort set altid i overleveringsmøderne (87 % af kommunerne, jf. Figur 3.14.) og i SSP-lokalgruppemøderne i halvdelen (53 %) af undersøgelsens kommuner (jf. Figur 2.5).

Socialrådgiverne har viden om den vanskelige forældresamtale og kan her bidrage med særlige faglige kompetencer, fx i forhold til bekymringssamtaler. Endelig kan de være med til at vurdere, om der kan være unge, hvor en tilgang som fx en genoprettende praksis eller en indstilling til Ungdomskriminalitetsnævnet kan være det rigtige for den unge.

Socialforvaltningens socialrådgivere kommer især ind, når der arbejdes på den mere individ-orienterede indsatsniveau, hvor der er tale om unge, som har begået mildere eller grovere kriminalitet.

Der er i en af case-kommunerne et eksempel på, at kommunen har en særlig enhed, hvor de arbejder med udvidet SSP, der er målrettet unge, som har begået mildere eller grovere kriminalitet. I denne case-kommune er socialrådgiverne gennemgående personer både i udvidet SSP og de lokale SSP-lokalgruppemøder.

Flere case-kommuner har desuden ansat skolesocialrådgivere, som deltager i lokalgruppemøderne og jævnlig har kontakt til de skoler, de er tilknyttet, hvor de kan yde rådgivning i SSP-samarbejdet både fagfagligt, fx omkring den "vanskelige forældresamtale", og socialfagligt, fx omkring støttemuligheder til unge med behov for dette, jf. lov om social service samt øvrige støtte- og rådgivningsmuligheder i kommunen, eksempelvis (anonym) rådgivning til den unge efter § 11 i lov om social service¹¹ eller særlige være- og opholdssteder for unge i kommunen.

Socialforvaltningens socialrådgivere fungerer også som rådgivere, når de vurderer, om der skal ske en underretning på den unge med henblik på iværksættelse af sociale foranstaltninger efter lov om social service § 52, fx kontaktpersonordningen.

Både på overleveringsmøder og SSP-lokalgruppemøder samt andre møder, hvor socialrådgiverne deltager i drøftelser af bekymringer for bestemte børn og unge, spiller socialforvaltningens socialrådgivere en vigtig rolle. De indgår som sparringspartnere og rådgivere med hensyn til vurdering af, om der er behov for, at de deltager i en bekymringssamtale med den unge og dennes forældre sammen med politiet, og om der er behov for støtte til de unge (jf. lov om social service § 52¹²), hvor der dermed skal gennemføres en børne- eller ungefaglig undersøgelse (jf. lov om social service § 50). Ifølge case-kommuneundersøgelsen vil socialrådgiverne altid inden møderne om fx politiets døgnrapporter og lokalgruppemøder, hvor der drøftes problemstillinger om bestemte navngivne personer, have forberedt sig til mødet og have undersøgt, om der foreligger en social sag på den unge eller dennes familie. Det er en vigtig oplysning i forhold til eventuel fremadrettet støtte til den unge.

Ifølge interviewpersonerne giver socialrådgiverne bl.a. sparring på, hvorvidt der skal ske en underretning og vurderinger af, hvornår en sag bør videregives til en myndighed, eller om en sag kan eller skal bibeholdes i det kriminalpræventive samarbejde.

Der er i case-undersøgelsen eksempler på, at der kan optræde usikkerhed med hensyn til, hvornår der henholdsvis er og ikke er foretaget en underretning. Nogle lokalbetjente i case-kommunerne peger fx på, at når en ung er drøftet på et overleveringsmøde, og myndighedssagsbehandleren er til stede, forventer de, at socialrådgiveren handler på det, hvis nødvendigt, og at de selv dermed har foretaget en underretning på barnet/den unge¹³. Det er her, der kan opstå misforståelser. Underretninger kan være både skriftlige og mundtlige, men underretter har pligt til at gøre opmærksom på, at det er en underretning, også når den sker mundtligt, og den sociale myndighed (myndighedsrådgiver) har notatpligt, dvs. skal journalføre tidspunkt for underretningen, indhold og hvem i kommunen, som har modtaget den (navn og titel). Det er således ikke nok, at man har talt om en bekymring for et barn; man skal gøre opmærksom på, at det er en underretning. Når der i møder om børn og unge i SSP-regi ikke er opmærksomhed på de konkrete regler for underretninger, når der udveksles

¹¹ Jf. § 11. Kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge en indsats, der sikrer sammenhæng mellem kommunens generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats over for børn og unge med behov for særlig støtte. § 11, stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal som led i det tidlige forebyggende arbejde sørge for, at forældre med børn og unge eller andre, der faktisk sørger for et barn eller en ung, kan få en gratis familieorienteret rådgivning til løsning af vanskeligheder i familien. Kommunalbestyrelsen er forpligtet til ved opsøgende arbejde at tilbyde denne rådgivning til enhver, som på grund af særlige forhold må antages at have behov for det. Tilbuddet om rådgivning skal også omfatte vordende forældre. Såvel forældre som børn og unge, der alene søger rådgivning, skal kunne modtage denne anonymt og som et åbent tilbud.

¹² Støtte efter stk. 3 i lov om social service kan kun iværksættes efter gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. § 50, eller en ungefaglig undersøgelse, jf. § 31 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Hvis særlige forhold taler herfor, kan der dog iværksættes foreløbig eller akut støtte efter stk. 3 sideløbende med undersøgelsen.

¹³ Ifølge lov om social service § 153 skal underretteren gøre opmærksom på, at det er en underretning, også når det er en mundtlig underretning, og myndighedsdagsbehandleren tager i disse tilfælde notat.

oplysninger om den enkelte unge, kan det altså betyde usikkerhed om, hvornår der er tale om en underretning og dermed hvordan sagen viderebehandles hos myndighedsrådgiveren.

3.9 Behandlingen af politiets døgnrapporter

En fast del af SSP-samarbejdet er overleveringen af information om børn og unge, der optræder i døgnrapporter fra politiet til kommunen – i denne rapport kaldet overleveringsmøder. For de fleste kommuner finder denne overlevering sted i form af fysiske møder, hvor lister fra døgnrapporterne om navngivne børn og unge drøftes. De børn og unge, som drøftes, er altså personer, som politiet siden sidste møde har været i forbindelse med (antruffet) og har vakt mistanke om strafbare handlinger, der har givet anledning til bekymring hos det patruljerende politi, eller som de har mødt i en eller anden sammenhæng.

Det viser sig, at der er forskellig praksis for, hvorvidt politiet skriftligt fremsender lister til kommunerne, eller om politiet først deler listerne til det egentlige møde.

Tabel 3.8 viser, hvordan overleveringen finder sted, og hvem der modtager listerne. I 43 % af kommunerne fremsender politiet lister med information fra døgnrapporterne i skriftlig form, og her er det typisk SSP-konsulenter, SPP-koordinatorer eller medarbejdere i myndighedsafdelinger, der modtager listerne.

I 82 % af kommunerne (56 kommuner) afholdes der overleveringsmøder (i kommunerne også kaldet mandagsmøder, akutmøder, listemøder, § 115-møder e.l.), hvor man taler om listerne fra politiets døgnrapporter.

Tabel 3.8 Lokalbetjente: Overlevering af lister fra politiets døgnrapporter til kommuner (n=68)

	Procent
Lister fremsendes i skriftlig form	43
Lister fremsendes ikke skriftligt	57
Modtagere af lister i kommunen (n=30):	
Chef for/leder af SSP	10
SSP-koordinator	23
SSP-konsulent	37
Andre medarbejdere i kommunen	33
Afholdelse af overleveringsmøder med kommunen (n=68)	82

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

Tabel 3.9 viser en række karakteristika for overleveringsmøderne for de 56 kommuner, hvor SSP-konsulenterne oplyser, at man har disse møder. Det er typisk faste planlagte møder, hvor man samles om en fast dagsorden. Omkring halvdelen mødes ugentligt om døgnrapporterne, 21 % hver 14. dag og 23 % 1 gang om måneden.

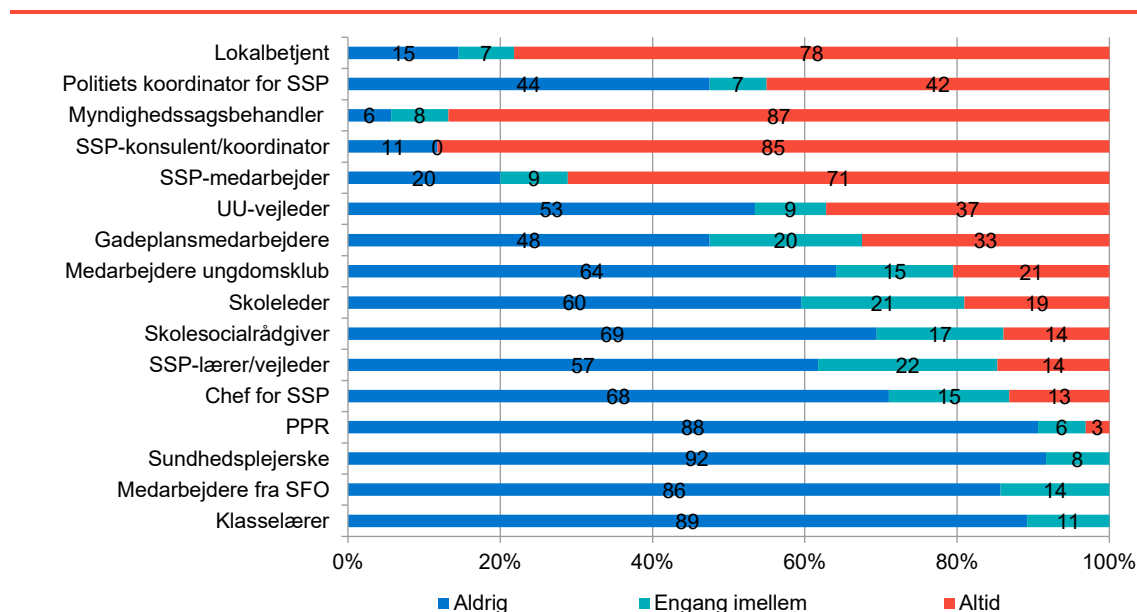
Tabel 3.9 Lokalbetjente: Karakteristika ved overleveringsmøder (n=56)

	Procent
<i>Planlægning af møder</i>	
Vi har faste planlagte møder	68
Vi mødes kun efter behov	2
Vi har faste planlagte møder og mødes derudover efter behov	30
<i>Fast dagsorden til møderne</i>	
Altid	63
Ofte	18
Engang imellem	19
Sjældent	11
<i>Hyppighed af møder</i>	
Ugentligt	54
Hver 14 dag	21
Månedligt	23
1-2 gange i kvartalet	2
1-3 gange årligt	0

Note: Spørgsmålene er stillet til de 56 kommuner, som afholder overleveringsmøder.

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

Figur 3.14 viser, hvilke repræsentanter der deltager ved overleveringsmøderne. Fra politiet er det typisk lokalbetjente eller politiets SSP-kordinator, som deltager. Fra kommunen er myndigheds-sagsbehandlere, SSP-konsulent/-kordinator og SSP-medarbejdere repræsenteret ved langt de fleste møder. Det er forskelligt fra kommune til kommune, hvorvidt UU-vejledere, gadeplansmedarbejdere, klubmedarbejdere og skoleledere deltager i møderne. Det afspejler forskellene i organiseringen af SSP-samarbejdet, da disse repræsentanter altid deltager i omkring 20-30 % af kommunerne, mens de aldrig deltager i overleveringsmøderne i andre kommuner.

Figur 3.14 Lokalbetjente: Mødedeltagere ved overleveringsmøder (n=56)

Spm.: Hvilke repræsentanter deltager typisk i møderne om listerne fra politiets døgnrapporter?

Note: Spørgsmålet er stillet til de 56 kommuner, som afholder overleveringsmøder.

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

Som det fremgår, er det ret forskelligt, hvem der deltager i overleveringsmøderne. De fem case-kommuner, som vi har undersøgt, har alle møder, hvor politiet sammen med relevante aktører behandler politiets døgnrapporter med listen over de unge, som politiet har fremsendt på forhånd. Politiet sender med 7 eller 14 dages interval listen, ofte til kommunens SSP-konsulent, med navne på de enkelte unge, baggrund for at den unge optræder på listen og eventuelt også de unges cpr-nr. Det kan ske på særlige møder, hvor døgnrapporten alene er på dagsordenen, eller hvor der er en bredere repræsentation af relevante medarbejdere med tilknytning til lokalområdet og SSP-samarbejdet.

I én case-kommune behandles listerne på "mandagsmøder", hvor SSP-konsulent sammen med politiet og myndighedssagsbehandleren gennemgår døgnrapporten, og hvor det aftales, om der skal afholdes bekymringssamtale, om hvem der skal varetage samtalen med barnet/den unge med eller uden forældrene, eller hvorvidt der eventuelt skal foretages en underretning til de sociale myndigheder.

Der er stor tilfredshed med overleveringsmøderne i den pågældende case-kommune, men der efterlyses fra fleres side en mere formaliseret og tydelig vidensdeling internt mellem aktørerne i kommunen. Interview med deltagerne i overleveringsmøderne i en kommune bemærker, at der til møderne ikke indgår oplysninger om, hvorvidt den unge tidligere har været på listen, ligesom der heller ikke systematisk samles op på møderne, hvad der er indgået af aftaler, og om de respektive opgaver er løst¹⁴, hvilket kunne være en fordel i den videre drøftelse af den unge.

Der er eksempler på, at nogle af case-kommunerne ønsker/planlægger at indføre andre typer af møder end de traditionelle overleveringsmøder, enten som supplement eller alternativ til de møder, som tager udgangspunkt i politiets døgnrapporter. Begrundelsen herfor er, der er formodninger om, at der er andre unge, som kan være relevante at interessere sig for end alene de, som er på politiets lister – både unge, som er egentlig kriminalitetstruede, og "de mere resourcesvage", som SSP eller andre i netværket kender til. De kommunale fagpersoner i SSP-samarbejdet ønsker derved at udnytte, at de faktisk har viden om de unge i kommune.

En udfordring i SSP-samarbejdet om videregivelse af oplysninger, herunder særligt af fortrolige oplysninger om enkeltpersoner, er, at der i nogle case-kommuner synes at være tvivl om, hvad der er korrekt i relation til § 115. Der er tilsyneladende forskellig praksis og forståelse af, hvad der ligger inden for og uden for den lovmæssige ramme i relation til SSP-samarbejdet.

Et eksempel herpå er, at der i en kommune er meget tvivl om, hvad man må inden for reglerne af SSP-samarbejdet, hvordan § 115 må fortolkes, og hvordan det spiller sammen med den øvrige lovgivning. Her spiller kendskabet til og fortolkning af den nævnte ministerielle vejledning om § 115 en rolle, og endvidere om der i det enkelte SSP-samarbejde er udviklet og fastlagt en fælles procedure og praksis for håndteringen af personoplysninger.

Der er generelt stor opmærksomhed på lovgivning og regler, herunder både § 115 om tavshedspligt og fortrolighed i udveksling af personfølsomme oplysninger.

Desuden er der eksempler på, at nogle af grupperne, der behandler døgnrapporterne, er store og repræsenterer flere forskellige faggrupper, hvilket kan betyde, at tolkningen af § 115 bliver endnu mere forskellig. Det er fx tilfældet, når politiets døgnrapporter behandles på lokalgruppemøderne, hvor der er en bred repræsentation af samarbejdspartnere i SSP-samarbejdet. Af samme grund har en kommune indsnævret gruppen, der behandler politiets døgnrapporter, fordi:

¹⁴ Såfremt dette sker, har myndighedssagsbehandleren notatpligt, hvilket betyder, at det vil blive noteret i den unges sociale sag.

”... der sad alt for mange med til møderne og behandlede/fik adgang til fortrolige oplysninger – det går ikke, det var heller ikke lige relevant for alle...”. (SSP-udvalgsmedlem)

Spørgsmålet er således, om der er tilstrækkelig viden og fælles forståelse af reglerne om udveksling af personoplysninger i SSP-samarbejdet, fx når politiets døgnrapport behandles i en bredere kreds.

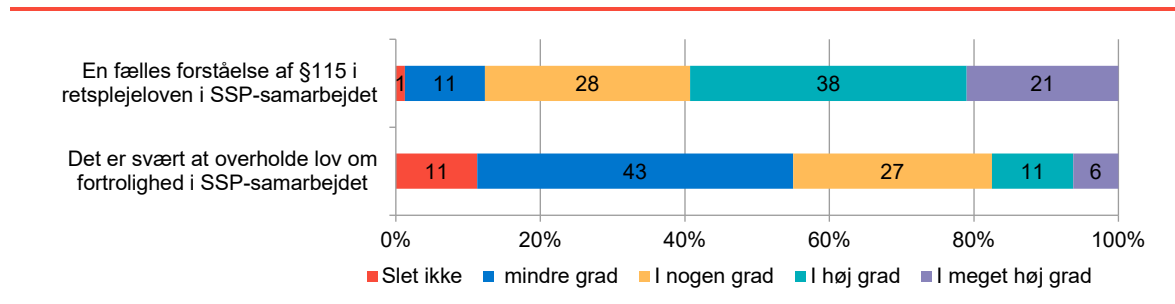
Blandt SSP-konsulenterne er der i de undersøgte case-kommuner tilsyneladende en vis tvivl om de lovmæssige rammer for, hvordan reglerne skal forstås og relateres til praksis, og der kan samtidig være forskellig praksis for udvekslingen af fortrolige oplysninger.

I spørgeskemaundersøgelsen spørger vi til § 115 i retsplejeloven om overlevering af personoplysninger mellem offentlige myndigheder (jf. Figur 3.15 og Figur 3.16), og her kan vi se, at der generelt er en opfattelse af, at der er en fælles forståelse af § 115 mellem de relevante SSP-samarbejdspartnere. Langt hovedparten i både kommuner og politi vurderer, at der er en fælles forståelse af retsplejelovens § 115.

Kun få, dvs. 17 % af SSP-konsulenterne og 9 % af lokalbetjentene, oplever i høj eller meget høj grad, at det er svært at overholde bestemmelserne om fortrolighed i SSP-samarbejdet. Men samtidig angiver omkring 25 % SSP-konsulenter og lokalbetjente, at der er en vis grad af usikkerhed og tvivl om, hvorvidt de udfører udvekslingen af personoplysningerne i overensstemmelse med § 115.

Det peger i retning af, at vi må konkludere, at man i det fremtidige SSP-samarbejde med fordel kan arbejde mod at skabe mere klarhed over den lovmæssige ramme samt drøfte og udmønte fælles procedurer for det tværsektorelle samarbejde, herunder udveksling af personoplysninger, således at samarbejdet bliver bedre understøttet, og at alle er sikre på deres lovmæssige forpligtigelser.

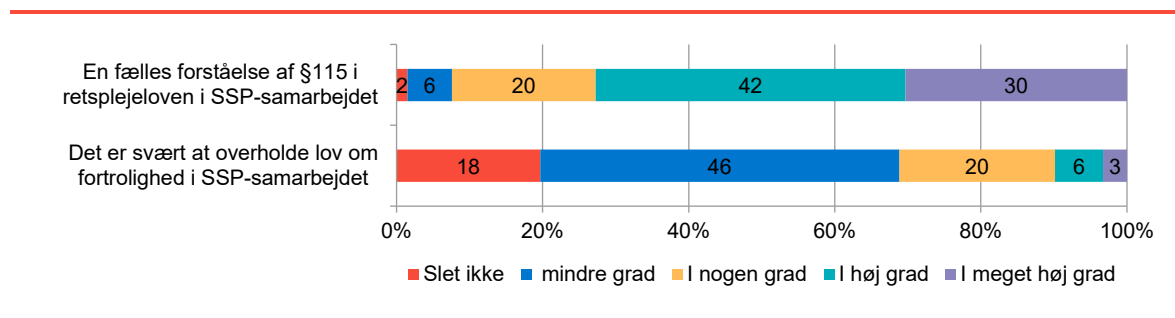
Figur 3.15 SSP-konsulenter: Vurdering af lov om fortrolighed i SSP-arbejdet (n=82)

Spm.: I hvor høj grad oplever du, at I har følgende i SSP-samarbejdet ...?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Figur 3.16 Lokalbetjente: Vurdering af lov om fortrolighed i SSP-arbejdet, (n=66)

Spm.: I hvor høj grad oplever du, at I har følgende i SSP-samarbejdet ...?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

3.10 Samarbejdet mellem SSP-konsulenter og lokalbetjente

På baggrund af spørgeskemaundersøgelserne tegner der sig et billede af løbende og tæt kontakt mellem SSP-konsulenter og lokalbetjente i SSP-samarbejdet. 89 % af SSP-konsulenterne har en ugentlig kontakt til politiet, og 75 % af lokalbetjentene har kontakt med SSP-konsulenter/-koordinatore hver uge (Tabel 3.10). SSP-konsulenter og lokalbetjente mødes hver uge i mere end 60 % af kommunerne og hver 14. dag i godt hver 5. kommune. Det er ikke blot oplysninger fra politiets døgnrapporter, som udveksles i kontakten mellem de to parter, da 66-67 % af SSP-medarbejderne i kommune og politi angiver, at de ugentligt udveksler informationer ud over døgnrapporterne.

En af interviewpersonerne udtaler, at hvis det skal lykkes at nedbringe antallet af børn og unge, der er i risiko for at udvikle kriminalitet, og at støtte de børn og unge der er tæt på eller har en begyndende kriminel adfærd, så kræver det, at mange forskellige aktører med hver deres kræfter og ressourcer samarbejder om opgaven. Den tværfaglige organisering er derfor også styrket i løbet af årene, da de interviewede i kommunerne oplever, at der i dag er kort afstand mellem fagområder, skole og sociale myndigheder. Overordnet fortæller de interviewede i case-kommunerne, at samarbejdet fungerer godt, og at: *"Det er let. Ja, det kører rigtig smidigt". (Flere interviewpersoner)*

Der er generelt en stor tillid og forventninger til hinanden i samarbejdet. Aktørniveauerne ser en værdi i at løfte opgaven sammen og føler et fælles ejerskab over for opgaven og for de unge. Der er en generel oplevelse af, at samarbejdet bunder i tillid til hinanden. Tilliden til hinanden er særlig vigtig, da der ikke følges op på de aftaler, der indgås på de forskellige møder.

Tabel 3.10 Kontakt, møder, udveksling af information mellem SSP-konsulenter og lokalbetjente

	SSP-konsulent, procent			Lokalbetjente (n=56), procent		
	Kontakt	Mødes	Info	Kontakt	Mødes	Info
Ugentligt	89	67	67	75	63	66
Hver 14. dag	10	25	7	9	18	9
Månedligt	0	5	2	5	5	11
1-2 gange i kvartalet	0	1	0	4	7	7
1-3 gange årligt	1	1	1	4	2	2

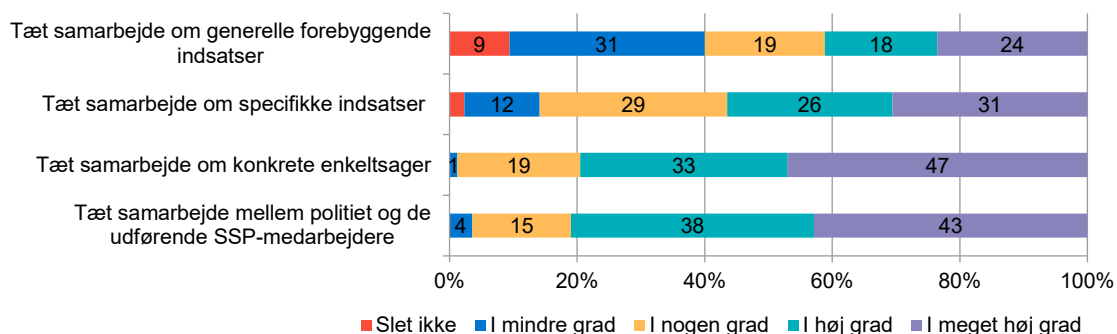
Spm.: Hvor tit har du/I kontakt til henholdsvis politiet/lokalbetjenten eller SSP-konsulent(er) fra kommunen?
Hvor tit mødes du/I med henholdsvis politiet/lokalbetjenten eller SSP-konsulent(er) fra kommunen?
Hvor ofte modtager du/I information fra politiet/lokalbetjenten (ud over listerne fra politiets døgnrapporter)?

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelser til SSP-konsulenter og lokalbetjente, 2019.

De tre niveauer i det kriminalitetsforebyggende arbejde er undersøgt i relation til samarbejdet mellem SSP-konsulenter og lokalbetjente (jf. Figur 3.17 og Figur 3.18). Spørgeskemaundersøgelsen viser, at samarbejdet især drejer sig om konkrete enkeltsager (unge) og specifikke indsatser, idet mellem 70 % og 80 % af SSP-konsulenter og lokalpoliti angiver, at de har et meget tæt samarbejde om konkrete enkeltsager, og mere end 80 % oplever et meget tæt samarbejde mellem lokalbetjente og SSP-konsulenter.

Når det kommer til specifikke indsatser som eksempelvis rusmiddelindsats eller gadeplansarbejde, er der 57 % af SSP-konsulenterne, der i høj grad eller meget høj grad oplever et tæt samarbejde, mens det samme gælder for 70 % af lokalbetjentene. Det generelle forebyggende arbejde som eksempelvis undervisning og foredrag på skoler indgår i langt mindre udstrækning i samarbejdet mellem SSP-konsulenter og lokalbetjente – formentlig da det ofte er andre, der foretager undervisningen og derfor ikke er noget, der indgår i samarbejdet mellem SSP-konsulent og lokalbetjent.

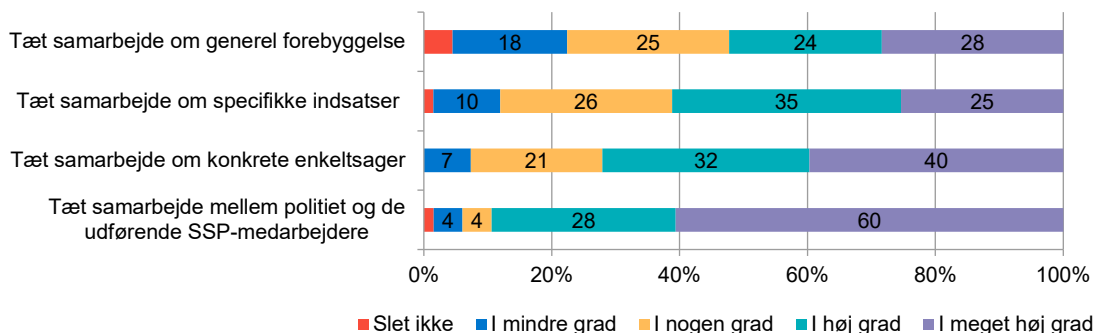
Figur 3.17 SSP-konsulenternes samarbejde med politiet (n=86)

Spm.: Hvordan vurderer du samarbejdet med politiet? Der er et ...

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Figur 3.18 Lokalbetjente: Politiets samarbejde med SSP-konsulenterne (n=67)

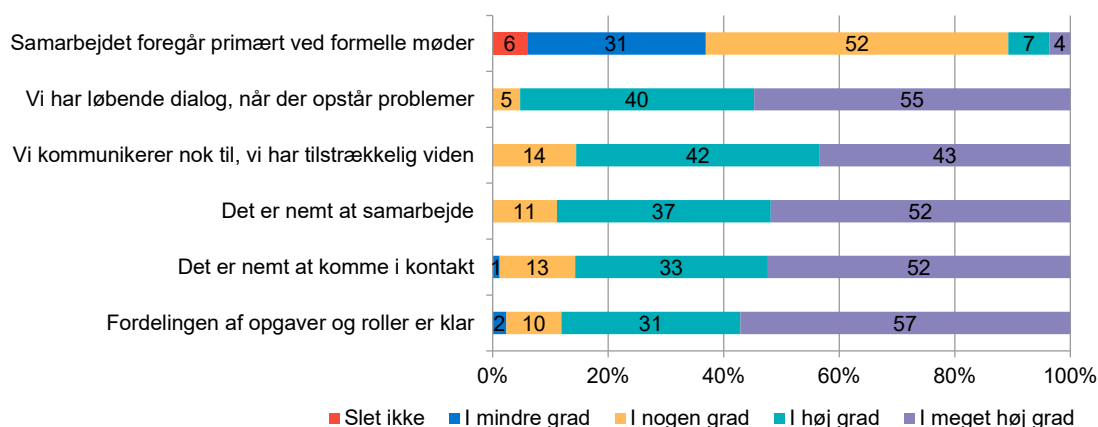
Spm.: Hvordan vurderer du samarbejdet med kommunen? Der er et ...

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

Når SSP-konsulenter og lokalbetjente tilknyttet SSP-samarbejdet skal give vurderinger af deres samarbejde på en række forskellige karakteristika, er de i langt overvejende grad meget positive. Over 80 % af medarbejderne vurderer i høj grad eller meget høj grad, at det er nemt at samarbejde, nemt at komme i kontakt, kommunikationen sikrer tilstrækkelig fælles viden, og at der løbende er dialog, når der opstår problemer i området.

De fleste (88 %) SSP-konsulenter oplever, at opgave- og rollefordelingen er klar mellem SSP-konsulenter og lokalbetjente (57 % svarer i meget høj grad), mens vurderingen er mere blandet blandt lokalbetjentene (25 % svarer i meget høj grad og 24 % i nogen grad). Endelig er SSP-konsulenter og lokalbetjente blevet bedt om at vurdere, hvorvidt deres samarbejde primært foregår ved formelle møder, og her er de meget enige om, at det kun i mindre grad eller nogen grad er tilfældet (jf. Figur 3.19 og Figur 3.20).

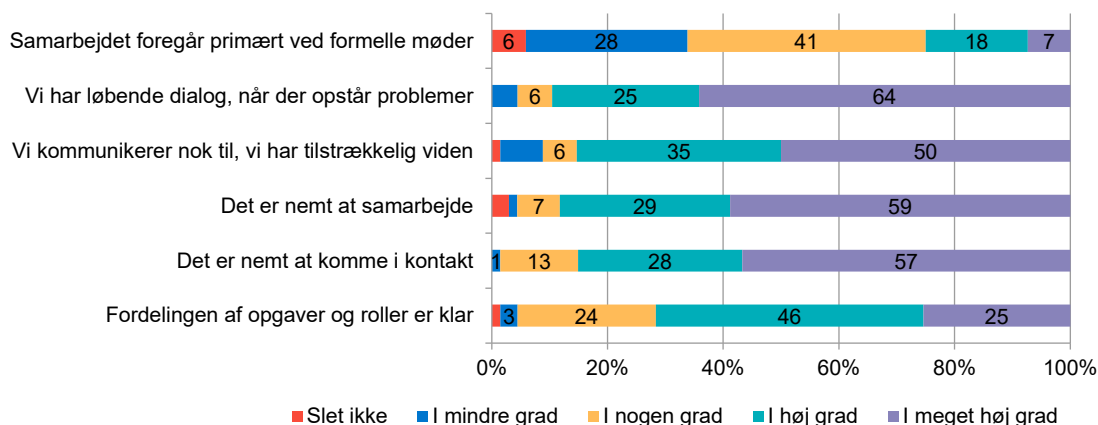
Figur 3.19 SSP-konsulenternes vurdering af samarbejdet med politiet (n=86)

Spm.: I hvor høj grad oplever du følgende i samarbejdet med politiet?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Figur 3.20 Lokalbetjentenes vurdering af samarbejdet med SSP-konsulenterne (n=67)

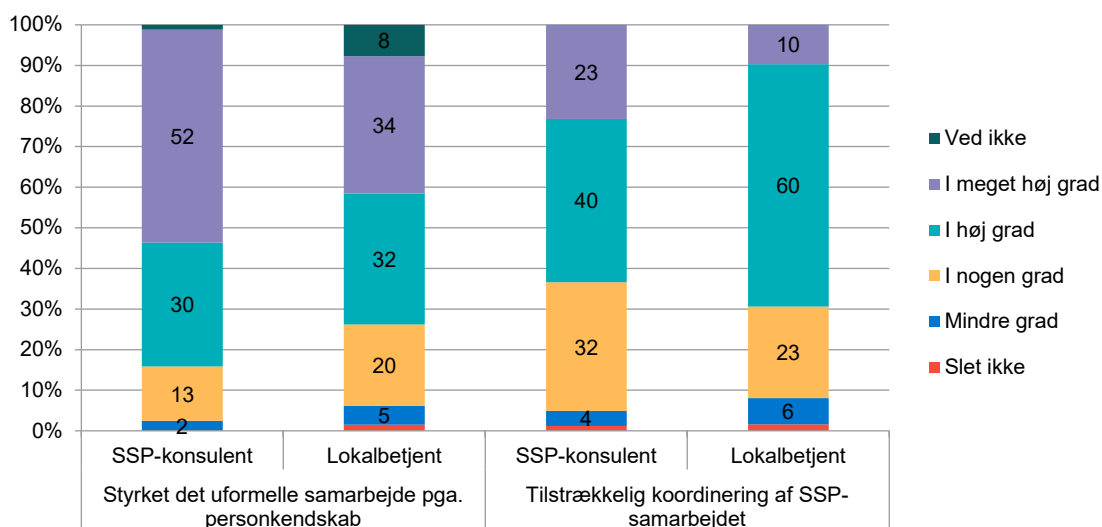

Spm.: I hvor høj grad oplever du følgende i samarbejdet med SSP-konsulenter (SSP-medarbejdere) i kommunen?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

Af Figur 3.21 fremgår, hvordan henholdsvis SSP-konsulenter og lokalbetjente vurderer, at SSP-samarbejdet har bidraget til at styrke det uformelle samarbejde på grund af personkendskab. Dette er den udbredte opfattelse, og mere end fire femtedele af SSP-konsulenterne og ca. tre femtedele af lokalbetjentene angiver i meget høj grad eller i høj grad, at det uformelle samarbejde er styrket. På spørgsmålet om, hvorvidt SSP-samarbejdet er tilstrækkelig koordineret, angiver en stor andel (ca. fire femtedele) af begge respondenter i meget høj grad eller i høj grad.

Figur 3.21 Vurdering af samarbejdet, SSP-konsulenter (n=82), lokalbetjente (n=66)

Spm.: I hvor høj grad oplever du, at I har følgende i SSP-samarbejdet ...?

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelser til SSP-konsulenter og lokalbetjente, 2019.

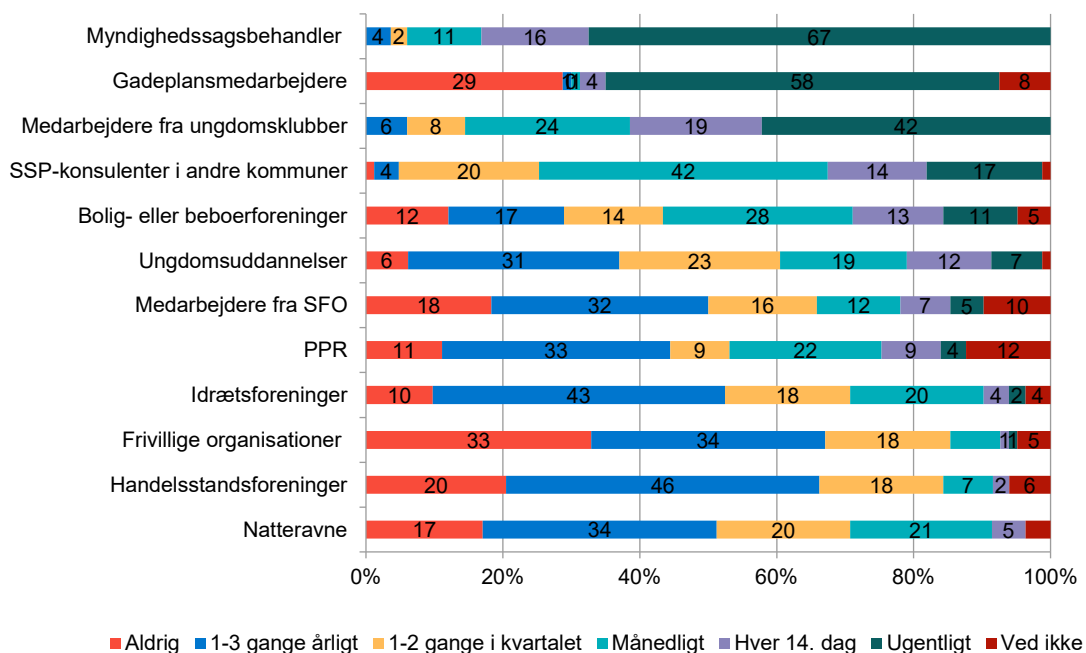
3.11 Samarbejdet med øvrige aktører

Figur 3.22 og Figur 3.23 viser, hvordan samarbejdet (fx orientering, dialog, møder, foredrag m.m.) er mellem SSP-konsulenter, lokalbetjente og andre aktører i lokalområdet. SSP-konsulenterne i kommunerne har løbende kontakt til myndighedssagsbehandlere i socialforvaltningen, gadeplansmedarbejdere (hvis de er til stede i kommunen) og medarbejdere i ungdomsklubber.

Kontakten til PPR, SFO-medarbejdere og ungdomsuddannelserne er i de fleste kommuner begrænset til højst 1-2 gange i kvartalet. Kontakten til idrætsforeninger, frivillige organisationer (herunder Natteravne) og erhvervs- og handelsstandsforeninger er typisk afgrænset til få gange årligt, mens en mindre del af kommunerne aldrig har kontakt til idrætsforeninger, frivillige organisationer (herunder Natteravne) og erhvervs- og handelsstandsforeninger.

Halvdelen af kommunerne har kontakt til bolig- eller beboerforeninger hver måned eller oftere.

Figur 3.22 SSP-konsulenter: Samarbejde med øvrige aktører (n=83)

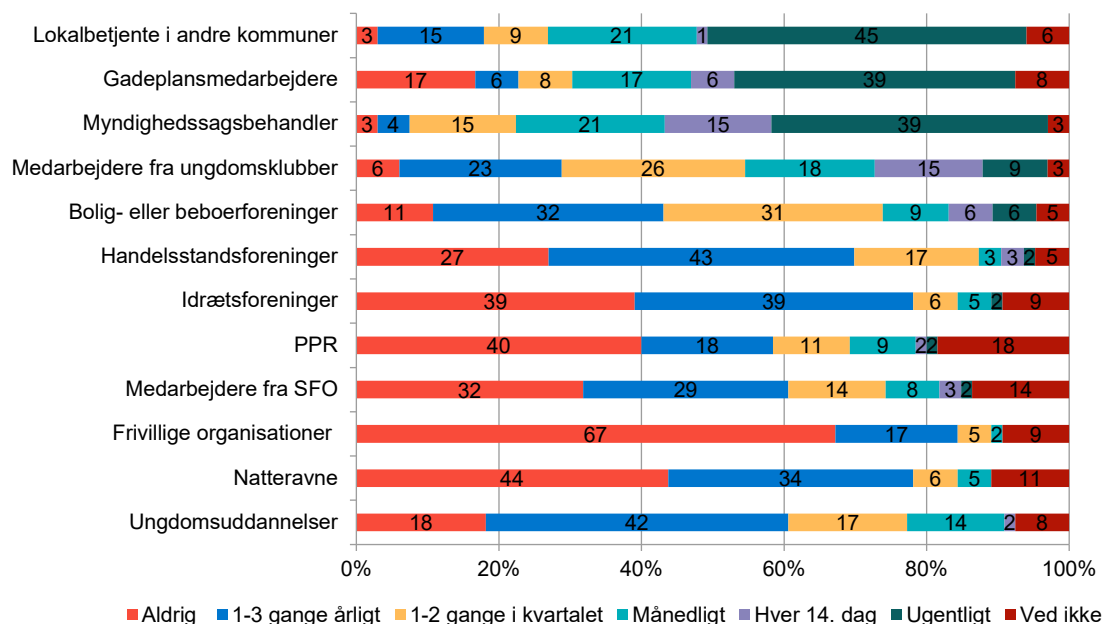
Spm.: Hvor tit har du/I typisk kontakt med følgende?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Overordnet har lokalbetjentene mindre kontakt til andre lokale aktører set i forhold til SSP-konsulenter i kommunerne. 67 % har aldrig kontakt med frivillige organisationer, og 30-40 % af lokalbetjentene har ikke samarbejde med idrætsforeninger, Natteravne, erhvervs- og handelsstandsforeninger, medarbejdere fra SFO og PPR. Kontakt til ungdomsuddannelser og bolig- eller beboerforeninger er typisk begrænset til højst 1-2 gange i kvartalet. Lokalbetjentene har løbende kontakt til myndighedssagsbehandlere i socialforvaltningen, gadeplansmedarbejdere (hvis de er til stede i kommunen) og medarbejdere fra ungdomsklubber. 67 % af betjentene har kontakt til lokalbetjentene i andre kommuner mindst en gang om måneden (jf. Figur 3.23).

Omkring 70 % af SSP-konsulenterne angiver, at de har kontakt til SSP-konsulenter i andre kommuner mindst en gang om måneden (formodentlig ved deres deltagelse i SSP-samrådet).

Figur 3.23 Lokalbetjente: Samarbejde med øvrige aktører (n=67)

Spm.: Hvor tit har du/I typisk kontakt med følgende?

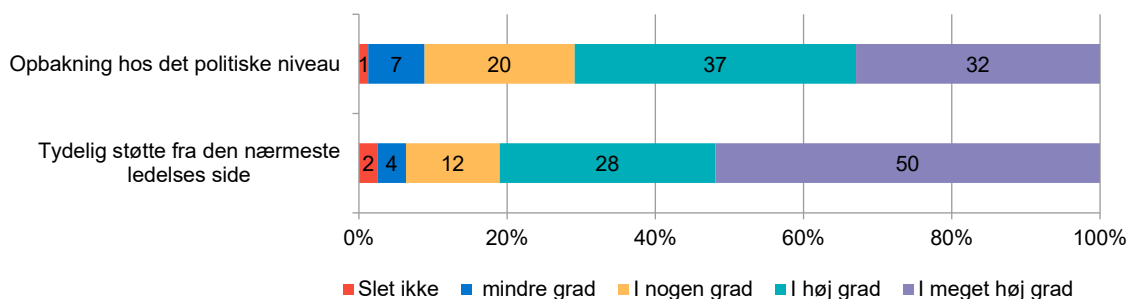
Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

3.12 Ledelsesopbakning

Figur 3.24 og Figur 3.25 viser oplevelsen af opbakning til SSP-samarbejdet politisk og ledelsesmæssigt. Blandt SSP-medarbejderne i kommunerne oplever 69 % i høj grad eller meget høj grad opbakning til SSP-arbejdet hos det politiske niveau, og 78 % oplever i høj eller meget høj grad tydelig støtte fra den nærmeste ledelse.

55 % af lokalbetjentene oplever i høj grad eller meget høj opbakning til SSP fra ledelsen i politiet, og 71 % oplever en høj eller meget høj grad af støtte fra den nærmeste ledelse.

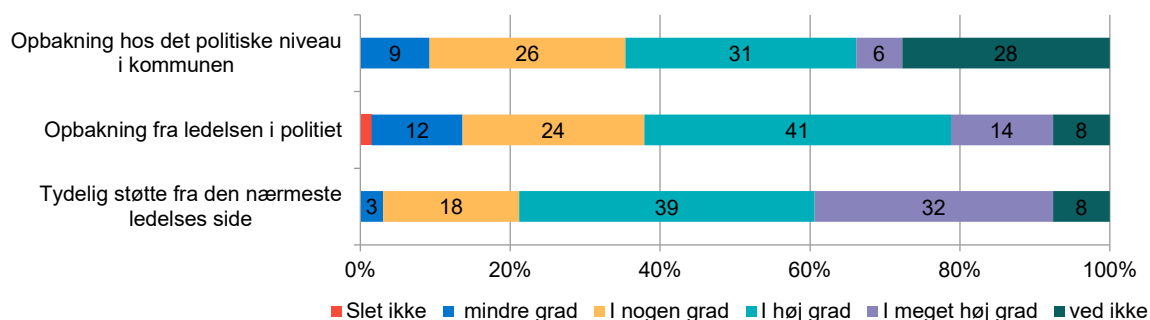
Figur 3.24 SSP-konsulenter: Ledelsens opbakning til SSP-samarbejdet (n=82)

Spm.: I hvor høj grad oplever du, at have ...?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Figur 3.25 Lokalbetjente: Ledelsesopbakning til SSP-samarbejde (n=66)

Spm.: I hvor høj grad oplever du, at have ...?

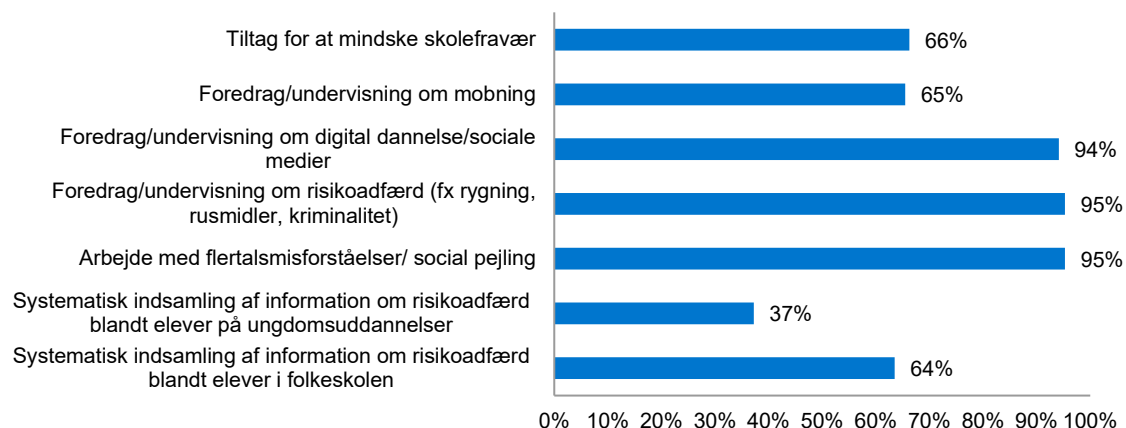
Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

3.13 Indsatser i SSP-samarbejdet

Der kan være stor forskel fra kommune til kommune på, hvilke indsatsområder og aktiviteter der er igangsat. For at få et billede af, hvad der arbejdes med i landets kommuner som del af SSP-samarbejdet, er der spurgt ind til en række udvalgte aktiviteter. Der er udvalgt aktiviteter med henblik på at afdække udbredelsen af henholdsvis generelt forebyggende tiltag, specifikke indsatser og individ-orienterede indsatser i SSP-regi.

Figur 3.26 viser SSP-konsulenternes angivelse af, hvilke af de udvalgte tiltag de har iværksat som en del af SSP-samarbejdet. Undersøgelsen viser, at 95 % af kommunerne har iværksat generelt forebyggende tiltag såsom foredrag og undervisning om risikoadfærd, digital dannelse og sociale medier. 66 % af kommunerne har iværksat tiltag for at mindske skolefravær og mobning. 64 % af kommunerne indsamler systematisk information om risikoadfærd blandt elever i folkeskolen og 37 % blandt elever på ungdomsuddannelser (fx med deltagelse i ungeprofilundersøgelsen).

Figur 3.26 SSP-konsulenter: Generel forebyggelse over for de 10-17-årige børn og unge som del af SSP-arbejdet (n=86)¹⁵

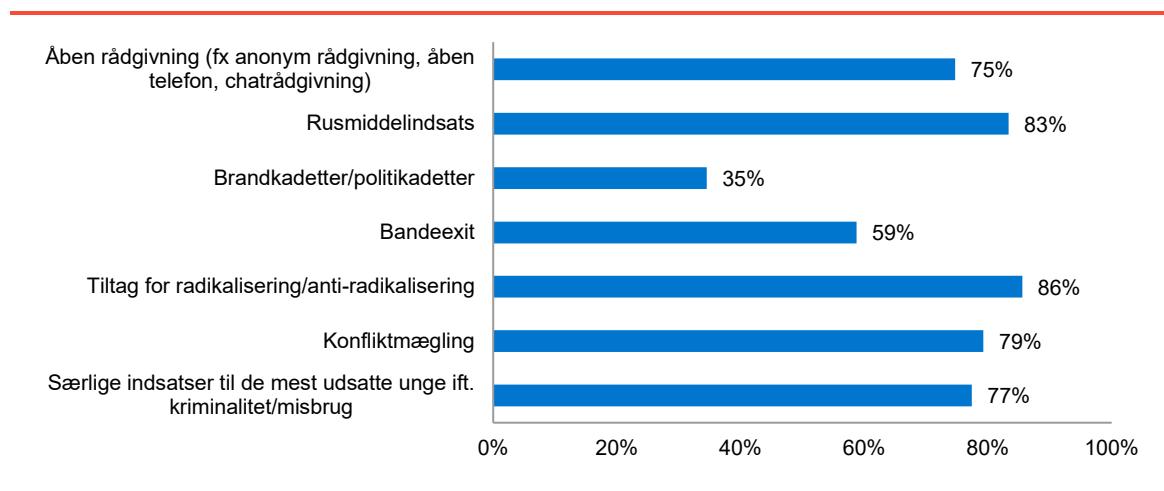
Spg.: Har I følgende aktiviteter i forhold til de 10-17-årige børn og unge som del af SSP-arbejdet i jeres kommune?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

¹⁵ Jf. Figur 1.3.

Ud over indsatserne, der har et generelt forebyggende sigte rettet mod en bred målgruppe af unge, er omfanget af specifikke indsatser også undersøgt ved en række udvalgte eksempler på specifikke indsatser (jf. Figur 3.27) rettet mod afgrænsede og specifikke målgrupper af unge. Her er der en række indsatser, som er igangsat i langt hovedparten af landets kommuner. Det gælder rusmiddelindsats (83 % af kommunerne), åben rådgivning (75 % af kommunerne) og konfliktmægling (79 % af kommunerne) samt brand- eller politikadetordninger (35 % af kommunerne). Blandt de mere specialiserede indsatser har 86 % af kommunerne tiltag for radikaliserings/anti-radikalisering, og 59 % af kommunerne har bande-exit-programmer. 77 % af kommunerne har iværksat særlige indsatser for de mest udsatte grupper af unge i forhold til rusmiddelmisbrug og begået kriminalitet.

Figur 3.27 SSP-konsulenter: Specifikke indsatser for 10-17-årige børn og unge som del af SSP-arbejdet (n=86)

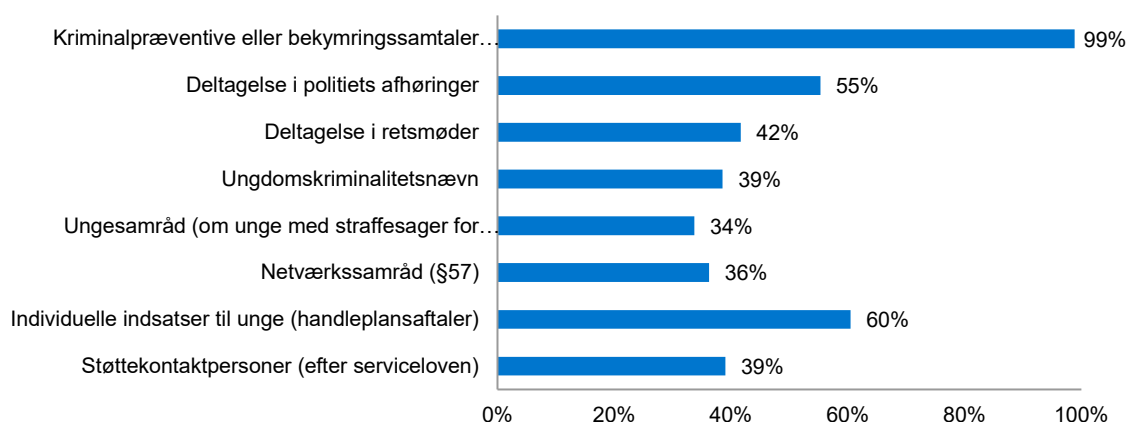

Spm.: Har I følgende aktiviteter i forhold til de 10-17-årige børn og unge som del af SSP-arbejdet i jeres kommune?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Når det gælder individorienterede indsatser, afholder 99 % af de 86 kommuner kriminalpræventive eller bekymringssamtaler med børn og unge, der har begået kriminalitet, og deres forældre ifølge SSP-konsulenterne (jf. Figur 3.28). I op mod halvdelen af kommunerne er deltagelse i afhøringer og retsmøder en del af SSP-opgaverne. I 39 % af kommunerne deltager SSP-konsulenterne i ungdomskriminalitetsnævn. En tredjedel af kommunerne afholder ungesamråd eller netværkssamråd (servicelovens § 57) som del af SSP-arbejdet. 60 % af kommunerne anvender individuelle handleplansaftaler til unge, og 39 % har støttekontaktpersoner efter serviceloven.

Figur 3.28 SSP-konsulenter: Individorienterede indsatser for 10-17-årige børn og unge som del af SSP-arbejdet (n=86)

Spm.: Har I følgende aktiviteter i forhold til de 10-17-årige børn og unge som del af SSP-arbejdet i jeres kommune?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Samlet tegner analyserne af de kommunale indsatser et billede af en "grundpakke" af indsatser for de 10-17-årige, der er udbredt i langt de fleste af landets kommuner som del af SSP-samarbejdet. Det omfatter bl.a. undervisning og foredrag om risikoadfærd og digital dannelse, konfliktmægling, anti-radikaliseringstiltag, rusmiddelindsats og afholdelse af kriminalpræventive eller bekymringssamtaler. 80 % af kommunerne har én eller flere af disse indsatser. I den sammenhæng er det dog vigtigt at fremhæve, at der kan være betydelige forskelle mellem kommunerne, fx i omfanget af undervisning og foredrag i folkeskolen.

Politiet har iværksat kriminalpræventive aktiviteter for børn og unge under 18 år tilknyttet SSP i 59 % af kommunerne (jf. Tabel 3.11). Dertil kommer kriminalpræventive aktiviteter igangsat uden for SSP-regi. 25 % af lokalbetjentene angiver, at politiet har indsatser uden for SSP-samarbejdet, og 41 % af SSP-konsulenterne angiver, at kommunerne har kriminalpræventive aktiviteter, der ikke er tilknyttet SSP. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at hele 35 % af SSP-konsulenterne og lokalbetjentene har svaret ved ikke til dette spørgsmål, ligesom en række eksempler på, hvad der ligger henholdsvis i og uden for SSP-samarbejdet, er de samme, hvilket peger i retning af, at distinktionen af kriminalitetsforebyggende aktiviteter henholdsvis i og uden for SSP-samarbejdet er vanskelig at opgøre for medarbejderne.

Som eksempler på kriminalpræventive indsatser i SSP-samarbejdet iværksat af politiet kan nævnes: politikadetter, hot spot/lokal patruljering, opsøgende arbejde, foredrag og undervisning (inkl. social pejling/flertalsmisforståelser), bekymringssamtaler (og opfølgning herpå), lommepengeprojekt, borgermøder og møder med unge og forældre. I SSP-konsulenternes beskrivelser af aktiviteter uden for SSP nævnes fx fritidsjobprojekt, boligsociale indsatser, politikadetter, misbrugsbehandling og ungdomsskoleaktiviteter. Derudover er der flere, som nævner de sociale foranstaltninger, der kan bevilliges efter servicelovens § 52.

Tabel 3.11 SSP-konsulenter og lokalpolitibetjente: Øvrige kriminalpræventive aktiviteter iværksat af politi (n=67) og kommuner (n=86)

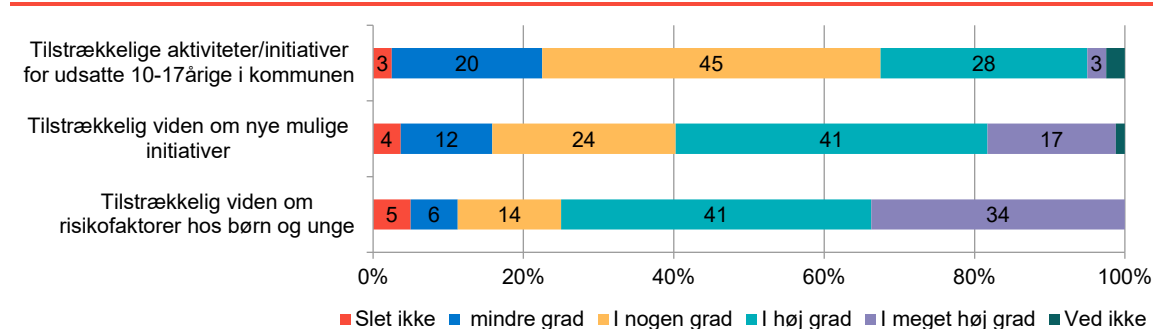
	Procent		
	Ja	Nej	Ved ikke
Politiet iværksat kriminalpræventive aktiviteter <i>knyttet til</i> SSP	59	26	15
Politiet iværksat kriminalpræventive aktiviteter <i>uden for</i> SSP	25	39	36
Kommunen iværksat kriminalpræventive aktiviteter <i>uden for</i> SSP	41	24	35

Spm.: Har politiet iværksat kriminalpræventive initiativer/indsatser i kommunen for børn og unge under 18 år, som (ikke) er knyttet til SSP-samarbejdet? Er der i kommunen iværksat kriminalpræventive initiativer/indsatser for børn og unge under 18 år, som ikke er knyttet til SSP-samarbejdet?

Kilde: VIVE-spørgeskemaundersøgelser til SSP-konsulenter og lokalbetjente, 2019.

Hovedparten af SSP-konsulenterne og lokalbetjentene ønsker en udvidelse af udbuddet af aktiviteter og initiativer for udsatte 10-17-årige. Der er her betydelige forskelle på SSP-konsulenterne og lokalbetjentene, hvilket fremgår af Figur 3.29 og Figur 3.30.

Figur 3.29 SSP-konsulenter: Vurdering af aktiviteter og behov for viden (n=82)

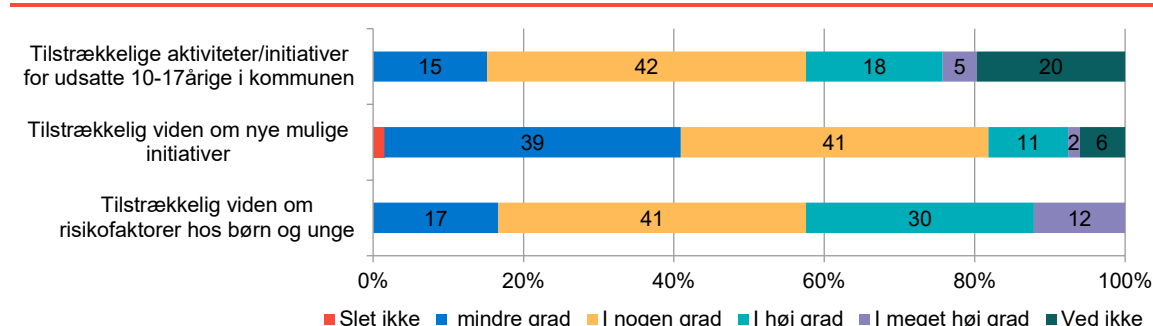
Spm.: I hvor høj grad oplever du, at I har følgende i SSP-samarbejdet ...?

I hvor høj grad oplever du, at have ...?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til SSP-konsulenter i kommuner, 2019.

Langt hovedparten i SSP-konsulenterne oplever, at de har tilstrækkelig viden om nye mulige initiativer (58 % i høj grad/meget høj grad) og risikofaktorer hos børn og unge (75 % i høj grad/meget høj grad). For lokalbetjentene gælder det for 13 % i forhold til viden om nye initiativer, mens 42 % oplever (i høj/meget høj grad) at have et tilstrækkelig vidensgrundlag om risikofaktorer hos børn og unge.

Figur 3.30 Lokalbetjente: Vurdering af aktiviteter og viden (n=66)

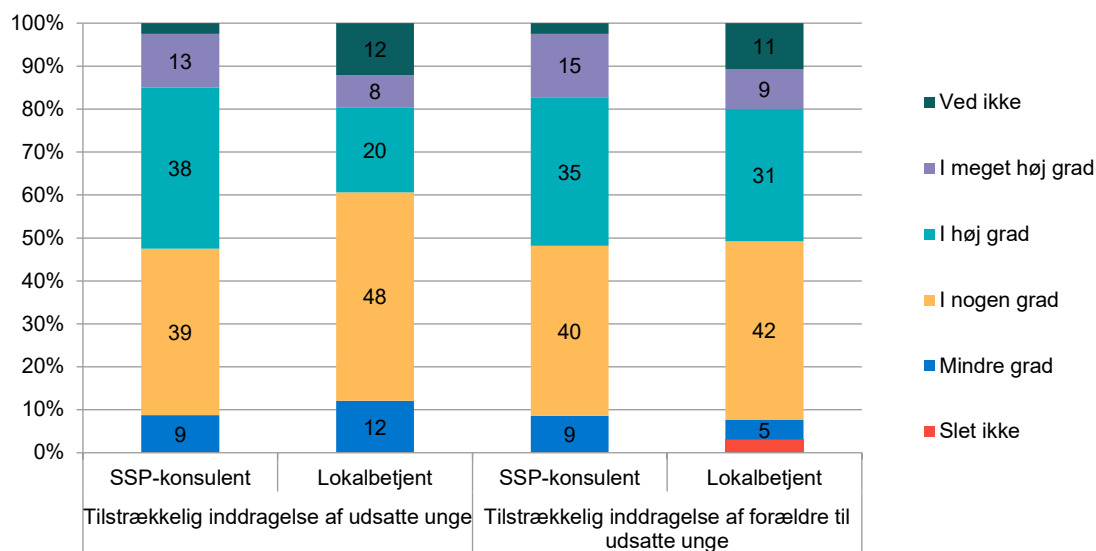
Spm.: I hvor høj grad oplever du, at I har følgende i SSP-samarbejdet ...?

I hvor høj grad oplever du, at have ...?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelse til lokalbetjente, 2019.

Der er potentiale for at styrke inddragelsen af udsatte unge og deres forældre i SSP-samarbejdet, idet 39-48 % af SSP-medarbejderne i kommuner og politi kun i nogen grad oplever, at det i dag sker i tilstrækkelig grad (jf. Figur 3.31).

Figur 3.31 SSP-konsulenter (n=82) og lokalbetjente (n=66): Vurdering af inddragelse af unge og forældre

Spm.: I hvor høj grad oplever du, at I har følgende i SSP-samarbejdet ...?

Kilde: VIVE spørgeskemaundersøgelser til SSP-konsulenter og lokalbetjente, 2019.

3.14 SSP-konsulenters og lokalbetjentes ønsker til det fremtidige SSP-samarbejde

SSP-medarbejdere i politiet og kommunerne er spurgt i en åben svarkategori i spørgeskemaundersøgelsen, hvor de mener, at SSP-samarbejdet kan styrkes. Blandt de mange besvarelser fra SSP-konsulenter og lokalbetjente er der følgende, som går igen, og som denne undersøgelse også peger på vil være en styrkelse af SSP-samarbejdet:

Styrkelse af skolerne i SSP-samarbejdet: Der er et ønske om at styrke forebyggelsesarbejdet på skolerne (inkl. forebyggende undervisningsforløb), da det især opleves som en udfordring for SSP-samarbejdet, at der ikke er fast afsatte timer til SSP-lærer-funktionen på de enkelte skoler, da det kan medføre forskelle i indsatserne mellem skolerne.

Mere opsøgende arbejde: Der er et ønske om at styrke det opsøgende arbejde på gaden og i klubberne med henblik på at møde børn og unge tidligt og skabe positive kontakter og relationer frem for først at møde dem, når det er gået galt.

Fælles uddannelse til SSP-konsulenter og SSP-medarbejdere: Der er et ønske om at få en fælles (obligatorisk) grunduddannelse for SSP-konsulenter/-koordinatorer/-ledere/-medarbejdere for at sikre et fælles udgangspunkt for SSP-samarbejdet på tværs af kommuner.

Flere fælles aktiviteter for politi og kommunale SSP-medarbejdere, eksempelvis tværfaglige efteruddannelser og temadage, fælles opsøgende gadeplansarbejde, fælles kontorplads og indblik i hinandens arbejdsdag.

3.15 Opsamling

Dette kapitel giver et billede af det udførende niveau i SSP-samarbejdet, hvor der i stort set alle kommuner er ansat SSP-konsulenter og fast tilknyttede lokalbetjente til SSP-samarbejdet. I lidt over tre fjerdedele af kommunerne er der knyttet SSP-lærere til skolerne, og i over halvdelen af kommunerne er ansat skolesocialrådgivere (på en eller flere skoler i den enkelte kommune). I lidt over halvdelen af kommunerne er der ansat gadeplansmedarbejdere.

Der er meget erfaring blandt gruppen af SSP-konsulenter og lokalbetjente, da lige over halvdelen har mere end 10 års erfaring i SSP-samarbejdet og langt hovedparten er over 40 år.

På uddannelsessiden har godt tre fjerdedele af SSP-konsulenterne en mellemlang videregående uddannelse, og her er de typiske uddannelser: Pædagoger, lærere og i nogle tilfælde socialrådgivere og politibetjente, mens hver femte har en "anden uddannelse", fx kriminolog. Godt tre ud af fire SSP-konsulenter har eller er i gang med det, de selv karakteriserer som en relevant efteruddannelse for SSP-arbejdet, og det samme gælder for ca. halvdelen af lokalbetjentene. Her medregnes både kandidatuddannelser, diplomuddannelser eller kurser af kortere varighed.

Alle tre typer af indsatser er, ifølge SSP-konsulenterne og lokalbetjentene, centrale i SSP-samarbejdet. Det gælder 1) *generelt forebyggende indsatser*, som retter sig mod enkelte unge eller alle unge, 2) *specifikke indsatser*, som retter sig mod grupper af unge, og 3) *individorienterede indsatser*, der er målrettet de enkelte børn og unge, som har et kriminelt handlemønster. For SSP-konsulenterne fylder de generelt forebyggende indsatser mest i deres arbejdstid, dog udgør de to andre niveauer også en stor del af deres tid. Mens lokalbetjentene bruger forholdsvis mindre tid på de generelt forebyggende indsatser og mere tid på specifikke indsatser som gadeplansarbejde og individorienterede indsatser som bekymringssamtaler.

Samlet set peger analyserne på, at SSP-samarbejdet i kommunerne indeholder en "grundpakke" af indsatser for de 10-17-årige, som er repræsenteret i hovedparten af kommunerne, hvilket tæller bl.a. undervisning og foredrag om risikoadfærd og digital dannelse, konfliktmægling, anti-radikaliseringstiltag, rusmiddelindsats og afholdelse af bekymringssamtaler.

En fast del af SSP-samarbejdet er overleveringen af information om børn og unge, der optræder i politiets døgnrapporter til kommunen. Myndighedssagsbehandleren/socialrådgiveren deltager i langt de fleste overleveringsmøder og deltager ofte i SSP-lokalgruppemøder. Der er typisk faste planlagte møder, hvor man samles om en fast dagsorden. I omkring halvdelen af kommunerne er der ugentlige møder om døgnrapporterne, mens de finder sted enten hver 14. dag eller 1 gang om måneden i de øvrige kommuner.

I forbindelse med mødevirksomheden ses nogen usikkerhed i fortolkningen af udveksling af personfølsomme oplysninger, jf. § 115 i retsplejeloven, og af underretningspligten, jf. § 153 i serviceloven.

Både SSP-konsulenter og lokalbetjente oplyser, at deres indbyrdes samarbejde er meget positivt, og langt hovedparten angiver, at det er nemt at samarbejde, nemt at komme i kontakt, at kommunikationen sikrer tilstrækkelig fælles viden, og at der løbende er dialog, når der opstår problemer.

Over halvdelen af SSP-konsulenterne oplever endvidere, at opgave- og rollefordelingen mellem SSP-konsulenterne og lokalbetjentene er meget klar, mens en lidt mindre andel af lokalbetjentene har denne opfattelse. SSP-konsulenterne og lokalbetjentene peger endvidere på, at deres samarbejde ikke overvejende foregår på formelle møder; derimod fylder det uformelle samarbejde mere og har en større betydning.

SSP-lærerne på skolerne har ikke altid en klar opgavebeskrivelse, ligesom de ikke har afsat timer til SSP-lærerfunktionen. Det peger i retning af, at der er en meget forskellig prioritering blandt skolelederne i kommunerne af SSP-lærernes arbejde.

Litteratur

Boolsen, Merete Watt (2000): *SSP-samarbejdet. Udvikling og perspektiver*. København: Voldssekretariatet.

Det Kriminalpræventive Råd (1998): *SSP-samarbejde. Forudsætninger og organisation*. København: Det Kriminalpræventive Råd.

Det Kriminalpræventive Råd (2012): *SSP-en guide til samarbejdet*. København: Det Kriminalpræventive Råd.

Det Kriminalpræventive Råd (2018): *Lokalråd. Introduktion til det lokale samarbejde*. København: Det Kriminalpræventive Råd.

Justitsministeriet (2018): *Behandling af personoplysninger i SSP-samarbejdet*. København: Justitsministeriet.

Kyvsgaard, Britta (2018): *Udviklingen i børne- og ungdomskriminalitet 2006- 2017. Med separate opgørelser for kommuner og politikredse*. [København]: Justitsministeriets Forskningskontor.

Mehlbye, Jill (1989): *SSP samarbejdet i kommunerne – en undersøgelse af det tværsektorielle samarbejde omkring forebyggelse af kriminalitet blandt børn og unge*. København: AKF Forlaget.

Ottosen, Mai Heide, Andreasen, Asger Graa, Dahl, Karen Margrethe, Hestbæk, Anne-Dorthe, Lausten, Mette & Boe Rayce, Signe (2018): *Børn og unge i Danmark. Velfærd og trivsel*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Servicestyrelsen (2008): *Kortlægning af Kommunernes SSP-samarbejde*. Odense: Servicestyrelsen.

Socialstyrelsen (2019): *Kortlægning forud for udvikling af SSP-uddannelse*. Odense: Socialstyrelsen.

Bilag 1 Beskrivelse af de fem case-kommuner

De fem udvalgte kommuner, der udgør datagrundlaget for undersøgelsens kvalitative casestudie, beskrives kort i de følgende afsnit.

Kommune A: Den mellemstore kommune med den enkle organisering

Der er tale om en mellemstor kommune med en høj andel udsatte børn og unge¹⁶ og en høj kriminalitetsrate blandt de 10-17-årige i kommunen set i forhold til landsgennemsnittet.¹⁷ Kommunen strækker sig over et forholdsvis stort areal, hvor der er tale om forholdsvis store afstande mellem de mindre byområder, der er beliggende i kommunen.

Kommunens organisering af SSP-samarbejdet består ud over kreds- og lokalråd af et SSP-udvalg, to SSP-konsulenter knyttet til hver deres skoledistrikter, en lokal politibetjent knyttet til kommunens skoledistrikter, SSP-lokalgrupper opdelt på skoledistrikter og SSP-lærere på skolerne. Der ligger desuden en politistation i kommunen. SSP-samarbejdet i kommunen er forankret i børn- og ungeforvaltningen med skolechefen som øverst ansvarlige.

I lokalrådet er handelsstandsforeningerne repræsenteret, de ledende embedsmænd i kommunens børn- og ungeforvaltning, ledelsen i politiet samt SSP-konsulenterne. I SSP-udvalget er den politiske udvalgsformand, ledelsen af børn- og ungeforvaltningen, ledelsen i politiet, ungdomsskoleleder og SSP-konsulenterne repræsenteret. Der er således en del gengangere i lokalråd og SSP-udvalg.

SSP-konsulenterne er repræsenteret i lokalråd og SSP-udvalg og udgør det centrale koordinerende led i SSP-samarbejdet mellem det strategiske politiske niveau og det udførende niveau.

Kommune B: Den mellemstore kommune med den udbyggede organisering

Der er tale om en mellemstor kommune på et forholdsvis lille areal med korte afstande mellem de forskellige bydele i kommunen. Der er en høj andel udsatte børn og unge og et højt kriminalitetsniveau blandt de unge 15-17-årige i kommunen.

Ud over kreds- og lokalråd er der et SSP-udvalg, en SSP-koordineringsgruppe, en SSP-koordinator/-chef, SSP-konsulenter, en § 115-gruppe, SSP-lokalgrupper i hvert skoledistrikt, SSP-lærere på alle skoler og lokalbetjente knyttet til hvert skoledistrikt. Der er skolesocialrådgivere knyttet til hvert distrikt. Organisatorisk er SSP forankret i børn-, kultur- og idrætsforvaltningen direkte under forvaltningsdirektøren.

I SSP-lokalrådet er skoledirektør og SSP-leder repræsenteret. SSP-udvalgets medlemmer består primært af medlemmer af kommunens politiske udvalg med formanden for børn- og ungeudvalget som formand samt SSP-chef, borgmester og repræsentant for politikredsens politi.

Koordinationsudvalget og SSP-chef, som er repræsenteret i lokalråd, SSP-udvalg og koordinationsudvalg er det centrale koordinerende led mellem det strategiske politiske niveau og det udførende niveau.

¹⁶ Defineret ved andel af børn i relativt fattige husstande, andel af børn i familier, hvor ingen voksne er i beskæftigelse eller uddannelse, andel af børn, hvis mor ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse og andel af børn i eneforsørgerfamilier (jf. Ottosen m.fl., 2018). Andelen af udsatte børn og unge måles i procent på de fire parametre lagt sammen. Dermed fås en skala fra 0-16, hvor 0 indikerer, at kommunen hører til blandt de 20 % mindst socioøkonomiske udsatte kommuner på alle fire parametre, mens de kommuner, som får en score på 16, indikerer, at kommunen hører til blandt de 20 % mest belastede kommuner i landet.

¹⁷ Kriminalitetsraten er målt som andelen af 15-17-årige mistænkte/sigtede pr. 1.000 i aldersgruppen i 2017 (Kylvsgaard, 2018).

Kommune C: Den lille kommune med den enkle organisering

Det er en lille kommune målt både på indbyggertal og areal. Der er en del udsatte børn og unge i kommunen, og kriminalitetsniveauet blandt de unge 15-17-årige er forholdsvis højt.

Ud over kreds- og lokalråd består SSP-samarbejdet af et SSP-udvalg, en SSP-koordinator og to SSP-konsulenter, en politibetjent fra kredsens forebyggelsesafdeling, en § 115-gruppe, SSP-lokalgrupper knyttet til skoledistrikterne og SSP-lærere på skolerne. SSP-samarbejdet er forankret i ungdomsskolen med afdelingslederen på ungdomsskolen som leder af SSP.

Lokalrådet er fælles med et par af nabokommunerne. Cheferne for kommunens skoleområde, socialområde, børn- og familieområde er repræsenteret i lokalrådet. SSP-udvalget består af afdelingsleder i ungdomsskolen/SSP-koordinator (formand), ungdomsskoleleder, skolechef, leder af forebyggelsesafdelingen i politikredsen og leder af PPR. Der er således få gengangere i henholdsvis lokalråd og SSP-udvalg.

Det centrale led i koordineringen af SSP-samarbejdet mellem det strategiske og udførende niveau er SSP-koordinator/leder af SSP, som er repræsenteret i SSP-udvalget, men ikke i lokalrådet, som svækkes i sin koordinering ved ikke at deltage i lokalrådet.

Kommune D: Den store kommune med både enkel og udbygget organisering

Det er en forholdsvis stor bykommune på et forholdsvis stort areal. Der er en lav andel udsatte børn og unge og lav kriminalitetsraten blandt de 15-17-årige unge.

Ud over kreds- og lokalråd er der et SSP-udvalg, en SSP-konsulent/koordinator, et koordinationsudvalg i forhold til koordinering af de kriminalpræventive indsatser og behandling af politiets døgnrapporter, SSP-lokalgrupper knyttet til skoledistrikterne, SSP-lærere på skolerne, et ungeforum og onsdagsgruppen, som er sparringspartner for SSP-udvalg og koordinationsgruppe. SSP-samarbejdet er forankret i børn- og ungeforvaltningen.

I lokalrådet er lokal politileder fra politiets forebyggelsesenhed (formand), forvaltningsdirektør for børn og unge, politikommisærer, børn- og ungechef og SSP-konsulent repræsenteret. Desuden deltager relevante ressourcepersoner alt efter lokalrådsmødets emner. I SSP-udvalget/-styregruppen er chef for skoleafdelingen (formand), og i familie- og handicapafdelingen er forebyggelsesbetjent og SSP-konsulent repræsenteret. Koordinationsgruppen består af SSP-konsulenten (mødeleder), en ungemedarbejder, teamleder i familie- og børnehandicap og forebyggelsesbetjenten/lokalbetjenten.

SSP-konsulenten refererer fagligt og opgavemæssigt til SSP-udvalget og er repræsenteret i alle led, dvs. lokalråd, SSP-udvalg og koordinationsgruppe og udgør dermed det centrale koordinerende led mellem det strategiske politiske niveau og det udførende niveau.

Kommune E: Den store kommune med udbygget organisering

Der er tale om en storbykommune målt på såvel indbyggertal som areal. Andelen af udsatte børn/unge i kommunen er i den lave ende, og det samme gælder omfanget af kriminalitet blandt de 15-17-årige unge.

Ud over kreds- og lokalråd er SSP-samarbejdet organiseret med SSP-udvalg, to SSP-konsulenter, en SSP-betjent, som fungerer på lige fod med kommunens SSP-konsulenter, et SSP-sekretariat, SSP-lokalgrupper og et udvidet SSP i forhold til de mest udsatte og kriminalitetstruede unge i kommunen samt en § 115-mødegruppe.

SSP-samarbejdet er organisatorisk og ledelsesmæssigt forankret i to forskellige forvaltninger, hvilket kommer til udtryk ved, at de to kommunale SSP-konsulenter er ansat i hver deres forvaltning, og at SSP-udvalgets formandspost går på skift mellem socialchef og sektorleder i skoleforvaltningen hvert andet år.

Lokalrådet er sammensat af vicepolitiinspektøren (formand), kommunens forvaltningsdirektører og sektorledere, politikommissær, enhedschef fra Kriminalforsorgen samt stadsgartner fra by- og landskabsforvaltningen. SSP-udvalget er sammensat af SSP-konsulenter, socialchef, sekretariatschef og skolesektorchef samt lederen af politiets forebyggelsesenhed. Formandsskabet går på skift mellem skoleforvaltningens og familie- og beskæftigelsesforvaltningens direktører. SSP-sekretariatet består af kommunens SSP-konsulenter og politiets SSP-betjent og udgør det centrale koordinerende led mellem det strategiske politiske niveau og det udførende niveau.

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD